В. Шекспир.

„Гамлет"

БИРИНҖИ ПЕРДЕ

Эльсинор. Кошгүң өңүндәки мейданча. Франциско сакчычылык эдип дур. Бир тарапдан Бернардо чыкяр.

Бернардо

Кимсиң?

Франциско

Сең өзүң ким? Өзүңи таныт!

Бернардо

Яшасын король!

Франциско

Бернардо?

Бернардо

Мендирин.

Франциско

Сиз-ә эдил вагтында гелэйдиңиз.

Бернардо

Сагат он ики. Сен бар, ят. Франциско.

Франциско

Чалшаныңа көп сағ бол: тас совук алыпды. Халым харап.

Бернардо

Пост асуда гечдими?

Франциско

Сиңегем учмады.

Бернардо

Хош, гиҗәң рахат.
Горацио, Марцелл өңүңден чыкса,
Айт, олар чалтрак гелеверсинлер.

Франциско

Шолар өйдйән. Дуруң! Ким боларсыңыз?

Горацио билен Марцелл пейда боляр.

Горацио

Юрда вепалыдырыс.

Марцелл

Корола раятдырыс.

Франциско

Гиҗәңиз рахат болсун.

Марцелл

Хош, ыхласлы нөкер. Ким сени чалышды?

Франциско

Бернардо. Гиҗәңиз рахат болсун. (*Гидйәр*)

Марцелл

Салам, хов, Бернардо!

Бернардо

Яныңыздакы Горациомыдыр?

Горацио

Несип этсе, шол.

Бернардо

Хош гөрдүк, Горацио; хош гөрдүк, Марцелл.

Марцелл

Ери, шол тәсин зат гелдими ене?

Бернардо

Мен-ә зат гөрмедим.

Марцелл

Горацио шоңа
Бихуда, ховайы хыялдыр дийййәр.
Ики ёла гөзүмизе гөрүнен
Ол әлхенч зада-да ынам этмейәр.
Шонуң үчин бизе гошулай дийдим,
Биз билен шу гиҗе саклавда дуруп,
Шол гөрен задымыз ене геләйсе,
Гөзи билен гөрүп, гүрлешип гөрсүн.

Горацио

Бу хич болҗак иш дәл, гелибем билмез.

Бернардо

Гелиң, сынаялың отурып ене.
Сен болсаң гулаклаң өврүп бизе,
Әшитмәге тайынла болмаҗак зады.

Горацио

Ягшы, гелиң, отурып шол барада
Бернардоң гүррүңне гулак асалың.

Бернардо

Өтен гиҗе, ана, Демиргазыкдан
Бу янкы йылдызың хәзирки ерне
Гечип, гөгүң шу йүзүне ягтысын
Сачып, сагат бир боланда, икимиз...

Рух пейда боляр.

Марцелл

Юваш. Сем бол; эцет, ол ене гелйэр.

Бернардо

Үйтгешиксиз мерхум король кешбинде.

Марцелл

Горацио, сен алым, сөзлеш шоң билен.

Бернардо

Гөр, королдан үйтгешик ери бармы?

Горацио

Эдил өзи. Элхенч. Хайран мен муңа.

Бернардо

Хабар гатылмагына гарашяр.

Марцелл

Гүрлеш, Горацио.

Горацио

Гиҗэң бу бимахал чагы
Дания шасының бир заманларкы
Аҗап җемалыны, мердан кешбини
Эелэн, кимсиң сен, ким борсуң, сөзле!

Марцелл

Гаты гөрди.

Бернардо

Өзем гидип баряр-ла.

Горацио

Дурсана! Сөзле, сен! Җогап бер бизе!

Рух гидйэр.

Марцелл

Гидиберди, жогап бересем гелмэн.

Бернардо

Ери ничик, Горацио, сандырап,
Ак там эдип дурсуңмы йүзүңи?
Диңе хыял дэл ялы-ла? Бу хакда нэме дийип
билерсиң?

Горацио

Хут өзүм оны
Хут өз гөзүм билен гөрмедик болсам,
Ант ичйэрин, ынанмаздым мен хергиз.

Марцелл

Хей, королдан үйтгешик ери бармы?

Горацио

Сең хут өз-өзүңе меңзешиң ялы.
Ол, текепбир норвег королы билен
Сөвеш гуранда-да шу совутдады.
Бир гайта геплешик гечирип дурка,
Газап билен поляклары тырпгычдан
Буз үсте түвдүрип гойберенде-де,
Шейдип йүзүн чытды. Гең зат.

Марцелл

Шейдибем,
Гижэң шу махалы берк гадам билен
Ики гайта душумыздан гечди шол.

Горацио

Билмедим бу хакда нэме дийжегим.
Эмма, чакым, бизиң дөвлетимизде
Гопжак харасатың нышаныдыр бу.

Марцелл

Ханы отур, достум, ким билйән болса
Айтсын, гүнде гиҗе или ятырман,
Эзъет берйән бу сакчылык нехаҗат?
Не себәбе хер гүн топ-түпең ясап,
Чет юртдан чаксыз көп яраг алыняр?
Нәме дийип гәми гурян уссалар
Топ-топ сүрлүп, сүтүни сүйндүрилйәр?
Гиҗәни гүндизе уламак билен
Бу харс урулмагның себәби нәме?
Ким дүшүндир шуны?

Горацио

Мен дүшүндирин.
Мыш-мышлар-а шейле. Ынха яп-яңы
Гөзе гөрнен озалкы королымыз
Гопбам норвег Фортинбрас тайдан
Сөвеше чагырлыпды, билйәнсиңиз,
Шу сөвешде бизиң эдермен Гамлет,
Әлеме мешхурды ол шу ат билен,
Еңип, өлдүрипди Фортинбрасы.
Ол хем дабаралы шертнама билен
Басып алан ерлериниң барыны
Җаны билен биле бермели болды.
Бизиң король тарапдан-да шонча ер
Гирев гоюлыпды, Фортинбрас хем
Еңен болса, шоны алаймалыды.
Хут шу шерт боюнча онуң пайының
Гамлетиңки болуп гечиши дейин.
Ине, онсоң, онуң мирас эеси
Теҗрибесиз, гөчгүн, яш Фортинбрас
Норвегияң дүрли күнҗеклеринден
Гаракчы, галтаман, башкесен, сүпүк,
Ач, хор гөр-ләхетден гошун топлапдыр.
Мәлим болшы ялы, онуң максады,
Атасының гидерен ерлерини
Зор билен, гүйч билен гайдып алмакды.
Ине үлкедәки галагоплугың,
Саклав, шөвүр чекмек, тайынлык ялы
Тагаллаң себәбем шумука диййән.

Бернардо

Менем шуны шейлемикә дийийәрин.
Шонуң үчин шол уршуң шол себәпкәри
Королың бесленен эйменч рухы
Гиҗелерне саклавмыза гелйәндир.

Горацио

Бу бир майда зерредир җан чешминде.
Румы кайсар вепат болмаздан бурун
Өлүлер босушып губурларындан
Хеңкиршип, вайкыршып йөренлермишин.
(Башга-да аламат аз дәл экени),
От гуйрук йылдызлар, ганлы гыравлар,
Гүнүң күтелмеги; Нептуның или—
Бахры уммана хөкмүни йөредйән
Ызгарлы сейярың-махы табаның
Магшар кимин түм гара тутулмагы
Хут шунуң дей, чапар дейин такдырың
Хабарчысы, шум вакалардан бурун
Гелип чыкян ышарат дек ер-гөклер
Аламат эйлейип гөркезди бизе
Бизиң юрдумыза, тайпалармыза.

Рух гайдып гелйәр.

Юваш, ынха гөрүң, ол ене гелйәр!
Саклайын ёлуны, алса-да җаным.
Дур, саклан, ховайы, ховатыр көлге!
(Ол элини герип, көлгәниң ёлуны кесйәр.)
Сесиң чыкян болса, сесленип билсең.
Сеслен сен, айт маңа.
Саңа рахатлык, маңа-да шөхрат
Берҗек бир хайыр иш этмели болсам,
Сеслен, айт маңа!
Ватан такдырыны чөзҗек бир сыры
Билйән болсаң, аңсак, совулян болса,—
Сеслен сен, сеслен!
Я-да, айдылышы дей, сиз рухлары
Бимаза эдйән зат, дирикәң, баркаң,
Талап, гөмүп гоян хазынаң болса,

Хораз гыгыряр.

Айт шоны. Айт бизе! Гойберме, Марцелл!

Марцелл

Найза билен урайынмы?

Горацио

Дурмаса, урай.

Бернардо

Ине бәрде!

Горацио

Ынха ол!

Марцелл

Гитди!
Нәхак ере хайбат атярыс оңа,
Белент мертебели, шанлы руха.
Ураның кәр этмез, хова ялыдыр,
Гуры өз масгара боланмыз галар.

Бернардо

Геплеҗекди, хораз гыгырайды-да.

Горацио

Шонда-да гулагна элхенч чакылык
Гелен гүнәкәр дек тисгинип гитди.
Эшидипдим, хораз даң шейпурчысы,
Гүнеш таңрысыны оядан халда,
Дуйдурыш овазын эшиден халат,
Серхетинден чыкан авара рух,
Отда, сувда, ерде, гөкде-де болса,
Алңасап гидйәрмиш өз меканына,
Оң хакдыгын субут этди бу ахвал.

Марцелл

Хораз гыгыранда, гайып болайды.
Элмыдам Исаның доган гүнүниң
Байрам эдилмегниң өңүсырасы,
Узын гиҗе гыгырармыш хоразлар;
Ине шонда милт этмезмиш ал-арвах,
Җын-җынавут гозганмага, урмага,
Дегмезмиш дөв, пери, кәр этмән җады,
Асуда, саламат болармыш шонда.

Келләниң йүреге, элиңем агыза
Ыхласлы болан дәлдир хич хачан, айт.

Лаэрт

Хөкмүрованым, тәч эеси болан шанлы гүнүңиз
Переңден бу ере гелип, борҗумы
Берҗай этдим, индем сизден мерхемет
Сораян, гайтмага ругсат диләп.
Борҗум дийип мунда геленем болсам,
Переңдедир көңлүм, мерхемет эдиң.

Король

Атаң нәме дийййәр? Полоний ничик?

Полоний

Хөкүмдарым, ол хайыш эде-эде,
Гулак этим гуруудансоң, тей ахыр
Мен оглума ыгтыяр бермели болдум.
Хайыш эдйән, сизем пата берәйиң.

Король

Алла ярың, Лаэрт! Ёлуң ак болсун,
Ыгтыярдыр, өтәйт, рысгыңдан галма!
Ери, индем ковмум, перзендим Гамлет...

Гамлет

(Гапдала.) Ковумдан көп, перзенде етмезрәк.

Король

Гам губары гиденокмы көңлүңден?

Гамлет

Гайта гүнеш гөз гамашдыряр, милорд.

Королева

Гамлет җан, гам чекме, шатлан, әзизим,
Дания королына хошамай гара.
Өлениң ызында өләймек болмаз,

Ничесары йүзүң чытып яс тутҗак?
Кысматдыр, гиден хий гайдып гелерми?
Бу белли зат, хеммәң башында бардыр.

Гамлет

Хава, бардыр, белли зат.

Королева

Онда нәме
Гең болуп гөрүнйәр онуң кысматы?

Гамлет

Гең болуп гөрүнйәр? Гөрүнме ниреде!
Анык, айдың, аяндыр болан ишлер.
Не сыя япынҗам, мәхрибан эне,
Не-де дэп-дессура эерип, эгне
Дабаралап геен гара лыбасым,
Улудан дем алып, ах урмагым-да,
Ек, гөзден-де яшың сил дей акмагы,
Йүздәки тукатлык, хесрет кешби-де,
Гайгы-гамың гайры беянлары-да
Раст беян эдебилмез калбымы.
Булар, хакыкатдан-да, диңе йөне
Шейле болуп гөзе гөрүнйәр, чүнки
Мунуң өзи ойнап билинҗек затдыр.
Эмма менде гөз эдерден, ойнардан
Артык зат бар; булар болса хесретиң
Безеги, зынаты, геймидир диңе.

Король

Бейдип, матам тутуп, перзентлик борҗун
Берҗай этмегиңиз көп гөзел, Гамлет.
Эмма билйәнсиңиз, атаңыз сизиң
Галандыр ызында өз атасының,
Атаңызың өлен атасы болса
Өзүнкиң ызында. Дири галанлар,
Белки, бир мөхлете, пурсата деңич
Борҗун берҗай эдип, яс тутмалыдыр.
Эмма ызын үзмән, кечҗаллык билен
Матам тутуп йөрмек бетпәллик болар.
Эркек кишә гелишмез бу ахы-нала;

Таңра табынмаян текепбир калбың,
Эҗиз эркиң, канагатсыз рухуң,
Кемтер надан аклың аламатыдыр.
Дуйгулармыз үчин мәлим нәрсе дек
Белли зада кесир, кечҗаллык билен
Иргинсиз өртенмек, көймек нехаҗат?
Таңрың, мерхумың өңүнде гүнәдир;
Адаты аталаң өлүми болан,
Өзем иң илкинҗи мерхумдан башлап,
Шу гүн җан берене деңич әлмыдам:
«Шейле болмалы!» диен тебигатың
Өңүнде тентеклик, гүнәкәрликдир.
Хайыш эдйәс, бу бидерек, бихуда
Хесрети ташлаң-да, ата хөкмүнде
Гараң бизе. Чүнки ил-гүне аян,
Мәхрибан атаның әзиз зүрядын
Сөйүшиче сөййәндирин мен сизи.
Сизиң Виттенберге окува гайдып,
Гитмек барадакы нетләп нетиңиз,
Бу велин биздәки ислег-ниете
Дүрс гелмейәр. Шонуң үчинем сизи
Хайыш, төвелла билен гөз гуванҗы
Диййип, көшгүмизиң сереси хем-де
Доганоглан, хут оглумыз хөкмүнде
Алып галмакчы боляры бу ерде.

Королева

Энең төвелласын инкәр этме сен,
Гитме, Гамлет, Виттенберге, мунда гал.

Гамлет

Боляр бикәм, хош, хөкмүңиз рован.

Король

Ине, бу мәхрибан, көп гөзел җогап;
Данияда бизиң өзүмиз ялы
Болубериң. Йөрүң, бикәм. Гамлетиң
Хоштап, хошнут, хош мылайым җогабы
Гөвнүме җай. Шонуң шапына шу гүн
Король мей гөтерсе, хер сапар местан,
Сөхбет ачар топлар булутлар билен,

Библиотека

14

Земин зензелесин яңладып асман
Гүррүлдәр саглыгна, шанына. Йөрүң.

Шейпур чалыняр. Гамлетден башга барысы гидйәр.

Гамлет

Вах, күл болуп, гөге соврулсады тиз,
Дөредилмән гечмиш шу харам гөвре!
Өз-өзүңи өлдүрмеги ярадан
Гадаган этмедик болсады! Таңрым!
Гөр, не аргын, нәхили нежис, бихепбе,
Бимүреввет болуп бар зат дүнъеде
Гөрүнйәр гөзүме! Пис харамылык!
Оталмадык бакжа. Гөдек гуррумсак,
Гөдеклик, нежислик ровачдыр мунда.
Хий-де шу дережә етмек бolармы!
Өленине ики ай. Ёк, ондан хем аз.
Шейле ажап король мунуң янында,
Аполлон сатирден парх эден декди;
Энеми хем шейле бир сөййәрди ол,
Елден елпәп, гүнден горарды оны.
О асман, земин! Ятлап нәтжек? Энем хем онуң
Дидарна шейле бир тешнеди велин,
Хич мәхри ганмазды. Шонда-да бир ай
Гечип-гечмәнкә... Хич гөвнүме муны
Гетирмек исләмок... Эй, нәлет сиңен аял!..
Бир ай хем гечип-гечмәнкә, атамың
Мейдиниң ызындан Ниобея дей,
Гөзяш эдип, гирян болуп барярка
Геен көвшем көнелмәнкә... Ол... Таңрым!..
Маны билмез мөжек, йыртыжы хейван,
Шол-да көп перят эдерди. Атама
Мениң Геркулесе меңзешлигимден
Көп меңземейән доганына тиз
Әре чыкды. Бир ай гечип-гечмәнкә...
Габаран гөзүнде галп гөзяшының
Шоры-да гитмәнкә, ол әре чыкды.
Гөчи гечйән ялы, хайдан-хай, чакган,
Алңасаклык билен харам ёргана
Уруп гирди! Бу эйгилик дәл. Эмма,
Йүрек ярылса-да, дымып дурмалы!

Горацио, Марцелл хем Бернардо пейда боляр.

Горацио

Салам, шазада!

Гамлет

Салам, хош гелдиңиз... Ялңышмаян болсам—Горацио!

Горацио

Эдил өзи, чын мәхрибан гулуңыз!

Гамлет

Мәхрибан достум. Биз бир-биримизиң
Адымызы шейдип тутмалы. Ери,
Виттенбергден не себәбе гайтдыңыз?
Марцелл?

Марцелл

Эзиз милорд.

Гамлет

Гөренме көп шат. (*Бернарда гарап.*) Агшамыңыз рахат!
Виттенбергден гайтмагыңызың себәби нәме?

Горацио

Бикәрликден гелдим, мәхрибан милорд.

Гамлет

Душман-да диймесин шу сөзи сизе.
Сизе дүрс гелмейән терс зады дийип,
Гулагма якмажак гепи айтмаң.
Сизми бикәр, нәбелетми мен. Эмма
Нәме пишележек Эльсинорда? Биз
Гайдянчаңыз шерапхор-а эдерис.

Горацио

Атаңызың ясына гелдим, милорд.

Гамлет

Хайыш эдйән, яңсылама, алым дост.
Энең тойна гелдим дий, диййжек болсаң.

Горацио

Догрудан-да, бу той тиз болды, милорд.

Гамлет

Хасабы ичинде. Душегашындан
Совап галан тагам тоя-да етди.
Шол гүни бехиштде гөренимден, ганым
Душманыма душсам говы боларды!
Атам! Гөрүнйәр ол гөйә гөзүме!

Горацио

Ханы, шазада?

Гамлет

Калбым гөзгүсинде, Горацио.

Горацио

Бир ёла гөрүпдим. Назаркердеди.

Гамлет

Ол түйс хакыкы адамды. Онуң дей
Адамы инди хич гөрме ёк маңа.

Горацио

Шазадам, ол өтен агшам мең гөзүме гөрүнди.

Гамлет

Гөрүнди? Ким?

Горацио

Король, сизиң атаңыз

Гамлет

Мениң атам, король?

Горацио

Сиз бирҗе минут

Гeң галмаң-да диңләң, мен хәзир сизе
Бир керамат хакда гүррүң берейин,
Тассык эдер шоны шу җенаплар-да.

Гамлет

Таңрың хакы үчин хакыкаты айдың.

Горацио

Шу җенаплар, Марцелл билен Бернардо
Гум-гук яры гиҗе ики гүн өвран
Ынха шейле зада саташыпдырлар.
Атаңыза чалымдаш бир пыяда
Пейда болуп, эндам-җаны яраглы
Мердан, дабаралы әдимлер билен
Хаял әдип душларындан геченмиш.
Үч өвран өз гүрзүсиниң бойы дек
Аралыкдан гечип, тәсин галдырып,
Тас зәхресин яран экен буларың.
Диллерем тутулып, саң-гаты болуп,
Оңа хич сөз гатман дуран экенлер.
Иңңән әлхенч гизлин сыр дийип муны
Булар маңа гүррүң бердилер, мен хем
Өңңин дәл, өңкүси гиҗе бардым-да,
Булар билен саклавда дурдум. Шонда
Пейда болуп, тассык этди айданын,
Айдылан пурсатда хем салгы берен
Кешбинде пейда болуп, буларың
Бар айданын тассыклады. Атаңыз
Ядымда. Үйтгешик ери ёк шондан.

Гамлет

Бу нириде болан иш?

Марцелл

Бизиң саклавда дуран мейданчамызда болды, шазада.

Гамлет

Сиз оңа сөз гатаңызокмы?

Горацио

Гатдым.
Эмма җогап бермеди. Йөне велин,
Гөвнүме болмаса, геплешҗек ялы,
Бир гезек баш атып, херекет этди.
Эдил шонда хораз гыгырды, ол хем,
Гөзден гайып болуп гитди дессине.

Гамлет

Бу өрән гең.

Горацио

Мениң барлыгым ялы,
Бу-да хакыкатдыр, хорматлы милорд.
Сизе хабар бермеги-де бу хакда
Өзүмизе борч билдик.

Гамлет

Оңат эдипсиңиз, йөне гең галян.
Шу гиҗе ким дуряр саклавда? Сизми?

Үчүсем

Хава, милорд.

Гамлет

Яраглы дийдиңизми?

Үчүсем

Хава, милорд.

Гамлет

Бойдан-башамы?

Үчүсем

Бойдан-баша, милорд.

Гамлет

Эйсем сиз онуң йүзүн гөрмэнсиңиз-дэ?

Горацио

Гөрдүк, милорд. Йүз-гөзи ачыкды.

Гамлет

Ол гахарлы гараярмыды?

Горацио

Гахардан гайгы-гам көпди йүзүнде

Гамлет

Реңки өчүкмиди, ачыкмыды?

Горацио

Ак там.

Гамлет

Өзем сизе чиңерлип бакярмыды?

Горацио

Гөзүн айырман.

Гамлет

Арман, мең ёклугым.

Горацио

Сиз ховатыр эдердиңиз.

Гамлет

Болуп билҗек зат. Ол узак эглендими?

Горацио

Хич алңасаман йүзе деңич санап борды.

Марцелл хем Бернардо

Көпрәгем, көпрәгем.

Горацио

Көп дәлди мен гөремде-хә.

Гамлет

Сакгалы чал сепен, шейле дәлмиди?

Горацио

Дирикә гөршүм дей, күмүш реңк багана ялыды.

Гамлет

Менем шу гиҗе саклава барайын. Белкем, ене-де гелер.

Горацио

Гелер, гелҗегине кепил мен.

Гамлет

Асыллы атамың кешбине гирип,
Гелсе хут довзах гапысы ачылып,
Геплеме дийип буйрса-да гүрлешерин.
Сизден көп хайышым, шу чака ченли
Гөреннизи гизлән болсаңыз, индем
Ичиңизде саклаң, хемем шу гиҗе
Херне вака болса хем, дилде дәл-де,
Аңыңызда саклаң! Шу эдениңизи
Унутмарын. Эйсем, хош.
Сагат он бир билен он икилериң
Арасында мейданча яныңыза барарын.

Хеммеси

Борҗумызы кабул эдиң, шазада.

Гамлет

Ёк, хорматыңызы кабул эдерин.
Сизем менден шоны кабул эдиң. Хош.
(Гамлетден бейлекилериң хеммеси гидйәр.)
Атамың рухы ярагланыпдыр!
Бу эйгилик дәлдир. Гөвнүме мениң
Гирди бир бетгүман, пыррылдак бардыр.
Көшеш, калбым. Бет ишлер ериң йүзүн
Тутса-да, ол эшгәр бор әлем-җахана.

(Гидйәр. Лаэрт билен уясы Офелия пейда боляр.)

Лаэрт

Гош-голаңым гэмиде. Хош. Онсоң хем.
Уям, шемал угурдаш өсүп, маңа
Хат язмак аматын тапсаңыз, ятман
Хат-хабар ёллап дуруң.

Офелия

Сиз мүңкүрми?

Лаэрт

Гамлет, онуң еңлес дуйгусы болса,
Бу бир болгусызҗа булагайлыкдыр,
Яз паслының ирки җуван чагында
Ир ачылып, тиз кемала гелсе-де,
Ширин, шыпалы-да болса, тиз солян
Мелевше гүлүдир, тиз гелип гидйән
Якымлыҗа ысдыр, гөвүн ачмадыр —
Башга хич зат.

Офелия

Башга хич зат?

Лаэрт

Ынанай маңа.
Чүнки кэмиллешмек билен, тебигат
Диңе дамары беркидип, гөврэнем
Гиңелтмейэр. Бил, шу ыбадатхана
Гиңэнде, аклың-да, калбың-да ички
Кераматы өсүп, гүйҗейэр биле.
Сөйсе-де сөййэндир ол хэзир сени,
Ягшыдыр ниети, белки, пэли хем пэкдир.
Эмма онуң белент мертебесини
Ятда саклап, эгэ болмак герек: ол
Эркине эе дэл, ыгтыяры-да
Аслындадыр, шоңа табындыр. Ол
Гарамаяк кимин, ислэн ныгмасын
Алыбермели дэлдир, чүнки оң сайлап
Аланна баглыдыр бүтин дөвлетиң
Саг-саламат хем асуда дурмагы,
Шол себэплем, онуң ислег-хаҗаты

Довлетиң мөхүмне райдаш болмалы.
Эйсем, сени сөййәрин дийсе, оңа,
Мертебеси, ады, дережесине
Лайыклыкда, ол өз вадасын бержай
Этдигиче ынансаң, утулмарсың.
Онуң бержай эдип билжек зады-да
Данияң диңе диенин этдирйән
Хәкимлери нәме дийсе, шол болар;
Гүп ынанып онуң хер бир сөзүне
Гулак ассаң я аклыңдан азашсаң,
Я-да ахмал болуп, пәк хазынаңы
Онуң бет небсине гурбан эдәйсең,
Нәдип рысва болжагың хакда ойлан.
Горкгун, әгә болгун, әгә бол шондан,
Офелия, әзиз мәхрибан уям.
Хедер эт хөвесден, арзув-хыялдан,
Умыт окы етмез ялы ерде дур.
Иң әгә, эсеван аял машгала
Гөзеллигин ая әшгәр этсе-де,
Эййәмем оң ахмал болдугы биләй.
Хатда сахаветиң өзем төхметиң
Көтегинден гутула билмез. Көпленч
Бахарың баласы болан гүллериң
Гунчасы-да ачылманка, гурчуклар
Пайхын эдйәр; сәхер ачылан гүл дей
Жуванлык үчин дерт ылайта-да
Хатардыр. Әгә бол, эйсем. Горкудыр
Ховпсузлыгың иң ынамдар гиреви.
Жуванлык өз-өзүн делилсиз ере
Көйдүрйәр гозганмак, урунмак билен.

Офелия

Калбымың саклавы дийип сакларын.
Бу пендиңи. Эмма, эй әзиз доган,
Кын жебирли хайыр-согап ёлуны
Өзгелере салгы берсе-де, өзи
Гайгы-гамсыз еңлес жалатайлар дек,
Якымлы яз гүли билен безелен
Кейп-сапа ёлундан йөремек билен
Өз намасын өзи бозян пирлере меңземегин.

Лаэрт

Менден горкмасана сен.
Көп гүймендим. Ана, атам хем гелйәр.

Полоний пейда боляр.

Гоша пата — гоша лezzетдир маңа.
Гайтадан хошлашмак миессер болды.

Полоний

Хенизем шундамың, Лаэрт! Утан!
Тиз бол! Гәмиң елкенлери елленип,
Мәхетдел болуп дур. Ине мен болсам
Пата берйәрин, кабул эт. Өзүңем
Бек бекле ядыңда шу кадалары.
Чыкмасын дашыңа ниетиң, пикриң,
Нәгүман ниетиң, бикемал пикриң
Амала ашмасын, кемала гелмән.
Алчак болсаң бол, эмма ченден чыкма.
Достлугын сынап гөрен достларыңы
Калбыңа беркит полат кемер билен.
Эмма азара галмагын хер өңъетен
Достсумаклар билен ысныщжак болуп.
Галмагалдан гачгын, гатышмагын хич.
Барды-гелди гатышсаң велин, душман
Хедер этсин хергиз, тамамлап гойгун.
Хеммәң хемме сөзүн диңлегин, эмма
Өзүң нега бири билен сөзлешгин.
Хеммәң ичини бил, өз пикриң велин
Ичиңдежик болсун. Кисәңе гарап,
Гыммат лыбаслар ал, эмма артыкмач
Нешеленме: безенсең безен велин,
Беземен болмагын. Эгин-башындан
Танамак боляндыр кимиң кимдигин.
Өрән сынчы, тангырдыр бу барада
Францияң белент бегзадалары.
Карзына пул алма, карыз берме хем.
Чүнки карыз берсең, көпленч пулдан-да,
Достуңдан-да жыда борсуң, алсаң-да,
Тыгшыт диен дуйгың күтелип гидйәр.
Эмма иң эсасы: сен өз-өзүңе
Вепадар бол, шонда хич киме сениң
Бивепалык этмежегиң ай-гүн дек

Айдыңдыр. Хош. Сенде шу несигатың
Кемала гелмегне берен ак патам
Көмек этсин!

Лаэрт

Милорд! Табынлык билен хошлашярын!

Полоний

Вагт гечип баряр. Барың.
Хызматкәрлериңиз гарашяр сизе.

Лаэрт

Офелия, хош гал, айдан сөзлермем унутмагын.

Офелия

Ядымда гулплы дурар,
Ачарны-да өзүң алып гидерсиң.

Лаэрт

Хош галың. (*Гидйәр.*)

Полоний

Ол нәме дийипди сизе?

Офелия

Билмек ислесеңиз,—Гамлет барада.

Полоний

Хак эдипдир шуны. Соңкы вагтларда
Гамлет сиз билен көп душушанмыш,
Сизем гаты хошал, гөвүнҗең дийип,
Көп гүррүң яйрады. Әгер шу затлар
Маңа айдылшы дек, чын болуп чыкса,
Маңа болса этиячлык җәхетден
Айдыпдылар, шонда сиз мениң гызым
Нәхили болмалы, намыс, абырай
Сизден нәме талап эдйәр, шу затлар
Сизе айдың дәл дийп айтмалыдырын.
Араңыз нәхили? Айт бирин-бирин!

Офелия

Ол маңа, милорд, өз дуйгуларын соңкы вагт көп-көп беян эдипди.

Полоний

Дуйгуларын? Угурсыз зат! Сиз хениз
Ховатырлы зат башындан гечмедик
Түркана дей сөзлейәрсиңиз. Онуң
Беяныда ынам эдйәңиземми?

Офелия

Мен-ә нәтҗегимем билемок, милорд.

Полоний

Боляр, өвредәейин. Өзүңизи —
Чага хасап эдиң, онуң бу гепи
Маңзыңа батыпдыр, галп хем болса.
Гадыр-гымматыңы кем тутма. Ёгсам —
Диймәйин дийсем, сен кишиң гөвнүни
Гөрҗек болуп, увлап галарсың беҗит.

Офелия

Ол маңа сөйгүсин иң бир мылайым
Выжданлы эхеңде беян эдйәрди.

Полоний

Хава, эхең дийсеңем болар шоңа. Айдыбер, айдыбер.

Офелия

Сөзлериниң догрулыгына, милорд,
Асманың мукаддес антларның барын
Диен ялы делил гетирди айдып.

Полоний

Хава, гуш тутулян дузакдыр. Муңа
Белетдирин: ганың гайнан чаглары
Касама учурсыз җомартдыр диллер!
Гызым, оның ягты берйән болса-да,

Ыссы бермән, диңе дөрән пурсаты
Вада болуп, калбында хем дилинде
Өчүп гидйән йылпылдыны ялңышып,
От дерегне кабул этмели дәлсиң.
Шу гүнден шуяна сиз онуң билен
Азрак душушың, аял машгалаң
Абырайы үчин аматлы бор шу.
Буйрук болан геплешиге баршың дей,
Бармаң, чекерәк дуруң, разылашмаң.
Сиз шазада Гамлет барада болса,
Онуң яшдыгына, өзүңизденем
Эрк-ыгтыярының артыгракдыгна
Ынанайың. Махласы, Офелия,
Онуң ант-касамна гулак габартмаң:
Чүнки бу оларың эгин-башларына
Бап гелмейән тагаллаларыдыр,
Мукаддес хем таква ышкың дилинде
Сөзлейән бетниет азгынлардыр бу.
Галыберсе-де, гайдып Гамлет билен
Бир минут хем бош вагтыңы гечирип,
Дүрли төхметлере, бихуда гепе
Делил дөретмегңи ислемейәрин.
Ахмал болмаң, буйрук эдйәрин. Барың!

Офелия

Буйругңызы берҗай эдерин, милорд. *(Гидйәрлер.)*

Гамлет, Горацио хем Марцелл пейда боляр.

Гамлет

Элхепус, бу совгы. Бу ел нәгудрат.

Горацио

Кесип баряр.

Гамлет

Хәзир сагат нәчекә?

Горацио

Он икә голайдыр-да.

Марцелл

Эййәмем урды.

Горацио

Бе, шейлеми? Эшитмәндирин. Әйсем,
Рух гөрүнйән пурсат якынлашяр-да.

Шейпур хем-де түпең сеслери эшидилйәр.

Бу нәме болдугы, милорд?

Гамлет

Шу гиҗе.
Король ятман, мей ичип, местан боляр.
Оң кейпи көк, кейп чекилйәр, ойналяр.
Ол рейн мейинден долы кәсәни
Башына чекенде, дабара билен
Хабар берйәр нагаралар, шейпурлар.

Горацио

Бу-да бир дессурмы?

Гамлет

Хава, дәп-дессур.
Эмма мен-ә, мунда энеден болуп,
Чагалыкдан эндик эден-де болсам,
Бу гүн бу дессуры берҗай эденден,
Бозан абырайлы бормука диййән.
Дәли, саңсар эдйән шу серхошлыгы
Магрупда, машрыкда, бүтин халклар
Пислейәр: аракхор лакамы билен
Ите дакмаз ады дакярлар бизе.
Догрудан-да, бу бизиң бар битирен
Хайыр ишлермизиңем абырайны
Пуч эдйәр. Белли адамларың-да
Хут шейле ягдая дүшйәни гыт дәл.
Бир ногсанлы тебигы тегмил үчин
Мысал, бири танымал асылзада
Болман, өзем шоңа гүнәкәр-де дәл,
Чүнки бу затлары дандап тебигат,
Сечип-сайлап дурмаяр—я болмаса,

Өлерни-галарны билмән, гайдувсыз
Дарышмага меҗбур эдйән үйтгешик
Кәмил гылык-хәсиет зерарлы я-да
Мылакатын месе-мәлим гөркезип,
Гадырын гачырян эндик зерарлы,
Диңе бир ногсана ээ боланлар,
Маңлая язылан тебигы ногсан
Болса-да, оң өзге хайыр-ыхсаны
Асман нуры дей пәк, адам оглунда
Ерлешип билдикче ымгыр-да болса,
Чалаҗа кем-көсүң шол адамлары
Бетнам эдйән халаты аз болмаяр.
Ээ болсаң эгсилмез абырая,
Зерре зепер зәхерләп билер барын.

Рух пейда боляр.

Горацио

Әңедиң, шазада, ана ол гелйәр!

Гамлет

Перишделер пенасында сакласын!
Җынмың, җынавутмың, алмың, ынысмың,
Бехиштми я довзах иберен сени,
Матлабың, ниетиң хайырмы, шерми,
Кешбиң көп совала чагыряр мени,
Эйсем мен сең билен сөхбет ачарын,
Гамлет, король дийип тутайынмы адыңы,
Атам диейинми я-да хөкүмдар?
Вах, җогап бер маңа! Өлдүрме захыр!
Айт маңа, нәме дийип җыназа билен
Җайланан мейдиң бөвсүпдир кепени?
Асуда ятаның гөренем болсак,
Не себәбе табыт өз мермер эңин
Ачып, чыкарыпдыр дашына сени?
Бу не хекаятдыр, сен, җансыз мейит,
Полада бүренип бойдан-башыңа,
Йүрек яргынч горкы дөредип гиҗе,
Айың айдыңында серменип йөрсүң?
Бизем, тебигатың оюнҗаклары
Калбымызың хөтде гелип билмейән

Элхенч ой-пикирне аклымыз хайран?
Нәме, не себәбе? Нәтмели биз? Айт!

(Рух Гамлете үмлейәр.)

Горацио

Ол үмләп, янына чагыряр сизи,
Өзүңизе бир зат айтмакчы ялы.

Марцелл

Гөрүң, не сыпайы херекет билен
Чете чекжек боляр. Эмма оң билен
Гитмәвериң.

Горацио

Эгер-эгер!

Гамлет

Ол мунда
Геплемесе, ызына дүшәерин.

Горацио

Гитмәң, милорд.

Гамлет

Гитмән нәме? Жесет хич.
Өзи дей өлмедик жаныма болса
Нәме зыян етирип билер? Ене
Чагыряр. Барайын.

Горацио

Бармаң, ол сизи
Уммана я деңиз кенарындакы
Шол абанып дуран эпет гаяның
Ховатырлы элхенч гершине элтип,
Башга бир бет жынса өвүрләгеде,
Акыл-хушуңызы гөчүрәймесин?
Ойланың, ол ери онсузам элхенч,
Ким ол ерден ашак деңзе бакып,
Оң айылганч гүввүлдисин эшитсе,
Аң-хушуны йитирип, дәлиредип билжек.

Гамлет

Ол хенизем үмлейәр. Бар! Мен ызыңдан барарын!

Марцелл

Сиз гитмерсиңиз, шазада.

Гамлет

Чек элиңи!

Горацио

Аклыңыза айланың, гитмерсиңиз.

Гамлет

Мең такдырым чагыряр,
Хер бир майда дамарма-да бу ишде
Немея шириниң кувватын гошяр.
Ол хенизем чагырып дур. Җенаплар,
Гойбериң! Ким мени саклаҗак болса,
Ант ичйәрин, өзүн дөндәрин мейде.
Айрылың диййәрин! Бар! Менем барян!

Рух билен Гамлет гидйәр.

Горацио

Оң аңы гөчүпдир.

Марцелл

Йөрүң ызындан. Мунда боюн сынмагымыз галатдыр.

Горацио

Йөр ханы. Бу ишиң соңы нәдеркә?

Марцелл

Дания шалыгында бир зат чүйрәпдир.

Горацио

Асманың эмридир.

Марцелл

Ёк, Гамлетиң ызы билен баралың.

(Гидйәрлер.)

Рух билен Гамлет пейда боляр.

Гамлет

Нирә алып баряң? Айт. Мундан аңыры. Гитмерин.

Рух

Гулак ас.

Гамлет

Гулагым сенде.

Рух

Довзахың күкүртли элхенч одуна
Өзүми атмага барҗак пурсатым
Етип гелйәр.

Гамлет

Эй, бичәре рух!

Рух

Маңа
Небсиңи агыртма, ачҗак сырыма
Гулак ас йөне.

Гамлет

Айт, мен тайындырын.

Рух

Эшдеңсоң, хут шейдип, ар алмага-да
Тайын борсуң.

Гамлет

Нәме?

Рух

Сениң атаң
Рухы болар мен, бу дүнйәде-де
Эден элхенч гүнәлеримиң бары
Якылып, яндырлып, тә пәк болынча,
Белли бир мөхлет ичинде гиҗелер
Серменип, гүндизем отлы ялында
Яныпп, азап, эҗир чекмелидирин.
Зынданымда болан пынхан сырлары
Беян этмек гадаган маңа, ёгсам
Мен саңа шейле бир гүррүңлер бирдим,
Иң бәркисем ганың гагшыдарды сең,
Ганыңы доңдурып, гөзлериңи-де
Йылдыз сүйнен дей дессине петредип,
Ханасындан чыкарарды; даралгы
Сачларың сайхалын гачырып, шу дем
Оклы кирпиңки дей сых-сых боларды.
Эмма бакы пынхан галмалы сырлар
Җесетден эмеле гелен гулага
Етмели дәл. Гулак ас сен, гулак ас!
Өңде-соңда сөен болсаң атаңы,
Гулак ас, мәхриң бар болса шоңа...

Гамлет

Тоба!

Рух

Ганын алгын оң тебигата
Дүрс гелмейән дейюс ганымлык билен
Өлдүрлени үчин.

Гамлет

Өлдүрлени?

Рух

Асла дейюслыкдыр адам өлдүрмек,
Эмма бу сапаркы ынса-җынса,
Тебигата дүрс гелмейән иң яман
Бет, бетнам дейюслык гуррумсаклыкдыр.

Гамлет

Айт маңа тиз, пикир-хыял дейин мен
Чалт чыкайын ган алманың кастына.

Рух

Тайындыгың гөрйәрин, сең шу ишде
Хаял этсең, Заман диен деряның
Боюндакы хашал от дей бихепбе
Боларсың. Гулак ас, багда ятыркам,
Йылан чакды дийип мыш яйратдылар.
Шейдибем, өлүммиң себәби хакда
Яман алданандыр бүтин Дания.
Эмма билип гой сен, эй асылзада,
Сең атаңы чакып өлдүрен йылан
Инди тәҗин баша гейип йөр шонуң.

Гамлет

Айт, велилик калбым! Агаммыды шол?

Рух

Хава, шол гуррумсак, зынахор дейюс,
Пирим, пешгеш, хиле-мекирлик билен —
— Вах, шу бет, харамы пыдуллар билен
Аздырыҗы харам пешгешлер гурсун!—
— Гөрәймәге пәп-пәк аялымы ол
Аздырды. Эй Гамлет, гөр, бу песлиги!
Менден йүз дөндерип, барышанмызда
Берен касамларна мынасып болман,
Тебигы дуркы-да менден пес болан
Бири билен баш гошмагы не уят!
Эмма азгынчылык асман ревшүне
Гирибем, хер нәче җан эденде-де,
Халалың харама дөнмеши дейин,
Зынахорлык, пәк перишде биленем
Душушса-да, гөвни зир-зибил күйсәр.
Эмма юваш! Даң шемалы ялы-ла.
Гысгалдайын. Гүнортан мен багымда
Асуда ятыркам хемишеким дей,
Дайың гапыллыкда гелип яныма,
Гуйды гулагыма пис ачдырыҗы
Адам ганының чын ганымы болан
Сымап дей тиз етҗек ерине етип,
Гөнезлик дей уядян тәмиз ганы
Зәхер дарагтының закгун ширесин.
Мениңем ганымы шейтди. Шо халат

Пис ачанкы дейин кесмеклэп тутуш,
Агач габыгы дей өрди тениме.
Ине шейдип, гапыллыкда доганым
Җанымдан, тәҗимден, аялымдан-да
Махрум этди мени бир демде; шейдип,
Җахалат ичре, ыман өвүрмэн,
Тобасыз, сеждесиз, дога окаман,
Кесилип ташландым, гүнэми ювман,
Магшар азабына гөндерилдим мен.
Вах, не элхенч! Элхенч! Не элхенч иш бу!
Гайратың бар болса, гечирме муны.
Ёл берме Данияң көшги-сарайның
Азгын харамылык, зынахорлыгың
Меканы болмагна. Эмма бу иши
Ненеңси ёл билен битирсең-де
Аклыңы, калбыңы энеңе гаршы
Пирим билен бозма. Гой, онуң өзи
Асманың өңүнде, өз выжданының
Гаршысында җогап берсин, гой, шолар
Чокаласын, чаксын, язгарсын оны.
Хош гал! Ялдыравук мөҗеҗиклериң
Көрэнинден белли, даң дашда дэлдир.
Хош гал, хош гал, хош гал! Унутма
Мени.

(Гидйэр.)

Гамлет

Эй асман газабы! Ер! Ене нәме?
Ёгсам довзахы-да чагырмалымы?
Өвф! Юваш, юваш сен, йүрегим мениң!
Сиз болсаңыз, дамарларым, бирбада
Лагшайман-да, гөни тутуң сиз мени.
Унутма диййдиңми? Хава, эзиз рух,
Ятда борсуң ине шу лерзан серде
Хуша орун барка! Унутмайынмы?
Хава, хакыдамың хуш депдеринден
Сувумсыз, бихуда язгылаң барын,
Китапдан гөчүрлен, белленип алнан,
Гечмишде, яшлыкда тэсир галдыран
Ахвал, раваятлаң барысын бирден
Өчүрип айрарын. Тэк сең буйругың,
Пес, майда затлара гатышдырылман,

Яшар бейни депдеримде мең мыдам.
Хава, ант ичйәрин асмандан! Эй сен,
Аялларың ичинде иң бозгагы!
Эй сен, дейюс, йылгыран болян дейюс,
Нәлет дейюс! Язгы депдерим мениң...
Язмак герек. Йылгырып-да, йылгырып,
Дейюс болуп болҗак экен. Иң болман,
Данияда-ха бу шек-шүбхесиз зат.
Хава, агам, язылдың сен шу ере.
Мениң лебзим. Ине. Ант ичдим шуңа:
«Хош гал, хош гал, хош гал! Унутма мени!»

Горацио билен Марцелл сахнаның аңырсындан «Милорд! Милорд!» диййәрлер. Аз вагтдан сахнада пейда болярлар.

Марцелл

Эй шазада!

Горацио

Эйгилик болсун!

Гамлет

Хава.

Марцелл

Вак-вак, ук, милорд!

Гамлет

Вак-вак, ук, йигит! Бәрик, мең тарланым

Марцелл

Ери, ничик, шазада?

Горацио

Нәхили тәзе хабар бар-а, шазада?

Гамлет

Аҗайып-ла!

Горацио

Гүррүң бериң, шазадам.

Гамлет

Ёк, сиз өзгелере хабар бирсиңиз.

Горацио

Ёк, ант ичйәрин, мен бейтмерин, милорд.

Марцелл

Менем, милорд.

Гамлет

Ери, айдың, сиз муңа
Нәме дийип, нәме айдып билджек? Хий
Ынсаның калбына гелҗек затмы бу?
Йөне агзыңыза бек бормусыңыз?

Горацио, Марцелл

Алланың адындан ант ичйәс, милорд.

Гамлет

Мундан бетер гуррумсак болуп билҗек
Дейюс Данияда тапылмаз башга.

Горацио

Бизе муны айтмак үчин, рухуң.
Гөрден чыкмагына хаҗат ёк, милорд.

Гамлет

Хава, бу шейле-ле: муныңыз мамла.
Эйсем, геп-гүррүңсиз, хошлашагада,
Даргашаймак герек, иш-аладаңыз
Бардыр, хер кимде-де болушы ялы.
Барың, менем шум ыкбалыма яныб,
Этҗек ишим: дога окарын гидип.

Горацио

Бу сөзлер хич маны бермейәр, милорд.

Гамлет

Гөвнүңизе дегйәнине йүрекден,
Гынанярын, валла, түйс йүрегимден.

Горацио

Гөвне деген хич зат ёк-ла, милорд.

Гамлет

Бар,
Патрик ягшызададан ант ичйәрин,
Горацио, онда-да өрән улы.
Ол гөзүмизе гөрүненем пәк рух,
Ынанайың. Болан иши билмәге
Мейл эденем болсаңыз, сиз оңайың.
Индем, достлар, сиз хем алым, хем эсгер
Боланңыз себәпли, сизден мениң бир
Этҗек хайышҗыгым ерне етириң.

Горацио

О нә хайыш, милорд? Берҗай эдерис.

Гамлет

Гөрүп-эшден затларңызы хич киме айтмаң.

Горацио, Марцелл

Айтмарыс, милорд.

Гамлет

Ёк, ант ичиң.

Горацио

Ант ичйәрин, айтмарын.

Марцелл

Менем ант ичйәрин, айтмарын, милорд.

Гамлет

Гылҗымың үстүнде.

Марцелл

Ант ичдик, милорд.

Гамлет

Болмалысы дей, гылыч үстүнде ант ичиң.

Рух

(Сахнаның астындан.) Ант ичиң!

Гамлет

Хә! Сенем шейле диййәрмиң?
Сенем шу ердемиң, дост? Ол есериң
Ер астындан сизе айдян задыны
Эшитдиңиз герек? Эйсем, ант ичиң.

Горацио

Айтсаңызлаң, нәмеден ант ичмели?

Гамлет

Гөрениңизи гүррүң бермежегңизе.
Ант ичиң гылыжың үстүнде.

Рух

(Сахнаның астындан.) Ант ичиң!

Гамлет

Йөрүң бейлерәк. Шу ерде ант ичиң.
Гелиң бәрик, женаплар, эллерңизи
Гоюң гылыч үстүне. Ант ичиң
Гылжымың үстүнде, гөренлерңизи
Гүррүң бермежекдигиңизе.

Рух

(Сахнаның астындан.) Ант ичиң.

Гамлет

Оңат айтдың, тарры көрмүш! Сен ери
Шейле чакган газярмың? Зор газыжы!
Бейлерәгем баралың, әзиз достлар.

Горацио

Элхепус, бу гиже-гүндиз, не тәсин!

Гамлет

Тәсин гадыр биленем гутлаң шоны.
Горацио, сизиң пелсепәңизиң
Дүйшүне-де гирмедик зат ер-гөкде
Гаты көпдүр. Ханы гелиң. Ене-де
Ант ичиң яңкыңыз ялы. Онсоң хем
Алла ярыңыз; инди хер ничикси
Гең-энайы тутсам-да мен өзүми —
Чүнки мен мундан бу яна болшумы
Үйтгедип билерин тәсин бир халда —
Ант ичиң, сиз гөрүп мени шу халда,
Элиңизи шейдип, башыңыз яйкап,
Я-да, «хава, хава, билйәндирис-ле...»,
Я «биз башарардык, эгер ислесең...»,
Я «айтмак ислесек...» я-да болмаса
«Айтдырылса, шейле адамлар бардыр...»
Диен ялы сөзлер я башга хили
Үм билен какдырып, хич хачан, хич вагт
Мең барамда бир зат билйәнлигиңизи
Мәлим этмежекдигиңизе; сиз шоны
Шейтмесеңиз, алныңызы хак ачсын,
Ярадан яранлык этсин, ант ичиң!

Рух

(Сахнаның аңырсындан.) Ант ичиң!

Гамлет

Көшеш сен, гөргүли рух.
Эйсем мен, женаплар, өзүми сизе
Жан-дил билен табшырярын. Мендәки
Сөйгини, достлугы беян этмәге,
Худая хош гелсе, Гамлет дей гарып
Бичәрәниң элден гелен хеззетин
Эдерин мен сизе. Гиделиң көшге,
Агзыңыза өрән бек болаверiң.
Ачылды асырың сепи... Гайтадан
Сеплемек жәхетден мең бу дүнйәге
Гелениме нәлет! Ай нәме, йөрүң,
Йөрүң, эйсем, биле йөрүң, гиделиң.

(Гидйәрлер.)

ИКИНЖИ ПЕРДЕ

Полоний билен Рейнальдо пейда боляр.

Полоний

Рейнальдо, шу пулы хемем шу хаты
Говшурың.

Рейнальдо

Хош, милорд.

Полоний

Саташманкаңыз,
Онуң өзүн алып баршы барада,
Акыл эдердиңиз, хабар алсаңыз.

Рейнальдо

Хут шейле-де этмекчидим мен, милорд!

Полоний

Зор сөз бу, ичигар, өрән зор сөз бу.
Илки даниялылардан Парижде
Ким бар, билйиң шуны, онсоң хем олар
Нәхили яшаяр. Өзлери ким, кимиң
Нәчерәк пулы бар, месгени канда,
Ким ким билен боляр, ким нәче совяр,
Эмсэмсирән, оглумы танянларын
Билиң-де хер дүрли соваллар берип,

Ише ичгинлешиң. Асла сиз оңа
Нәбеледрәк болан болуң, меселем:
«Атасын танярын, хемем достларын,
Өзүнем чаларак танаян» дийиң.
Дүшүнйәрмисиңиз, Рейнальдо?

Рейнальдо

Хава,
Дүшүнме кемини гоямок, милорд.

Полоний

«Өзүнем чаларак танярын».
«Эмма
Оны аз танаян. Эмма ол мениң
Назарда тутян адамым болса-ха,
Бетдир, бимазадыр, пылан зейилли
Гылыклары бардыр» дийип, үстүне
Гошуп билерсиңиз. Оң барасында
Гөвне гелен мыжабаты аямаң.
Эмма, ичигар, сиз оң абырайына
Тагма басжак пис зат дийәймәң бирден,
Шундан әгә болуң. Башына гиден
Жахыллара хас болан белли бетер
Гудуз жалатайлык дей мәлим болан
Гүнәлер хакда гүррүң бериң, женап.

Рейнальдо

Меселем, пуллужа оюнмы, милорд?

Полоний

Хава я-да шерап ичйәни хакда,
Гылычлашып, пайыш гүрләп, сөгүшип,
Жеҗеплере ковалашяны хакда,
Ине шуны айтсаңыз бор.

Рейнальдо

Бу, милорд,
Намысына зепер етирер шонуң.

Полоний

Ёк-ла, эгер-эгер. Өзүңиз шоны
Аклап билерсиңиз. Зынахор диййп,
Төхмет атмаң. Бейле диййҗек боламок.
Онуң ялңышларын эмай билен сиз
Гүррүң бериң, гөйә хеммеде болян
Какабашлык, бетлик, бимазалык дей,
Җаның җош урмасы, ганың гызгыны,
Гөчгүнлик, җалайлык болуп гөрүнсин.

Рейнальдо

Эмма, милорд...

Полоний

Не җәхтден диййҗексиң?

Рейнальдо

Хава, милорд, биләйседим.

Полоний

Сөзүмиң
Өзүнем шонда-да, җенап. Чакым хем
Бу кануны усул, оң абырайына
Чала шек етирсең, сынтгылананда,
Херки задың чала хапаланышы дек,
Үнс берип гулак асың, хачан-да,
Хабар алҗак болян сөхбетдешиңиз,
Айпланян йигитде шу гүнәлери
Гөрен болса, билип гоюң, гүррүңиң
Арасыны кесер шу сөзлер билен:
«Эзиз җенап» я башга шунуң ялы,
«Дост» я «дана йигит», — махласы онуң
Өзүне, юрдуна хас болан халда
Йүзленме я лакам...

Рейнальдо

Көп ягшы, милорд.

Полоний

Ол ине шейдер. Ол нәдер дийсене... Нәме диййҗек болупдым-а?

Валла, мен бир зат дийҗек болупдым-ла. Хайсы сөзде дурупдым-а?

Рейнальдо

«Гүррүңиң арасыны кесер шу сөзлер билен» диен. «Дост» я «дана йигит» диен сөзде.

Полоний

«Арасыны кесер шу сөзлер билен»
Диен сөздеми? Хә, хава, ичигар!
Арасыны кесер шейле сөз билен.
«Оңа белетдирин. Дүйн-өңңин» я-да
«Баяк», я «махласы неме», я «шейле»,
Я-да «сиз диен дек, ол пылан ерде
Пуллы ойнаярды», «пылан ерде-де
Ичишйәркә гөрүпдирлер», я-да ол
«Теннис ойнап, терслешипдир», я, мегер,
«Пылан ерде сөвда эдилйән җая»,
Махласы «җелепхана я шонуң ялы
Җая гирип барянынам гөрдүм» дийп.
Индем пайхас эдиң: Алдат торуна
Хакыкат кепири дүшйәр. Шейдибем,
Биз, пәхим-пайхаслы парасатлылар,
Гыя ченәп, догры уруп нышана,
Эгри эдип, хабарың-да догрусын
Аларыс. Мең берен несихатларым,
Маслахатым билен оглум хакда сиз
Хабар аларсыңыз. Дүшүндиңизми?

Рейнальдо

Дүшүндим, милорд.

Полоний

Хош, алла ярыңыз.

Рейнальдо

Мәрибан милорд!

Полоний

Оң гылык-хәсиетин ассырынлык билен сынлаң.

Рейнальдо

Хош, милорд.

Полоний

Хош вагтыңыз.

Рейнальдо гидйәр. Офелия пейда боляр.

Не хабар, Офелия? Не болды бейле?

Офелия

Эй милорд, милорд! Мен шейле бир горкдум.

Полоний

Нәмеден? Тоба!

Офелия

Отагда отыркам тикин тикип мен,
Шазада Гамлет, кемзолын тасадып,
Башачык, даңысыз жорабын ашак
Дүшүрип, йүзүнем көйнеги кимин
Ак там эдип, дызларам бир-бирине
Дегйәр сандырап, элхенч затлары
Гүррүң бермек үчин довзахдан даша
Чыкарлан дей, гелип дурды гашымда.

Полоний

Ышкыңдан дәлирән болмасын?

Офелия

Милорд,
Билмедим, эмма мен догрусын дийсем,
Шейле чак эдйәрин.

Полоний

Ол нәме дийди?

Офелия

Гошарма япышып, берк тутды мени.
Онсоң, гулач бойы ыза чекилип,
Бейлеки элинем шейдип, гөзүниң
Үстүнде тутды-да, йүзүме мениң

Диканлап серетди, гөйә суратым
Чекжек ялы. Көп вагт дурды шейдип.
Иң соңы чаларак силкип элими,
Үч гайта ол шейдип башын атды-да,
Улудан бир демин алды найынҗар,
Бөвсүп җеседини, чыкан дек җаны,
Элхенчди дем алшы. Онсоң ол мени
Гойберди; ёлуны еңсеси билен
Гөрйән ялы, гөзүн айырман менден,
Чыкып гитди.

Полоний

Йөр, тапалы королы.
Башга-да көп вехим, җошгун, дуйгы
Гудуз ачан гылык-хәсъет зерарлы,
Өз-өзүн көйдүрип, ынсан эркини
Лапыкеч бет ише сезевар эдйән
Чын бир меҗнунлык бу. Арман! Сиз оңа
Шу гүнлер хас ызгытсыз гаран болмаң?

Офелия

Ёк, мәхрибан милорд. Эмма мен сизиң
Буйругңызы берҗай эдип, оң хатын
Алмандым, өзүнем гетирмәндим.

Полоний

Ол
Шонуң үчин дәлирәндирем. Арман,
Эгә болмандырын шондан. Гөвнүме,
Сениң билен ойнан болуп ниети
Ишиңи гайтармакмыкан ойдупдым.
Нәхак ере бетгүман болупдырын!
Эгер валла, йигдрәк адамларың
Етерлик سересап болмышы ялы,
Бизиң яшдакылар пикир эденде,
Өте гечәймесем боляр. Йөр ханы
Королың янына баралы. Оңа
Хабар бермек герек. Биз бу сөйгини
Айтман, гизләп гойсак, бетерден-бетер
Бет, шум нетиҗелер болуп билер. Йөр.

(Гидйәрлер.)

Шейпур сеслери. Король, королева, Розенкранц, Гильденстон хемем везир-векиллер пейда боляр.

Король

Салам, эзиз Розенкранц хем Гильденстон.
Өрән гаты гөресимиз геленден
Башга-да юмшумыз болансоң сизе,
Чагыртдык алңасап. Гамлетиң, мегер,
Үйтгәнини эшидерсиңиз эййәм.
Үйтгеди дийп айтмак болар, себәби
Сыйы-сыпатында өңки кешбине
Меңзеш зат галмандыр. Оң атасының
Өлмегинден башга, аклындан жыда
Дүшмегине делил тапамок. Сизден,
Чагалыкдан биле өсүп бир ерде,
Дең-душ хемем хемдем болансыз үчин,
Биле болуп, гөвүн ачышар ялы,
Ери геленде-де, аматын тапып,
Нәбелли зат мәлим болайса бизе,
Эмин тапып билжек задымыз оны
Гынамаярмыка, билерсиңиз ялы
Көшгүмде бирнеме болсаңыз дийип,
Көп хайыш эдйәрин икиңизденем.

Королева

Эзиз жентльменлер, ол сиз барада
Көп зат дийди, дүнйә йүзүнде шонуң
Сизден эзиз гөрйән адамсының-да
Ёкдугына гөзүм етик. Эгер сиз,
Тагалла этсеңиз ниетимизи
Баша бардырмага, биз билен болуп,
Ыхласыңыз үчин шалык сылагы
Аларсыңыз.

Розенкранц

Хазретлер, эмриңизи
Эрадаңыз, дережәңиз зерарлы,
Хайыш этмән, перман берип бизлере
Беян эдип билердиңиз.

Гильденстон

Эмма биз
Икимизем тайын хызматыңыза,
Жан-тенимиз билен, чын ыхлас билен
Буйругыңыза гарашярыс.

Король

Саг болуң,
Розенкранцым хем Гильденстоным.

Королева

Саг болуң, эй эзиз Гильденстоным
Хем Розенкранцым. Үйтгэн оглумың
Янына-да баравериң. *(Везир-векиле.)* Бириңиз
Гамлетиң янына элтиң шулары.

Гильденстон

Белки, худай, оңа хайрымыз дегип,
Аягмызың дүшдүги болсун.

Королева

Омын!

Розенкранц, Гильденстон хемем везир-векилден бирнэчеси гидйэр. Полоний пейда боляр.

Полоний

Норвегийэ гиден илчилер гайдып
Саг-саламат гелдилер, хөкүмдарым.

Король

Сениң гетирйэниң хош хабар мыдам.

Полоний

Шейлеми, хөкүмдар? Ынанайың сиз,
Борҗум, башым-җаным икиңки диңе:
Таңрым билен рехимдар королымкыдыр.
Гөвнүме-де, озалкы кимин бейним
Сыясат гушуны авлап тутмакдан
Галан болаймаса, Гамлетиң аклын
Азашдыран зады тапдым.

Король

Бе, оны
Гүррүң бериң, эйсем! Гүррүң бер бизе!

Полоний

Илки илчилери кабул эдиң сиз.
Мең хабарым соңуның сынтгысыдыр.

Король

Өзүң мерхемет эт, гетир олары.

Полоний гидйәр.

Оглуңызың дердиниң дүйп себәбин
Тапдым дийди, Гертрудам, ол маңа.

Королева

Шол бир себәпдир-дә: атасы өлүп,
Бизиңем тиз баршанымыз болса герек.

Король

Сынап гөрәерис.

Полоний, Вольтиманд хемем Корнелий пейда боляр.

Салам, достларым!
Доганымыз норвег королы ничик
Нәме хабар, гүррүң бериң, Вольтиманд?

Вольтиманд

Ислегиңизе, саламыңыза сизиң
Түйс жана-жан жогап. Геплән бадымыз
Йыгын йыгнап башлан егенине тиз
Бес этмәге буйрук ёллады, өзем
Оң ол муны Польшаның королының
Гаршысына йыгнаяндыр өйтсе-де,
Мазалы барлансоң, билди тей ахыр
Сиз кыблайы әлеме гаршыдыгын.
Гаррылыгың, кеселиң хем әжизлигиң
Алдав үчин уланланы себәпли
Хапа болуп, Фортинбраса буйрук
Елляр. Ол болса, гепиң гысгасы,
Бойн эгип, Норвегиң королындан
Кәйинч аляр, онсоң сиз хазретлериң

Гаршысына яраг гөтермезлиге
Шерт эдйәр ол агасының өңүнде.
Шонда Норвегияң гарры королы
Шат-шадыян болуп, хер йылна шонуң
Гирдеҗи беллейәр үч муң кронлук,
Өзүне-де йыгнан нөкерлерини
Польша королына гаршы чыкмакда
Уланмагы табшыряр, ине шунда

(Хаты берйәр.)

Хайышыны беян эдйәр, ол сизден,
Асудалык, тертиби берҗай этмек
Шерти билен, онуң шол ише барян
Лешгерине юрдуңызың үстүнден
Гечмәге ыгтыяр берсеңиз дийип.

Король

Гөвнүмизе җай бу, ойланмага-да
Хас аматлы пурсат болан махалы
Окап, җогап берерис. Бу барада
Ойланарыс. Хәзирликче саг болуң,
Ыхлас билен иш битиреңңиз үчин.
Барың-да дынч алың. Агшам биз биле
Кейп чекерсиңиз. Буйруң!

Полоний

Бу ишем тамам.
Хөкүмдарым, бикәм, шалык мертебе
Нәме боляр, борч нәме, гүндизиң
Гүндиздиги, гиҗәниң гиҗе, вагтыңам
Вагтдыгы барада ойланып отурмак
Гиҗәни, гүндизи, вагты-да бикәр
Йитирмек боларды. Шонуң үчинем
Гысга геп акылың җаны, узак геп
— Җеседи, безеги болансоң, гепиң
Гысгасын айдайын. Оглуңыз сизиң
Дәли экени; шейле диййәрин шоңа,
Чүнки, чын дәлилик нәме дийсеңиз,
Дәлиликден башга не болуп билер?
Эмма геп мунда дәл.

Королева

Янжаман, айдың.

Полоний

Ант ичйәрин, бикәм, янжамок. Онуң
Дәлирәни догры, дәлирәни хак,
Вах арман, арман вах. Бу не яңрама!
Гойдум, янжап дурасым-да геленок.
Эйсем, дәли дийип белледик шоны.
Индем себәбини билелиң шонуң,
Шу болшуның я-да болубилшиниң,
Чүнки бу шонуң бар болубилшидир.
Ине биз нәтмели, ине-де шонуң
Нетижеси. Ойланып гөрүң. Мениң
Гызым бар, ол гызым мениң
Маңа мәхрибан, мәхрем болансоң, —
Ине нәме берди. Эйсем, өзүңиз
Нетиже чыкарың, чак эдип гөрүң.

(Окаяр.)

«Асманың мелеги, калбымың генжи, гөзелиң гөзели Офелийә», бу бир угурсыз, гелшиксиз сөз-ле, «гөзелиң гөзели» угурсыз сөз. Йөне велин хәзир эшидерсиңиз. Ине: «...гөзел ак гөвсүңизде гөтериң...» ве шунуң ялы.

Королева

Гамлетден алыпмы?

Полоний

Сабыр эдиң, бикәм,
Барын болшы ялы беян эдерин.

(Окаяр.)

«Йылдызларың отдугына шүбхелен,
Гүнүң йөрейәнине-де шүбхелен;
Хакыкатың хакдыгына шүбхелен,
Эмма мениң сөйгиме шүбхеленме.

Эй, әзиз Офелия, гошгы маңа мазалы башартмаяр. Ахыналамы гошгы горамна гечирмек элимден гелмейәр. Эмма

сени жаным билен сөййәндигиме велин, вах, жан-дилден-ле, шуңа велин ынанай. Хош гал. Эй, эзиз мәхрибан бикәм, энтек жан тилсими жесетдекә, сениң Гамлетиң».

Ине, гызым мәхрем болансоң, шуны
Гөркезди. Онсоң-да йүрек сырларын
Хачан, нирде, нәдип беян эденин
Гүррүң берди маңа.

Король

Эмма гыз муңа
Нәдип гарадыка?

Полоний

Сизиңче мен ким?

Король

Догручыл, хорматлы адамсыңыз сиз.

Полоний

Шейле болсам, көп шат болардым. Эмма,
Сиз нәхили пикир эдердиңиз, мен
Гөзегчилик эдип, хованаңышына
Бу ышкы жөвзаның, догрусын дийсем,
Гызым гүррүң бермәкә-де, мен муны
Аңыпдым. Сиз я-да гадырдан бикәм
Королева нәме пикир эдерди,
Сахап кимин гизлән болсам бу хаты,
Я йүрегме гөрме, эшитме дийсем,
Я первайсыз бакан болсам бу сөйгә?
Сиз нәхили пикир эдердиңиз? Ёк,
Мен гөс-гөни ише япышдым-да, яш
Жуван бикәме хут шейле дийдим:
«Гамлет шазададыр, сең деңиң дәлдир.
Бу болмалы иш дәл». Онсоң хем оңа
Гетирме яныңа, гойберме шоны,
Иберен адамсын, хатын, совгадын
Кабул этме диййип табшырык бердим.
Онсоң гызым мениң пендими тутды;
Гамлет болса рет эдилип, махлас,
Гайгы-гама батды, онсоң ишдәден,

Укудан кесилди, межалы гачды.
Онсоң аклы гаржашды-да кем-кемден,
Хәзир хеммәмизи лапыкеч эдйән
Дәли-межнун каддына гелип етди.

Король

Сизиңче-де шейлемикә?

Королева

Әхтимал.

Полоний

Мен «бу бейле» дийсем, башгача болан
Вагты болдумыка, билседим шоны?

Король

Ядымда дәл.

(Келлесини гөркезйәр).

Полоний

Эгер башгача болса, шуны менден айрың. Аматын тапсам,
Ериң тейинде-де болса хакыкат,
Гизленен ерини тапарын мыдам.

Король

Нәдип магадына етип боларка?

Полоний

Билйәнсиңиз, ол шу ерде кәмахал
Дөрт сагатлап гезйәр.

Король

Хава, бу догры.

Полоний

Ине шол пурсатда онуң янына
Гызымы гойберип, икимиз болсак

Аррас халыларның аңры йүзүнден
Сынларыс; сөймейән, шол себәбе-де
Дәлирән болмаса, мениң дөвлети
Эдара этмәге көмекчи дәл-де,
Дайхан я пайтунчы болдугым болсун.

Король

Сынлап гөрәерис.

Китап окап гелшине **Гамлет** пейда боляр.

Королева

Гам-гусса билен әңедиң нерессәң окап гелшине.

Полоний

Гидиң, хайыш эдйәрин, икиңизем.
Дашына гечейин. Хайыш эдйәрин,
Еке гоюң мени.

Король билен королева гидйәрлер.

Халыңыз ничик,
Мәхрибан шазадам Гамлет?

Гамлет

Ай, шүкүр.

Полоний

Сиз мени танаярмысыңыз, шазада?

Гамлет

Белет-ле. Сиз балык сатян.

Полоний

Ёк-ла, бу нәме диййдигиңиз, милорд?

Гамлет

Онда хут шонуң ялы ак йүрек болавериң.

Полоний

Ак йүрекми, милорд?

Гамлет

Хава, женап. Бу заманада ак йүрек болдугың, хер он мүңүң ичинде ялңыз еке чыкдыгыңдыр.

Полоний

Раст айтдыңыз, милорд.

Гамлет

Себәби дийсең, гүнүңем шөхлеси маслыга дүшенде, өлеч ите гурт дүшүрйән болса... Сизиң гызыңыз бармы?

Полоний

Хава, милорд.

Гамлет

Гүнеше гойбермәң шоны. Хөври көп болсун диенлери ягшы дилег-де болса, гызыңыза гелишжек дилег дәлдир. Эсерден әңедиң, дост.

Полоний

(Чете.) Нәме дийип, нәме айдарсың муңа? Бек белләни мениң гызым, өзи велин башда мени танамады, маңа балык сатан дийди. Ченден чыкыпдыр. Догрусы, өзүмем жахылкам, ышк хесретиниң аңры башына, эдил шу хетде диен ялы етәймәм барды. Оңа мен ене-де хабар гатайын. Окаяныңыз нәме, милорд?

Гамлет

Геп, сөз, гүррүң.

Полоний

Геп нәме барада, милорд?

Гамлет

Ким билен кимиң гепи?

Полоний

Окаян задыңызың мазмуны диййәрин, милорд.

Гамлет

Төхмет, җенап. Сатирик дейюс гожаларың сакгалы чал, йүзлери йыгырт-йыгырт, гөзлеринден гойы гараяг билен гаралы шепбиги саркып дур, башында акыл ёк, будунда ысгын диен боляр. Мен, җенап, буларың барына, онда-да түйс йүрекден ынанян-да болсам, бу барада язмагы бетлик дийип билйәрин. Чүнки, җенап, леңңеч кимин ыза омзап билйән болсаңыз, сиз өзүңизем хут мениң ялы гарры болардыңыз.

Полоний

Мунуң өзи дәлилигем болса, манысыз гепләнок. Шемалың өңүнден айрылсаңыз нәдйәр, милорд?

Гамлет

Габра баканмы?

Полоний

(Чете.) Шондан шемалсыз ер-э ёкдур-ла! Кәрым гөр нежайдар җогап берйәр! Бейле җайдар геп дәлиниң хәлишинди дилине гелип дурса-да, сагың акылына бейле мукдарда башартмаяр. Янындан айрылайын-да, оны гызым билен төтәнден душушдырмагың тәрини тапайын. Белент мертебели шазада, гитмәге ругсат бермегиңизи ытагатлылык билен сораярын.

Гамлет

Мен, җенап, сизе шундан башга хич зады шейле улы хөвес билен берип билмерин: җанымдан, җанымдан, җанымдан башга.

Полоний

Саламат болуң, шазада.

Гамлет

Вах, шу көп геплеген гарры акмаклар гурсун!

Розенкранц билен Гильденстон гелйәр.

Полоний

Сиз шазада Гамлети гөзлейәрмисиңиз? Ол ине.

Розенкранц

Алла сизе яранлык этсин, җенап!

Полоний гидйәр.

Гильденстон

Белент мертебели шазада!

Розенкранц

Гадырдан шазада!

Гамлет

Артыкмач мәхрибан достларым! Ери, халың ничик, Гильденстон? Хә, Розенкранц! Говы йигитлер, икиңизиңем халыңыз ничик?

Розенкранц

Ер йүзүниң садык бенделери ялы-да.

Гильденстон

Багтымыз-а чакданаша багтлы дәл. Багт мелегиниң тәҗиниң депеси диймек болмаз.

Гамлет

Башмагының олтаңы-да дәл ялы-ла?

Розенкранц

Хич бирем дәл, милорд.

Гамлет

Эйсем сиз онуң гап бөврүнде я-да мерхемединиң меркезинде яшаярсыңыз-да.

Гильденстон

Биз онуң дулунда гуйлуның ятанлардан-ла, валла.

Гамлет

Төрүндеми? Ёгса-да, ол барып ятан лолудыр-ла. Нәме тәзелик бар?

Розенкранц

Дүнъе дүзелипдир дийәймесең, башга хич зат, милорд.

Гамлет

Диймек, онда кыямат голайлапдыр-да. Эмма мунының дүрс тәзелик дәл. Сизден ымыклырак сорайын-ла. Багт мелеги сизи бу ере, түрмә иберер ялы онуң өңүнде нәме языгыңыз барды, гадырдан достлар?

Гильденстон

Түрмә, милорд?

Гамлет

Дания түрмедир.

Розенкранц

Онуң ялы болса, бүтин дүнйә-де түрме-дә.

Гамлет

Онда-да барып ятаны. Уммасыз көп газаматлары, зынданлары, хабысханалары-да бар, шоларың ичинде-де Дания иң эрбедидир.

Розенкранц

Биз-ә бейле дәлмикә диййәрис, милорд.

Гамлет

Ай, онда дүнъе сизиң үчин түрме дәлдир-дә. Себәби дийсең не оңат, не эрбет зат бар, хер биринем дөредйән зат пикирдир. Мениң үчин-ә дүнъе түрме.

Розенкранц

Эйсем оны түрмә дөндерйән зат сизиң шөхратпаразлыгыңыз-да: ол сизиң калбыңыза чакданаша дарлык эдйәр.

Гамлет

Вах, тоба, мени хозуң габыгна дыксалар-да, эрбет-эрбет дүйш гөрмейән болсам, өзүми уммасыз ыклымың хәкими саярдым-ла.

Гильденстон

Ине шол дүйшлерем шөхратпаразлык-да. Чүнки шөхратпараз адамың дуркуның өзи-де диңе дүйшдәки кимин салгымдыр.

Гамлет

Дүйшүң өзем диңе салгым ахыры.

Розенкранц

Догры. Мениңче, шөхратпаразлык шейле бир ховайы хемем еңил җисимден эмеле гелипдир велин, ол салгымың-да салгымыдыр.

Гамлет

Эйсем онда, гедаларымыз белли бир маддадан болуп, шаларымыз билен хетденаша чиширилен гахрыманларымыз болса, шол гедайларың салгымы-да диңе. Көшге гитсек нәдйәр? Ёгсам, валла-да, гепләре меҗалым ёк.

Розенкранц, Гильденстон

Гөзүмиз үсте.

Гамлет

Гөз үстүниң гереги ёк. Мен сизи өзге гөзегчилериме деңемек ислемейәрин, чүнки, догрымдан гелсем, мени иңңән эрбет аңтаярлар. Йөне велин, достларча диенимизде, айдың, сиз Эльсинорда нәме ишлейәрсиңиз?

Розенкранц

Сизи гөресимиз гелди, милорд, башга ниетимиз ёкды.

Гамлет

Мен теҗелли гедай алкыша-да гарып. Мен шонда-да, алкышымың ярым теңңелигем гымматы болмаса-да, сизе

алкыш айдярын. Сизи чагырып гетирен-ә дәлдирлер? Бу сизиң өз ниетиңизмиди? Сиз мениң яныма пейвагтына гелдиңизми? Ханы, догрыңыздан гелиң. Ери, ери, айтсаңызлаң.

Гильденстон

Нәме дийсеккәк, милорд?

Гамлет

Ислән задыңызы, ише дегишли болса боляр. Сизи чагырып гетирендирлер. Бакышыңызда боюн алян ялы бир зат бар, оны сиз садалыгыңыз зерарлы гизләбем билеңзок. Билип дурун: сизи рехимдар король билен королева чагырдандыр.

Розенкранц

Нәме максат билен, милорд?

Гамлет

Шоны хем сиз маңа айтмалы-да. Эмма йөне ёлдашлыгымызың, яшлыгымызың сынмаз сөйги шертиниң везипесиниң хатырына, башга-да хас өкдерәк адамың айдып билҗек задындан хас гыммат баха задың хатырына, сизе ялбарярын, гөс-гөни, ач-ачан сиз маңа айдың, чагырып гетирдилерми сизи я-да шейле дәлми?

Розенкранц

(Гильденстона чала сес билен). Сиз нәме диерсиңиз?

Гамлет

(Чете.) Ай, инди-хә сиз сынмасаңыз герек. *(Сесленип.)* Сизиң мени говы гөрйәниңиз чыныңыз болса, хич зады гизлемәң.

Гильденстон

Милорд, бизи чагырып гетирдилер.

Гамлет

Себәбинем мен сизе өзүм айдаяйын. Шейдип, мен сизи сыры ачмак горкусындан гутарарын. Шу затлары гизлин сакламага королдыр королева берен вадаңызың-да екеҗе

елегине зеперем етмез. Баякдан бәри, себәбини өзүмем билемок велин, мен бүтин шадыянлыгымы йитирдим, эндик эден пишелерими-де ташладым; халым хем шейле бир харап велин, ине шу ажап гурлан бина, хатда ериң өзем гөзүме чаңап ятан гуры айдак болуп гөрүнйәр; шу ажайып өртгиниң, хованың өзем, эңедиң шуңа, шу үстүмизе абанып дуран зынатлы бина, йүзүнде алтын от ловурдаян шу әпет гүммез, шу-да гөзүме диңе йөне леммерленип дуран нәпәк, пис буг болуп гөрүнйәр. Адам диениң нәхили уссатлык билен дөредилен бир эсер! Аң-парасат нәхили асыллы зат! Укыбының болса не хетди, не мөчбери бар! Кешбине, херекетлерине гаранында-да нәхили тәсирли, нәхили тәсин! Херекетлерине гаранында, хий, перишдеден пархы бармы! Аңына-акылына баканда-да, худайдан нәме пархы бар! Дүнйәниң гөрки-ле! Жүмле жандара-да нусга! Эмма мениң үчин тейи-дуркы топрак болан шу жандар нәме? Адам гөвнүме хош гелмейәр, нәмә йылгыряныңызы билйәринем велин, не эркек адам, не-де аял хошума гелйәр.

Розенкранц

Милорд, мениң-ә күйүмде-пикримде-де бейле зат ёкды.

Гамлет

Эйсем нәме «Адам гөвнүме хош геленок» диемде, гүлдүңиз?

Розенкранц

Мениң-ә гөвнүме, милорд, сиз актёрлары нәхили гадырсыз гаршыларсыңыз диен пикир гелипди. Ёлда биз оларың ызындан етип гечдик. Олар сизе хызматларыны теклип этмәге бу ере бакан гелйәрлер.

Гамлет

Король болуп ойнаяны ислегли мыхманым болар; кыблайы әлем менден хакыны хаклашып алар. Авара рыцарь болса гылыжы билен дериден ясалан галканыны ишледип билер. Ашытың ахы-наласы-да бидерек болмаз. Мелул дүйсең ролуң ахырында кемсиз көшешер. Комик болса гүлегенлери гүлдүрер. Гахрыман гыз дийсең, капыяланмадык гошгы бүдрейәнем болса, дуйгуларыны аркайын сачып-сечеләп билер. О нә актёрлар?

Розенкранц

Сизе көп хезил берен пайтагт трагиклериниң хут өзи.

Гамлет

Олар нэме дийип сепил болуп йөрлер? Ериндеи бутнамасалар, хер янына-да бэхбитли болмазмыды нэме: шөхрат үчинем, гирдеҗи җэхтденем.

Розенкранц

Мен-э шолара пайтагтда ойнамагың гадаган эдилмеги соңкы тэзелигиң нетиҗесимикэ дийийэрин.

Гамлет

Оларың абрайы хенизем мениң пайтагтда болан махалымдакы ялымы? Өңки ялы йөргүнлими?

Розенкранц

Ек-ла, онуң голайындан бармаса нэтҗек.

Гамлет

Бу нэдип бейле боляр? Олары, нэме, зең басып башладымыка?

Розенкранц

Ек, олар өңкүси ялы ыхлас билен җан чекйэр-ле. Эмма, җенап, бир сүри чага, бир сүри чүлпеҗе тарлан дөрэпдир велин, сеслери часлы чыкяр, өзлерине-де шонуң үчин өлер ялы эл чарпярлар, оларыңкы шу махал йөргүнли. Оларың гарамаяк театр дийийэнлериниң үстүне-де шейле бир шовхунлы чозярлар велин, шпага дакынянларың көпүси, газ елегинден хедер эдип, ол ере бармага чекинйэрлер.

Гамлет

О нэхили, олар чагамы нэме? Олары эклейэн ким? Я-да олар өз кесбини диңе айдым айдара сеслери барка йөредермикэ? Олар соң улалып йөнекей актёр боланларында, яшара-да говы хараҗатлары болмаса, бу шейле-де болар. Шонда бизи өзүмизден улуларың үстүне күшгүрип, пьеса язянлар бизе яманлык эдйэр диймезлермикэ?

Розенкранц

Догрусыны догры айтсак, бу ерде ики тарапдан-да гыкув гыт болмады. Бизиң юрдумызың адамлары олары бир-бирине күшгүрмеги гүнә хасап этмейәр. Шу кеҗелешикде автор билен актёрлар гарпышмаса, җемагатың ойна пул бермейән махалы-да болупды.

Гамлет

Бе? Болуп билмез.

Гильденстон

Бо-хов, бу барада иңңән гаты келле чиширйәрдилер!

Гамлет

Нәме, эйсем, огланлар хезил беренокмы?

Розенкранц

Хава, хезил бермейәрлер, милорд, йүк гөтерип дуран Геркулеси-де гайгырмаярлар.

Гамлет

Бу-я геңем дәл. Чүнки мениң агам Данияның королы болды, атам дирикә муңа йүзүни эгшидйәнлерем инди мунуң кичиҗик суратыны йигрими, кырк, элли, йүз дуката сатын алярлар. Я ичигар, бу ерде тебигата бап гелмейән-ә бир зат бар; йөне пелсепе берин мунуң магадына етип билседи!

Сахнаның аңырсындан шейпурың сеси чыкяр.

Гильденстон

Ана актёрлар!

Гамлет

Җенаплар, Эльсинора хош гелдиңиз! Ханы элиңизи берсеңизләң. Хошаллыгың дашкы аламатлары хош дәп, хошнутлыгың барып ятаны ахырын. Ынха сизе шу зейилли гарамага ругсат эдиң: ёгсам мениң актёрлара гарайшым, ынанайың, олара эден хеззет-хорматымда-да аян болар, сизи гаршыланымдакыдан хас хошал кабул эдише өврүлип билер. Хош гелдиңиз. Эмма мениң ата-агам билен эне-еңңем ялңышяндыр.

Гильденстон

Нәмеде, гадырдан шазада?

Гамлет

Мен диңе сөртүкде дәлидирин. Гаршы елинде велин, лачыны дурнадан селҗерйәндирин.

Полоний пейда боляр.

Полоний

Салам сизе, җенаплар.

Гамлет

Гулак асың, Гильденстон. Сизем. Хер гулагыңыз өз башына бир диңчи болсун. Хол гөрйән чагаҗыгыңыз уллаканҗа-да болса, энтек гундагдан чыкан дәлдир.

Розенкранц

Ол, белкем, гундага яңадан гайдып гирендир, чүнки гоҗа киши — гоша чагадыр диенлери-дә.

Гамлет

Ол маңа актёрлар барада хабар бермәге геләймедимикә. Ине гөрерсиңиз. *(Сесленип.)* Айданыңыз хакдыр, җенап. Душенбе гүнүниң эртири. Ол, хакыкатдан, шейле-де болар.

Полоний

Милорд, мен сизе тәзе хабар айдып берҗек.

Гамлет

Милорд, мен сизе тәзе хабар айдып билҗек. Росций Румда актёр болан махалы...

Полоний

Бу ере актёрлар гелди, милорд.

Гамлет

Юваш! Юваш!

Полоний

Эгер валла...

Гамлет

«Актёрлаң хер бирем эшегине мүнүп...»

Полоний

Трагедиялык, комедиялык, тарыхы пьесалар үчин, оюн-томаша, томаша-комедия, тарыхы-томаша, тарыхы-трагедия, трагик-комики-тарыхы-томаша пьесалар үчин, үзнүксиз умумылыгы сакланян пьесалар үчинем, дүзгүн-када билен чәкленмейән драматик поэмалар үчинем булар дүнйәде иң оңат актёрлар. Олар үчин Сенека хем ченденаша гайтылы дәл, Плавт хем чакданаша еңлес дәлдир. Язылгы роллары ерине етиренлеринде-де, тослама махалында-да оларың деңи-тайы ёкдур.

Гамлет

Эй, ысрайыл казысы Иеффай, сениң не генжи-хазынаң барды!

Полоний

Онуң нәхили генҗи болундыр, милорд?

Гамлет

Вах, ёгса нәме барды:

«Җандан эгсик, җанындан әзиз гөрйән
Еке-ялңыз гызы, гөзел зүряды».

Полоний

(Четс.) Хенизем мениң гызым барада-ла.

Гамлет

Раст дәлми диййәним, Иеффай гожа?

Полоний

Сиз маңа Иеффай диййән болсаңыз, милорд, мениң, хакыкатдан-да, җандан әзиз гөрйән гызым бар.

Гамлет

Ёк, мундан гелип чыкан зат бу дэл.

Полоний

Эйсем нэме гелип чыкяр, милорд?

Гамлет

Вах, ёгса нэме:
«Бир худадыр билйэн кысматда барын».
Онуң хем, өзүңизе мэлим болшы ялы:

«Ничик чак эдилсе, шейле-де болды...»

Шужагаз санаважың биринжи бейди сизе ызыны хем айдып берер. Йөне велин, эңедиң, ине мениң гүйменжэм етип гелйэр.

Актёрлар пейда боляр.

Хош гелдиңиз, женаплар, хош гелдиңиз. Мен сизи саглыкда гөрениме шатдырын. Салам сизе, мэхрибан достлар. Вах, көне достум! Бе-хе, сени соңкы сапар гөрелим бэри, эңегиң сакгал билен безелэйипдир-ле! Сен Данияда маңа сакгал астындан гүлмэге гелдиңми? Ери ничик бикэм, жуван ханымым! Гөгүң солтанындан ант ичйэрин, соңкы сапар гөршелимиз бэри сиз өкже бойы асмана якынлапсыңыз. Овазыңыз дереге ярамаян гызыл пул кимин чакыр сесе дөнэймез ялы, худайдан дилег эдиң. Женаплар, хеммэңизе салам. Хэзир биз чем гелен ише башлаберерис. Ханы бизе хүнэриңизи бир гөркезиң. Нэхилем болса, жошгунлы бир монолог окап бериң.

Биринжи актёр

Хайсы монологы, милорд?

Гамлет

Бир ёла маңа хич хачан сахнада айдылмадык бир монологы окап берипдиң. Сахнада ерине етирилеием болса, бир гезекден көп дэлдир. Себэби ол пьесаның мэхелле ярамандыгы ядымда. Оңа галапын томашачыньң дилни өтмэнди. Эмма өзүме-де бу зейинли затда пикири хас говы ер тутянлара етишиче етипди. Херекети сахналара ерли-ерине ер-

лешдирилен, өзем чалтлыкда гидйэн, башарҗаңлык билеңем язылан аҗап бир пьесады. Гошгулара тагам берер ялы зорлы хурш етенок, сөзлемлериң дүзүлишинде-де, азмлылыкда-да авторы айыплар ялы зат ёк дийнэнлери ядымда; оңа нэхили дүрдэне болса, шонча-да сагдэне, кашаңлыгындан-да бетер гөзел бир усул дийиэрдилер. Шол пьесада мениң хеммесинденем бетер бир халаян монологым барды. Ол Энейиң Дидона берйэн гүррүңи, ылайта-да Приамың вепат болшы барада гүррүң берйэн ери. Шол сизиң ядыңызда болса, ине шу сетирден башлаң... Ядыма бир салайын, ядыма бир салайын...

«Пелэкет Пирр, Гүрген гаплаңы дек...»

Ёк, бейле дэл... Өзи велин Пиррден башланярды...

«Пелэкет Пирр бетниет, бетпэл билен
Хыянат атына атланан заман,
Гүрген гаплаңы дек эйменчди, өзем
Шум калбы, гап-гара савуты дейин
Түм гара кешбини өңкүден-де шум
Йүрек яргынч боянды бойдан-баша,
Яныш яндыранда көчелең оды,
Шум шөхлеси шөхле саланда көчэң
Көен, бишен бенелериниң, лэшине,
Ата-энелериң, огул-гызларың
Ал ганына ал кимин безенипди.
Газап донун гейип, от дек туташып,
Җан алгыч Пирр мөвч алып, бойдан-баша
Ган бүренип, гана сувсап гөзлери,
Гөзлейэр гоҗаны, гарры Приамы».
Ери, индем ызыны айдыбер.

Полоний

Валла-да, говы окадыңыз, милорд, оңат эхең оңат, лабызда, ягдайы, кадасы билен.

Биринҗи актёр

«Ине-де ол, греклери урмага
Бимеҗалсыз эмгенйэн гоҗаны тапяр;
Диенин этмейэн көне көссеси
Биалач элинден тачяр. Душманың
Асгын гөрүп, топуляр Пирр Приама.
Гудуз ачып, айлап, салгаяр гылҗын.

Эмма онуң ганлы гылҗының диңе
Елгинине йыкылып гидйәр гоҗа.
Шол вагт гөтерлип Ильоның сери,
Онуң шу уршуна гыпҗынан дейин,
Яныпдуран башын эгип тейине,
Элхенч зензелели гүммүрди билен
Пирриң гулагыны гапяр. Әңедиң!
Гоҗаның ак сүйт дек чал келлесине
Инен гылҗы доңан дек ал-ховада,
Дуруберди. Шейдибем, суратдакы
Залым дейин сакланды Пирр, хамала,
Максат-ниетине эрки ёк ялы.
Эмма апы-тупан турмаздан бурун,
Асман асудады, бутнаман булут,
Елден, харасатдан сеза-да чыкман,
Ерем өлен ялы үп-үмсүм болуп,
Бирденем гөк гүрләп, асманың йүзүн
Ялав ялы ярып, бөвсендәки дей,
Пиррем демин дүрсәп, өҗүгип ене,
Ишине башлаяр. Ганлы гылыҗы
Приама иненде, Марсың ярагын
Дөвлериң чекиҗи таплан махалы
Газап билен уршундан-да забунды.
Утан сен, утан сен, эй гафба пелек!
Җем болуп, худалар, онуң элинден
Алың хәкимлигин. Гырың чархының
Перлерин, гуршавун, тегелек тигрин
Ташлаң җәхеннеме асман аршындан!»

Полоний

Бу яман узак-ла.

Гамлет

Сизиң сакгалыңыза сапып, деллекхана ибериберерис. Айдыберсене. Ол диңе дириң-дириңли санавач билен моҗук гүррүңи говы гөрйәр, башга зат укусыны тутдуряр. Айдыбер. Гекубәниң гүррүңине геч.

Биринҗи актёр

«Гөзгын ша зенаның ким гөрен болса...»

Гамлет

«Гөзгын ша зенанын?»

Полоний

Шу-я есер-ов... «Гөз-гөрүм ша зенаны» есер, есер.

Биринжи актёр

«Онуң аяк ялың, гөзүнден яшы
Акып сил дей, вехим салып янгына,
Урунып баршыны. Өңлер тэч геен,
Башына эсгини орапдыр инди;
Догурмакдан яңа межалы гачан
Аррыклач гөвреси, көйнек дерегне,
Горкы, галагоплук, ховсала билен
Эле илен ёргана долангыды;
Оны гөрен кимсе, зэхерин сачып,
Гаргарды Такдыра... Адамсын Пирриң
Дэли-бербат болуп, паралап дуршун
Бирден гөрүп вайкыранын, худайлаң
Өзем гөрен болса, оларың калбын,
Бендэниң ахвалы, ыкбалы, жаны
Гозгап билйэн болса! Асманың чешмин
Гөзяша боярды, худайларың-да
Рехмин индерерди».

Полоний

Гөрүң, онуң йүзи үйтгеди, гөзүнде-де яш! Бесетсене, беседэй.

Гамлет

Ягшы. Саңа ызыны соң окадаярын. Мэхрибан милордым, сиз актёрларың оңат ерлешдирилмегине эсеван болсаңыз нэдйэр? Эшидйэрмисиңиз, олар билен мылайым болсунлар, чүнки олар заманаңың ревшиш шөхлеси хемем гысгача йыл язгысыдыр. Дирикаң саңа эрбет баха беренлеринден, өленсоң пис мыжабатың эдилени говудыр.

Полоний

Милорд, мен буларың хызматына мынасып хеззет эдерин.

Гамлет

Ёк, жын уран, ёк, гадырдан, артыкмач хеззетләң! Хер кимиң хызматына гөрә гаражак болсаң, енжилмән галаны болармыка? Хеззет-хормат барада өз дүшүнжәңиз нәхили болса, олара шейле гараң. Оларың хызматы нәхили аз болса, сизиң сахылыгыңыз шонча-да гымматлы болар. Әкидиң олары.

Полоний

Йөрүң, женаплар.

Гамлет

Ызына дүшүбериң, достлар. Ойнуңызы әртир диңләрис. Нәме дийсене, көне достум. Сиз «Гонзагоның өлдүрилишини» ойнап билермисиңиз?

Биринжи актёр

Хава, шазада.

Гамлет

Сиз шоны эрте агшам ойнарсыңыз. Эгер-де сиз, герек болайса, он ики, он алты сетир гошгы монологыны языл, ойна гиризәйсем, ят тутуп етишермисиңиз?

Биринжи актёр

Хава, милорд.

Гамлет

Өрән говы. Онда яңкы гиден женабың ызына дүшүң. Онсоңам оны бирден яңсылаймавериң.

Биринжи актёр хем бейлеки актёрларың гиден тарапына гидйәр.

Гадырдан достларым, мен агшама деңич яныңыздан гидйәриң. Эльсинора хош гелдиңиз.

Розенкранц

Мәхрибан милорд.

Гамлет

Хава, хош гелдиңиз, алла ярыңыз.

Розенкранц билен Гильденстон гидйәрлер.

Индем еке галдым. Нәхили нәкес
Гул мен, гуррумсак мен! Әлхенч дәлми бу.
Ана актёр оюнда, хыялында
Калбыны көңлүне шейле бир табын.
Бойн эгдирип билди, ройы, меңзи
Жан дердинден яңа өчүп, гөзүне
Яш айланды, дәлирән дек, сыпаты
Үйтгәп гитди, не часлы чыкды сеси.
Бүтин дуркы, өзүн алып баршы-да
Хыялында, аңында дөрән кешбе
Кыбап болды! Өзем себәпсиз ере.
Гекубе себәпли! Оң зарын чекип,
Аглар ялы, Гекубе муң нәмеси,
Я өзи нәмеси Гекубәң? Эгер
Перишан болмага мендәки ялы
Себәби, делили бар болан болса,
Шонда гөр нәдерди? Сахнаны яша
Гарк эдерди, әлхенч монолог билен.
Гулаклары гапып, гүнәлилери
Дәлиредерди-де, бигүнәң болса
Зәхресин ярарды, эшиденлер аңк,
Гөренлер-де хайран боларды шонда.
Мен велин, түйс бикемал, харам яраг,
Бинова, бинурбат хыялбаз кимин,
Мамлалыгым хакда келам агыз геп
Дие билмән дурун; дөвлетден, жандан
Бет пиримлер билен махрум эдилен
Королың хакын хаклашып билемок!
Мен, эйсем, горкакмы? Кимиң мейли бар
Дейюс дийип сөгмәге? Я-да келләме
Урмага? Я сакгалымдан бир гылы
Ёлуп, үфләп гойбермәге йүзүме?
Бурнумдан дартмага? Я яланчы дийип,
Төхмет атмага? Хә? Кимиң мейли бар?
Йөне велин, мен, жын уран, шоңа-да
Дөзердим. Себәбем намарт мен, зулумың
Зәхерин селжершере гайрат ёк менде.
Ёгсам бирчак ол гулуң ич-багрыны

Шагаллара шам этмезмидим. Ганхор,
Эй зынахор! Эй выждансыз гуррумсак,
Эй хайын, харамы, азгын гуррумсак!
Ах, ар! Вах, ар! Гөр мен нэхили эшек!
Бу не ажап, шейле дэлми, өлдүрлен
Гадырдан атаның оглы болуп мен,
Бехишт-де, довзах-да ар ал дийп дурка,
Оррамсы гырнак дек геп билен гүмра!
Фу, нежислик! Фу! Пайхас эт, пикир эт!
Хм... Мен эшидипдим, спектаклда
Уссадың оюны этмишлилериң
Ганыны гагшадып, жанын-жеседин
Шейле бир лерзана саланмыш велин,
Олар шо дем эден этмишин налач
Боюн алан экени. Чүнки ганхорлук,
Дили-агзы болмаса-да, тэсин бир
Керамат аркалы дилленйэр шонда.
Мен атамың өлдүрилиши мысалда
Агамың өңүнде нэмедир бир зат
Ойнамагы ине шу актёрлара
Табшырайын. Өзүмем йүз-гөзүниң
Эхеңне, болшуна бакарын. Онуң
Агырлы ерин тапынчам, дынман
Барларын. Ол чала тисгинэйсе-де,
Нэтжегми билерин. Гөзүме мениң
Шол гөрүнен рух мелгундыр, белкем.
Мылайым кешбе-де гирмеги мелгун
Башаряр ахыры. Мегерем, мениң
Перишан халымдан, эжизлигимден
Пейдаланып, онуң шейле жандара
Ыгтыяры зордур, мениң жанымы
Көйдүржек боляндыр алдава салып.
Мундан бетер ыгтыбарлы бир эсас
Тапарын мен. Оюн — ине нэхили
Тор биле тутарын королың калбын.

(Гидйэр.)

ҮЧҮНҖИ ПЕРДЕ

Король, королева, Полоний, Офелия, Розенкранц билен Гильденстон, везир-векиллер гелйәр.

Король

Эйсем, хиле гурап, сапалак атып,
Ховуплы, ховатыр меҗнунлык билен
Башын гам көлүне сезевар эден
Пыркатың себәбин билмедиңизми?

Розенкранц

Үйтгәнини өзем боюн аляр ол,
Эмма хич айтмаяр мунуң себәбин.

Гильденстон

Сырын аңсат билип билмесек герек;
Хакыкы дердине дүшүнҗек болуп.
Хер сапар сынансак, мекирлик билен
Дәлилге саляр.

Королева

Хеззетледими?

Розенкранц

Кемин гойман.

Гильденстон

Сыпайычылык билен.

Розенкранц

Көп совал бермеди, бизиңкә велин,
Хөвес билен җогап берди. Бирнеме...

Королева

Гөвүн ачмагы теклип этмедиңизми?

Розенкранц

Җенаплар, гелйәркәк, биз актёрлардан
Озуп гечдик. Гүррүңем бердик, ол хем
Бегененем ялыды эшиденде.
Актёрлар бу ерде, шу гүн агшам хем
Онуң гаршысында ойнамак хакда
Буйрук алан болсалар герек.

Полоний

Догры.
Ол маңа-да сиз кыблайы әлемден
Оюн гөрмегңизи хайыш эт дийди.

Король

Хөвес билен. Кейпиниң көклүгине-де
Көп шатдырын. Гелҗекде-де, җенаплар,
Кейпли зада ёллаң дуруң сиз шоны.

Розенкранц

Хош, хөкүмдарым.

Король

Эй әзиз Гертруда,
Сизем өтәйдиң. Биз, хамала, Гамлет
Төтәнден хут шу ерде Офелийә
Саташаяр ялы, бу ере оны
Чагырдыпдык. Ол гызың өз атасы
Хемем мен, кануны ичалы дейин,
Ондакы бу хесрет ышкың сдумы,
Я башга бир затмы, биз шу затлары
Анык аңар ялы душушларындан.

Магат билер ялы болшундан шонуң,
Өзүмиз гөрүнмән, бар зады болса
Гөрер ялы, гизленерис.

Королева

Кайыл мен.
Сизе болса, Офелия, ислегим,
Гамлети межнунлык хетдине элтен
Сизиң гөзеллигңиз болаяды-да.
Шонда шоны, умыт эдйәрин, белкем,
Ёла гетирерсиңиз сиз.

Офелия

Ягшы боларды!

Королева гидйәр.

Полоний

Офелия, гезмеләбер бу ерде. Хөкүмдарым, гизленели. *(Офелийә.)* Сиз болса

Шу китабы окаң. Екедигңизи
Билдирер бу. Шу гылыгмыз бар, өзем
Энче сапар субут эдилен затдыр, —
Сопусырап, хут мелгуның йүрегнем
Юмшадып боляндыр.

Король

(Чете.) Вах, бу шейле-ле!
Мениң выжданыма мунуң сөзлери
Гөр не йити яраг уряр! Җелебиң
Бетнышан яңагы, йүзүне чалнан
Реңкден-де хас бетер нежис дәлдир,
Мениң бет ишлерми оваданлаян
Сөзлерме гаранда элхенч болшы дек.
Вах, не апат бу!

Полоний

Гелйәр ол. Гиделиң.

Король билен Полоний гизленйәрлер. Гамлет пейда боляр.

Гамлет

Өлмекми, галмакмы? Меселе шунда.
Шум пелегиң гердишин, хунабасын
Чекмек абыраймы, я яраг алып,
Хейхат умманына гаршы гөрешде
Ёк этмекми шоны? Өлүм-укудыр,
Шондан артык зат дәл. Шонуң биленем
Маңлая язылан мушакгат, күлпет
Гутарар дийсене, барча белалар
Шейдип деп болса, хей оңа етеси
Нәме бар! Өлмекми? Уклап, дүйш гөрмек;
Ине бир кын ери, ине геп шунда.
Бу дүнйәң күлтерин гырып ташласак,
Өлүм укусында гөрҗек дүйшүмиз
Нәхиликә? Ине тогтадян пикир.
Ине узак өмрүң күлли беласын
Чекдирйән зат. Ёгсам болса дурмушың
Көтегин, тагнасын эгнинде чекип,
Залымың зулмуна, биадыллыгна,
Улумсының гыҗытына, шерине,
Харланан ышкың-да авы-зәхрине,
Әвмезек судларың бет пыгылларна,
Ызгытсыз хекимиң хырсыз сөзүне,
Болгусыз нәкесден гайратлы калбың
Гөрйән хупбатына ким чыдам эдер,
Хачан-да ханҗарың тыгы билен сен
Өзүң хасаплашып билйәркәң? Башга
Пынхан, нәбелли бир мекана хайдап
Гитмегиң дерегне, бу гүзап өмрүң
Агыр йүкүн чекип, ган агламага
Ким кайыл боларды, эгер өлеңсоң,
Нәмедир бир затдан — гиден гелмейән
Нәбелли бир юртдан — горкы, ховатыр
Эрки элден алып, башымыздакы
Белалара кайыл этмейән болса.
Шейдип, хеммәмизи аңымыз бизиң
Ййдандыряр; шейдибем, догабитди
Батырлык реңңи өчүп, пикириң
Өлүгси шөхлеси гаплап бизлери,
Гиң геримли, эпет, мөхүм матлаплар

Акымын үйтгедип, херекетден-де
Галыберйәр. Юваш! Эй Офелия!
Эй гөзел нәзенин мелек, мениңем
Гүнәлерми дога окан махалың
Ятлавери, перизат!

Офелия

Мәхрибан милорд,
Ничикди бу гүнлер халыңыз сизиң?

Гамлет

Көп гөзел, көп, таңры ялкасын сизи.

Офелия

Милорд, менде совгатларңыз бар сизиң,
Шолары ызына гайтармакчыдым.
Алың хәзир, хайыш эдйәрин.

Гамлет

Мен? Ёк.
Мен хич хачан, хич зат совгат этмәндим
сизе.

Офелия

Мертебели милорд, беренлигиңизи
Аҗап билйәнсиңиз. Совгат биленем
Шейле бир хош мылайым сөзлери-де
Биле берйәрдиңиз велин, совгадың
Гадыр-гымматы хас артярды. Индем,
Гадыры гачансоң, алың ызына.
Чүнки совгат эден сөймесин гойса,
Асыллы калб үчин гыммат совгадың
Гымматы гачайяр. Ынха, милорд,
Алың.

Гамлет

Ха-ха, пәкмидир выжданыңыз?

Офелия

Милорд!

Гамлет

Оваданмы, гөзелмисиңиз?

Офелия

Нәме дийҗек боляpсыңыз, милорд?

Гамлет

Дийҗек болян задым, эгер-де сизиң выжданыңыз пәк, өзүңизем овадан болсаңыз, пәк выжданыңыз гөзел гөркүңиз билен гатнашыкда болмалы дәлдир.

Офелия

Гөзеллик, милорд, пәкликден башга нәме билен гатнашык этсин ахыры?

Гамлет

Хава, элбетде. Пәклигиң гүйҗи гөзеллиги өзүне табын эдинчә, гөзеллигиң хөкүми пәклиги ограша өврер ахыры. Мунуң өзи бир заманлар геӊ-таӊ гөрленем болса, инди муны бизиң асырымыз субут эдйәр. Мен сизи бирмахал сөййәрдим.

Офелия

Хава, милорд, сиз маңа шоны ынандырыпдыңыз.

Гамлет

Сиз маңа ынанмалы дәл экениңиз. Бизиң гаррап гиден көне дарагтымыза сахавети хер нәче пейвентлесеңем, калбымызда гүнәниң гатанды галыберйәр. Мен сизи сөймейәрдим.

Офелия

Эйсем, мен алданан экеним-дә?

Гамлет

Монастыра гит. Гүнәлилери өндүрмек нәмәңе герек? Мен етерлик дережеде ак йүрекдирин. Эмма менем өзүми шейле бир затларда язгарып билердим велин, энем мени до-

гурмадык болса, говы боларды. Мен гаты текепбир, өчпараз, шөхратпараздырын. Мениң гарамагымда, женаяты ойлап-өлчерере пикирден, олары гөз өңүне гетирере ой-хыялдан, олары амала ашырара-да вагтдан, женаятың өзи көпдүр. Мен тетелли бидөвлете ер билен гөгүң арасында мүңзэп йөрме нэмэ герек? Бизиң хеммэмизем барып ятан дейюсдырыс. Бизиң хич биримизе-де ынанмагын. Өтэйт монастыра. Атаңыз ниреде?

Офелия

Өйде, милорд.

Гамлет

Гулп астында саклаң шоны, гой ол шол ерде, диңе өз өйүнде булагайлык этсин. Хош.

Офелия

Эй асман герчеклери, көмек эдиң шоңа!

Гамлет

Эгер сен эре чыкайсаң, мен саңа шай-сеп дерегиңе шу лагнаты багыш эдерин. Буздан пэк, гардан-да ак болсаң хем, төхметден гутулмарсың сен. Бар монастыра, бар. Хош вагтың. Ёгсам-да, гараз, эре чыкмакчы-да болсаң, акмага баргын. Ёгсам, пэхим-пайхасы бар адамлар өз намысларына сизиң нэхили элхенч тагма басяныңызы билмэн дуруп билмейэр. Монастыра гит! Өзүнем тизрэк. Хош гал, хош вагтың.

Офелия

Асманың гүйчлери, гутарың оны!

Гамлет

Сизиң сураткешлигиңиз хакда-да эшитдим. Алла сизе бир саны жемал берен болса, сиз башга бирини эдинйэрсиңиз; йөришиңиз бир гөрсең — дирцилдэ, бир гөрсеңем — ёрга меңзейэр; сиз ювнуксыз гүлйэрсиңиз, хакың ярадан затларының адыны лакам билен тутярсыңыз, бозгаклыгыңызы болса садалык хөкмүнде гөркезйэрсиңиз. Ай сизем-э, бу барада артык гүрлэсимем гелип дуранок, бу мени

түйс дәлиретди-ле. Мундан буяна бизде никаланышык болмаз дийийәрин. Әййәм никалашанларың-да бириндеп башга хеммеси яшар, өзгесем хәзирки болшунда галыберсин Монастыра гит!

Гамлет гидйәр.

Офелия

Вах, не белент акыл серден ашыпдыр!
Гөзел бир дөвлетиң генҗи, гуванҗы,
Беземен бегзада, сыпайы, непис,
Гөренлери өйкүндирйән өзүне,
Өзем шейле несе дүшүндир! Менем,
Иң бир бетбагт петигара, —
Дога эдинсем-де дүрдәне лебзин,
Инди ол асыллы шалык акылың,
Бирмахал хошоваз, индем чат ачып,
Якымсыз шаңңы сес чыкарян җаң дек
Зая боланын гөрйәрин. Дәлилик
Көйдүрипдир тайсыз җуван гөркүни.
Өңкүлигини гөрүп, индиким нәме!

Король билен Полоний пейда боляр.

Король

Сөйгүми? Башгадыр көңлүн алан зат.
Өң айдан затлары чалгырт-да болса,
Дәлиниң гепине меңземейәрди.
Калбында мелуллык дердинден дөрән
Бир зат бар. Дөмсе-де, ховатырлыдыр;
Өңүн алмак үчин эгленмән, ине
Шу карара гелдим. Дессине Гамлет
Англия гитмели пач алмак үчин.
Белкем, дүрли-дүмен, деңизлер, юртлар
Ёк эдер калбына орнашып мәкәм,
Йүрегин чиширип мыдам, өзүнем
Жынысдан чыкарян зады. Шу хакда
Нәме диерсиңиз?

Полоний

Ол оңат болар.
Эмма хер ничигем болса, мениңче,
Ондакы хесретиң башы, себәби —

Ышкың оды, рет эдилмегидир.
Ери ничик, Офелия? Гамлетиң
Айданларын гүррүң бермәге бизе
Хаҗат ёк: хеммесин эшитдик, милорд,
Сиз нәтсеңиз, шейдиң. Герек дийсеңиз,
Оюндан соң энеси королева
Икичәк гүрлешип, гайгы-гамының
Себәбин сорасын. Ол шонуң билен
Гөс-гөни гүрлешсин. Мен болсам, эгер
Ругсат этсеңиз, онуң бар сөзүн
Эшдип дурар ялы, гизленәйин.
Энесем билмесе мунуң себәбин,
Англия ибериң я-да болмаса,
Оны нирә парасатыңыз сизиң
Мамла гөрсе, шол ере дыкың.

Король

Хава,
Шейле-де эдилер. Бегзадаларың
Дәлилиги гөзден сыпмалы дәлдир.

(Гидйәрлер.)

Гамлет билен үч саны актёр пейда боляр.

Гамлет

Монологы мениң сизе окап беришим ялы эдип окавериң. Сөзлер дилиң үстүнде ойнаклап дуран ялы болсун. Эмма сиз сөзлери, актёрларыңызың энчемесиниң эдиши ялы, богаза сыгдыгындан арлап айтжак болсаңыз велин, гошгымы шэхер җарчысының оканыны-да аматлы гөрердим. Ине шейдип, элиңизи келеменледип, хетденаша хованы бычгыламаңам. Гайта хемме зада сыпайы чемелешиң; чүнки җошгуның мөвч урян чагында, харасата етен, түвелее дөнен халатында-да сиз хемме зады салдамландырҗак арамы каданы әлден бермели дәлсиңиз. Вах, башына парик геен даяныклы җахылың оюн гөрйән, өзлерем көпленч угурсыз, манысыз үм билен гыкувдан башга хич затдан баш чыкмаян томашачыларың зәхресини ярҗак болуп, җошгуны түйт-мүйт эдип дураныны гөренимде җаным янайяр. Бейле бидөвлет термагонтың теймини, Иродың иргинини чыкараны себәпли, енҗиләйсе-де кем гөрмездим. Шоны шейтмеҗек болавериң.

Биринджи актёр

Оңа мен, сизиң хазретиңиз, кепил гечйәрин.

Гамлет

Гаты бир горка-да депренмәң. Дуры пәхим-пайхасыңыз өзүңизе өвүт берип дурсун, херекети сөзе, сөзи-де хереке-те уйгун эдиң, ылайта-да тебигатың садалык хетдинден ашмаҗак болуң. Чүнки бу барада, нәдибем болса, чәкден чыкмаклык актёрың ойнамагының дүйп максадына бап гел-мейәр, онуң максады дийсең, овалдан-да, индем тебигатың өңүнде айна тутмак диен ялы бир затдыр; хайыр-сахавете өз гөркүни, йигренҗе лайык зада өз кешбини, заманаң яшының, гөвресиниң өзүне-де өз сыпаты билен мысаласы-ны өз-өзүне гөркезип дурмакдыр. Инде онсоң бу ерде өте дүшсең я-да кемтер гайтсаң, наданлар муңа гүлсе-де, башы чыкян адамлары гынандырар; ол дана адамлардан-да би-риниңем пикири сизиң үчин томашачыдан долы театрың пикиринден-де ерликли болмалыдыр. Ай, мен шейле бир актёрлары гөрүпдим, шейле бир өвүп арша чыкаранлары-ны-да эшидипдим, өзлериниңем не геплиши христиан геп-лишине, йөриши-де не хачпаразың, не бутпаразың, не-де, умуман, адам йөришине меңзейәрди. Чишип, габарылып, увлашярдылар, арлаярдылар, гөвнүме-де, адамы тебигатың болгусыз потратчылары ярадан, онда-да ярамаз ярадан ялы болярды: ынсан җынсына өйкүнишлери иңңән эрбетди.

Биринджи актёр

Биз муны өзүмизде бирнеме өзгертдикмикәк диййәрин.

Гамлет

Вах, шоны түкеллейинем өзгертсеңизләң. Масгарабаз-ларыңыз хем диңе өзлери үчин язылан зады окаверсинлер. Ёгсам кәбирлери хут ойнуң мөхүм ери гелеңем болса, ек-түк гөдек томашачыны гүлдүрҗек болуп, өзлери гүлен бол-яр. Бу бир неҗислик-ле, муңа йүз урян акмакларың-да нә-хили гөрүмсиз нәкесдигини субут эдйәр. Барың-да, тайын-ланыбериң.

Актёрлар гидйәр. Полоний, Розенкранц хем Гильденстон пейда боляр.

Ери ничик, милорд, шол эсери корол диңләп гөрмек ислейәрми?

Полоний

Королева хем. Өзлерем мүмкин болдугыча тиз.

Гамлет

Айдың, актёрлар алңасаверсин.

Полоний гидйәр.

Сиз икиңизем олары гыссамага көмек этмермисиңиз?

Розенкранц, Гильденстон

Хөвес билен, милорд!

Розенкранц билен Гильденстон гидйәрлер.

Горацио!

Горацио пейда боляр.

Горацио

Бәрде не хызмат, милорд?

Гамлет

Горацио, мениң гөренлеримден иң адыл адам сиз.

Горацио

Сизем-э, милорд...

Гамлет

Ёк, мен сенден йүз гөрйәндир өйтме;
Экленч үчин рухы гүйҗүңден башга,
Душевиндиң ёкка, сенден не пейда,
Не хемаят тамакин болайын мен?
Гарыпдан йүз гөрмек нәмә герек? Ёк.
Болгусыз байлыгы яллаклап дуран
Ялхорлар яласын, ялынжаңлыгың
Пейдалы еринде эпилсин дызлар.
Эшидйәрмиң? Гөвнүм сөйлән адамың
Өзи сайлап, танап башлалы бәри
Бек белләни сендиң. Себәби дийсең
Хемме хесретлери башдан гечирип,

Хич хесрет чекмедик, язгыдың дийсең
Көтегин, эшретин бирмеңзеш алкыш,
Миннетдарлык билен гаршылан адам.
Аңы билен калбы шейле бир мәкәм
Сазлашансоң, иследик хеңин чалян
Такдырың элинде оюнҗак, түйдүк
Болмадыклар багтыярдыр. Газабың,
Җошгуның голунда гул дәл адамы
Гөркезиң, йүрегмиң тейинде шоны
Саклашым дек, йүрек тейинде, хава,
Хут йүрегмиң тейинде мен сени
Сакларын. Йөне бу барада бес.
Шу гүн агшам королың гаршысында
Оюн гөркезилҗек. Шол оюнда-да,
Саңа гүррүң беришим дек, атамың
Өлдүрлен халына кыбапдаш, меңзеш
Бир сахна бар. Сенден хайыш эдйәрин,
Шол сахна гидйәркә, бар-ёк үнсүңи
Җемләп, сын эдип дур агама. Эгер
Бир монолог махалында этмиши
Әшгәр болаймаса, гуррумсак, мелгун
Арвахдыр гөренмиз, хыялымдакы
Бар зат булам-буҗар, зир-зибилден-де
Долы болдугыдыр. Берк сын эт шоңа.
Өз гөзүмем шонуң йүзүнде болар.
Онсоң биз не халда гөрнени хакда
Ойланып гөрерис.

Горацио

Баш үсте, милорд.
Нәмедир бир зады оюн вагтында
Гизләп, паш эдилмән галайса, онуң
Гараматы мениң бойнума болсун.

Гамлет

Олар ойна гелйәр. Ене-де маңа
Әмсәмсирән болмак герек. Ерлешиң.

Шейпур хемем нагара чалыняр. Дания маршы. Король, королева, Полоний, Офелия, Розенкранц, Гильденстон, везир-векил хемем пануслары гөтерип, сакчылар пейда боляр.

Король

Инимиз Гамлетиң халы ничиккә?

Гамлет

Валла-да, кеми ёк, иййәним-ә хамельон хөреги хова хамырындан биширилен, ичине ваадалар дыкылан ишлекли. Онуң биленем бичилен хоразы семретмесең герек.

Король

Мениң бу җогаба хич бир дахылым ёкдур, Гамлет. Бу мениң агзымдан чыкан сөз дәл.

Гамлет

Агыздан сыпып гиденсоң, мениңем сөзүм дәл. *(Полонийә.)* Милорд, сиз бир махал университетде ойна гатнашыпдым дийиәрмидиңиз?

Полоний

Хава, гатнашыпдым, милорд, өзүнем оңат актёр хасапланярдым.

Гамлет

Сиз нәмәни ойнапдыңыз?

Полоний

Мен Юлий Цезары ойнаярдым. Мени Капитолиде өлдүрйәрдилер. Өлдүрйәнем Брутды.

Гамлет

Онуң бейле капитал гарсагы өлдүрмеги барып ятан бүргүтлик экени. Ханы, актёрлар тайынмы?

Розенкранц

Тайын, милорд. Олар сизиң буйругыңыза гарашяр.

Королева

Гел, отур янымда, эзизим Гамлет.

Гамлет

Ёк, эҗе җан, бу ерде өзүне хас гатырак дартян магнит бар ялы.

Полоний

Ә-хә, эшидйәрмисиңиз?

Гамлет

Бикәм, дызыңызын үстүнде ятыберейинми?

Офелия

Ёк, милорд!

Гамлет

Мен-ә дызыңыза башымы гояйынмы дийҗек болдум.

Офелия

Гояйың, милорд.

Гамлет

Сиз нәме, мен можук бир зат айтҗак боландыр дийип пикир этдиңизми?

Офелия

Мен хич зады пикир эдемок, милорд.

Гамлет

Гыз машгаланың аягының арасында ятыбермек эрбет пикир-ә дәл.

Офелия

Нәме дийдиңиз, милорд?

Гамлет

Хич зат.

Офелия

Кейпиңиз-ә көк, милорд.

Гамлет

Кимиң, мениңми?

Офелия

Хава, милорд.

Гамлет

Вах, мен барып ятан масгарабаз-ла. Онсоң онуң адамың кейпини көклемән, башга алажы нәме? Анха гөрүң; энем нәхили шат, атамың өленине-де ики сагат хем геченок.

Офелия

Ёк, эййәм ики гезек ики ай гечди.

Гамлет

Бе, шейле көпмүди? Ай, онуң ялы болса, яс гейимини геен гейсин, мен велин самыр дерисине безенерин. Эй тоба! Өленине ики ай гечене болса, хенизем ятдан чыканокмы? Онуң ялы болса, бейик бир адам өленсоң, ярым йыллап ятда сакланжак-да. Йөне велин, валла-да, онуң бутханалар салдырмагы герек. Ёгсам «Вах, вах арман, вах арман, ятдан чыкды тайчанак!» дийип, матамы тутулян тайчанак ялы, ол хеммәниң хакыдасындан-да чыкып гидер.

Най чалыняр. Пантомими башланяр. Король билен королева пейда боляр. Бир-бирине хошамай гараярлар. Королева королы гужаклаяр, король хем королеваны. Королева дыза чөкүп, үм билен дуйгуларыны бержай эдйәр. Король королеваны турзуп, башыны онуң чигнине гойяр, онсоң гүлден дүшек эдилен ере гышаряр. Королева онуң укланыны гөрүп гидйәр. Шол халат бир адам гелйәр, онуң тәжини чыкаряр, тәжи огшаяр, королың гулагына авы гуйяр-да, гидйәр. Королева гайдып гелйәр. Ол королың өленлигини гөрүп, үм билен дады-перят эдйәр. Зәхерлән адам яны билен ики я үч саны сөзсүз адамы алып гелйәр-де, королева билен биле хесрет чекен боляр. Мейиди алып гидйәрлер. Зәхерлән адам королева совгат-серпай берип, онуң гөвнүни алжак боляр. Илкибада королева гөвнемейәнем ялы, эмма, иң соңы, онуң ышкыны кабул эдйәр. Актёрлар гидйәрлер.

Офелия

Бу нәме болдугы, милорд?

Гамлет

Бу-я, ичигар, япырылып барян женаят-ла, башгача диенимизде-де, залымлыкдыр.

Офелия

Бу пантомимада ойнуң мазмуны беян эдилйэн болса герек.

Пролог пейда боляр.

Гамлет

Оны бизе шу йигит мэлим эдер, актёрлар сыр саклагаи дэлдир. Олар хемме зады гүррүң берер.

Офелия

Ол бизе пантомиманы дүшүндирермикэ?

Гамлет

Хава, башга-да нэме гөркезсеңиз гөркезибериң. Сиз йөне утанман, гөркезип етишсеңиз болар, ол сизе дүшүндирмэге утанмаз.

Офелия

Сиз эрбет адам, эрбет адам. Мен-э оюн гөрҗек.

Пролог

Башламанкак оюнлара, базлара,
Хайыш эдип йүз тутярыс сизлере,
Үнс берип, гулак гоюң бизлере.

Гамлет

Бу нэме, прологмы я-да йүзүгиң йүзүне язылан язгымы?

Офелия

Бу яман гысга-ла, милорд.

Гамлет

Аялың сөйгүси ялы-да.

Ики саны актёр пейда боляр. Олар король билен королева.

Сахнадакы король

Умманың дашына ёртуп афытап,
Отуз мүче айы билен бу земин
Өвүшгин шөхлесин сачып җахана,
Отуз йыл айланды биз икимизиң
Никамыз гыйылып, йүреклермизи
Сөйги бир-бирине чаталы бәри.

Сахнадакы королева

Бу мухаббет тамам болынча бизде,
Ай, гүн бизе сыяхатын ене-де
Санатсын хут шунча. Эй тоба тагсыр!
Сиз соңкы вагтлар шейле бир нәсаг,
Кейпиңизем бозук, өңкүлигңизе
Меңземейәрсиңиз. Гара гайгым сиз.
Толгунсам-да, гайга галмаң, җенабым!
Чүнки аялларда ышк билен биле
Ашыгы хакдакы ховатыры-да
Барабардыр бир-бирине. Я онда
Хич бири ёк, я-да эпет икисем.
Ховатыр-да, сөйгем. Сөйгимиң болса
Гүйчлүдигне гөзүңиз етди. Сөйгим
Нәхили зор болса, горкым-да мениң
Көпдүр. Мухаббетиң зор еринде-де
Ховатыра денйәр сәхелче шүбхәң.
Мөвч уряр мухаббет артдыкча горкың.

Сахнадакы король

Валла-да мен тизден, әзизим, сени
Гоюп гитсем герек. Беденим мениң
Везипесин берҗай этмесин гояр.
Сен болсаң менден соң ягты җаханда
Башга бир мәхрибан билен баш гошуп,
Хормат, сөйги билен яшарсың, мегер...

Сахнадакы королева

Эй-вай, бейле дийме! Бейтсем, мениң
Бивепа болдугым боларды. Маңа
Нәлет болсун әре чыксам! Гайтадан
Илкинҗисин өлдүрен чыксын әре!

Гамлет

Түф диевери!

Сахнадакы королева

Гайтадан чыкмага себәп болян зат
Сөйги дәл, пес, майда хасап-хесипдир.
Икинҗи әр гирсе яныма мениң
Өлени гайтадан өлдүрдигимдир.

Сахнадакы король

Хәзир сениң шу сөзлери җан-дилден
Диййәниңе ынанярын. Эмма биз
Көпленч халда нетләң ниетлермизи
Берҗай этмейәрис. Ниет диен зат
Хакыдаң гулудыр. Дөрән махалы
Гуҗурлы-да болса, өмри гысгадыр.
Кемала гелмедик мивекә, мәкәм
Япышса-да дарагта бишдиги ере
Өз-өзи гачайяр. Биз өзүмизем
Өңүмизде борч болуп дуран зады
Берҗай этмеги-де унудайярыс.
Биз бир иши ыхлас җошан халатда
Берҗай этмеклиги өз-өзүмизе
Вада берәйсегем, ыхлас җошгуның
Ятышан бадына, ол ниетимизи
Гойболсун эдйәрис. Чакындан аша
Гайгы-да, шатлык-да ол ниетлериң
Амала ашмагына ёл бермейәр.
Көйдүрйәр өзүнем. Шадыянлыгың
Хетден аша шат я гайгының гаты
Хесретли еринде, тәтәнден сәхел
Делил тапылдыгы, гайгы шатлыга,
Шатлык болса гайга гечйәр. Бу дүнйә
Бакы дәлдир, онсоң сөйгимизиң-де
Такдырымыз билен биле бир махал
Үйтгәййәни гең дәл. Такдырмы ышкың,
Я-да сөйги такдырың элиндеми —
Бу хениз чөзүлен меселе дәлдир.
Танымал бир адам песе дүшенде,
Ят боляр яраны, мәхрибанлары.
Ыкбалы оянса пакыр бенденин,

Дост болайяр онуң душманлары-да.
Онсоң сөйги тәлейңе, такдырыңа
Баглы болансоң, мәтәчлик чекмеен
Адамың хич хачан гыт болмаз досты.
Гарыплыкда галп достун сынамага
Сынаншан адам онуң душмандыгын
Биләер дессине. Эмма бу сөзүм
Тамамламак үчин айдайын шуны.
Ислеглермиз такдырларымыз билен
Шейле дережеде айрыдыр велин,
Нетлэн ниетлермиз көййәндир мыдам.
Пикир-пайхасымыз бизиңкем болса,
Бизе баглы дәлдир бержай болмагы.
Хәзир сенем икинжи гайта әре
Чыкмарын диисең-де, бу пикриң сениң
Биле өлер биринжи әриң билен.

Сахнадакы королева

О дүнйә, бу дүнйә байнамайын мен.
Шатлыкдан-да, ынжалыкдан-да мыдам
Махрум болайын мен. Ынам дерегне,
Умыт дерегне-де, мүбәрек болсун
Лапыкечлик маңа! Зындандан зыят
Шатлык харам болсун! Батт барадакы
Хер бир хыялымы шатлык жемалын
Өчүрйән пәсгеллер хар этсин. Эгер
Бир сапар дул галып, яңадан әре
Чыксам, мыдам терс болсун мең тәлейим!

Гамлет

Индем шертим шахыма дийәймезмикә?

Сахнадакы король

Элхенч ант. Эзизим, ятайын бираз.
Халым харап мениң, гечмезек гүнүм,
Гечмезек гүнүм гечирейин укуда.

Сахнадакы королева

Ят, ынжал, эзизим, бизи
Бетбагтлык айра салмасын хергиз!

(Король уклаяр, ол хем гидйәр.)

Гамлет

Бикәм, бу оюн сизе ничик яраяр?

Королева

Гөвнүме болмаса, ол зенан хетденаша көп вада берйән ялы.

Гамлет

Ай, ол сөзүнде тапылар-ла!

Король

Ойнуң мазмуны сизе мәлимми? Онда габахат зат ёкмы?

Гамлет

Ёк, ёк, ол йөне оюн-ла, оюн эдип авы берилйәр. Мунуң бирҗигем габахат ери ёк.

Король

Пьесаның ады нәме?

Гамлет

«Гапан» өзем, ичигар, нәхили манyда дийсеңизләң? Гөчме маныда. Бу пьеса Венада бириниң өлдүрилишини гөркезйәр. Хөкүмдарың ады Гонзаго, аялының-да ады Баптиста. Сиз хәзир гөрерсиңиз. Бу бир бет эсер. Ай, боланда нәме? Сиз кыблайы әлемиңем, бизиңем калбымыз пәк, онсоң бизе мунуң не дахылы бар? Кимиң этмиши болса шол бимаза болсун, биз аркайын-ла!

Луциан пейда боляр.

Бу-да Луциан диен бири, королың доганоглaны.

Офелия

Сиз баркаңыз алып барыҗы-да герек дәл, милорд.

Гамлет

Мен шу гурҗак ойнуна томашачы болуп билсем, сизиң сейгүлиңиз билен араңызда геп гатнадыҗы-да болуп билердим.

Офелия

Дилиңиз-ә дузлы, милорд, гаты дузлы.

Гамлет

Энтегем нәме гөрйәрсиңиз, ёгсам сиз бирнеме вайкырардыңыз-ла.

Офелия

Бетерден бетери чыкяр.

Гамлет

Әрлериңем забундан забуны бардыр. Сайлабер. Башласана, башкесен! Йүзүңи эгшидип, писиңи ашырып дурма-да, башла! Ери «Ар дийшип гагылдаяр гаргалар».

Луциан

Бетдир пикирим, бекдир десдим, зәхрим зор.
Аматы шу пурсат. Ярамым мениң,
Чүнки хәзир хич ким ёк дегре-дашда.
Үч дем нәлетленен Хеката тайдан,
Үч дем зәхерленен, гиҗәң ярында
Йыгылан отлардан эдилен авы
Гөркез сен гудратың, ал җаным дерхал!

(Уклап ятаның гулагына авы гуйяр.)

Гамлет

Ол онуң дережесине ээ болҗак болуп, багда ятырка зәхерлейәр. Онуң ады Гонзаго. Бу повесть хенизем бар, өзем дүрдәне итальян дилинде язылан. Хәзир сиз Гонзагоның аялыны ганхорың аздырышыны гөрерсиңиз.

Офелия

Король туруберди-ле.

Гамлет

Нәме, пагтабентден горкдумыка?

Королева

Халыңыз ничик, милорд!

Полоний

Ойны ятырың!

Король

Ягты бериң маңа. Йөр!

Хеммеси

Ягты бериң, ягты бериң, ягты!

Гамлет билен Горациодан өзгеси гидйәр.

Гамлет

«Агласын, эңресин яраты сугун,
Оюндыр сагың гереги;
Кимсе ойда, кимсе гафлатда бу гүн,
Шудур дүнйәниң хөреги».

Эйсем, шу декламация билен, җенап, депәми-де елекден долдурсам, тәлейим ягы ялы терс гидәймесе, үсти дилик башмагыма-да ики саны Прованек бәгүлини дүртәйсем, актёр сүрүсинде маңа долы пай үпҗүн этмезмикә, җенап?

Горацио

Ярпы пай дийсеңизләң.

Гамлет

Ёк, долы пай.
«Чүнки бил сен, гадырдан Дамон, муны,
Юпитермиз гитди ташлап орнуны;
Инди кимде тәҗиң, ёрган-дүшегиң?
Элине бердилер түйс бир эшегиң».

Горацио

Сиз капыялашдырыбам билҗек ялы-ла.

Гамлет

Вах, әзиз Горацио, мен рухуң догры айдандыгына мүң алтын пулдан-да җедел этмәге тайын. Сен аңдыңмы?

Горацио

Кемсиз, милорд.

Гамлет

Зәхерлениши агзаланда хасам билдирди герек?

Горацио

Оңа мен гаты үнс берип сын этдим.

Гамлет

Ха-ха! Хей, саз чалың!
Чүнки, король халамаса бу ойны,
Эйсем, онуң гөвнүнден туран дәлдир.
Хей, саз чалың!

Розенкранц билен Гильденстон пейда боляо.

Гильденстон

Рехимдар шазада, бирҗе сөзүмизи эшидиң, диңләң.

Гамлет

Бүтин бир дессан болса-да, җенап.

Гильденстон

Король, җенап...

Гамлет

Хава, җенап, оңа нәме болды бейле?

Гильденстон

Ол бичак агыр халда җайына гитди.

Гамлет

Шерапданмыка, җенап?

Гильденстон

Ёк, милорд, гайтам өт кеселинден болаймаса.

Гамлет

Оны сиз врача хабар берсеңиз, хас акыл этдигиңиз болармы. Себәби дийсең, мен шоны бежерип башласам, өди өңкүденем бетерләп ярылаймасын.

Гильденстон

Мәхрибан милорд, гүррүңиңизи кадалашдырың-да, мениң ишимден улукжын атып совулмасаңызлаң.

Гамлет

Боюн мен, женап. Айдыбериң.

Гильденстон

Королева, сизиң энеңиз чакданаша перишан халда мени сизиң яныңыза ёллады.

Гамлет

Хош гөрдүк.

Гильденстон

Ёк, милорд, бу сыпайычылыгың бу ерде хажаты ёк. Маңа эмелли-башлы жогап бермек мейлиңиз бар болса, мен сизиң энеңизиң буйругыны бержай эдерин. Болмаса-да, гитмәге ругсат этдигиңиз, мениңем гитдигим, ишиң тамам болдугы болар.

Гамлет

Женап, мен башармаярын.

Гильденстон

Нәмәни, милорд?

Гамлет

Сизе эмелли-башлы жогап бермеги. Акылым серимде дәл. Эмма, женап, берип билэйжек жогабым велин, сизиң хызматыңыза болсун. Я-да сизиң айдышыңыз ялы, энемиң хызматына. Оңа герә-де, гепиң күле ерине гечәелиң. Энем шейле дийди диййәрсиңиз...

Розенкранц

Ол ине нәме диййәр: сизиң болшуңыз оны гең галдырыпдыр.

Гамлет

Бе, энесини бейле гең галдырып биләййән, нәхили гең огулка бейле! Йөне велин энәниң бейдип гең галмагының ызында-да бир зат бар болаймасын? Айдыбериң.

Розенкранц

Ол, ятманкаңыз, сизиң билен өз отагында гүрлешмек ислейәр.

Гамлет

Ол он өвран энемиз болан болса-да, боюн эгерис. Бизлик ене-де ишиңиз бармы?

Розенкранц

Милорд, сиз бир махал мени оңат гөрйәрдиңиз.

Гамлет

Хенизем яман гөремок. (*Өз эллерини гөркезип.*) Ине шу огрулар билен гаракчылардан ант ичйәрин.

Розенкранц

Мәхрибан милорд, кейпиңиз не себәбе бейле бозук? Сиз достуңыз билен дердинишмән, гайта гам көлүне гарк болярсыңыз.

Гамлет

Женап, менде гелжеге болан умыт ёк.

Розенкранц

О нәхили, королың өзи сизи Дания тагтының мирас эеси дийип ыглан этмедими!

Гамлет

Хава, йөне велин, «өлме эшегим...» Бу бирнеме хеңлән накыл.

Эллери түйдукли актёрлар гелйәр.

Хә, түйдүкми! Ханы маңа бирини бериң. Сизиң билен икичәк ики агыз гүррүң. Сиз нәме, мени дузага дүшүрҗек болян ялы, еләмден ызыма айланярсыңыз?

Гильденстон

Ай, милорд, борҗумы учурсыз батыргай берҗай эдйән болсам, бу мениң оңат гөрмегимиң ясама дәлдигиндендир.

Гамлет

Мен-ә муңа дүшүнмейәрин. Ханы сиз шу түйдүги чалсаңызлаң.

Гильденстон

Милорд, мен башармаярын.

Гамлет

Чалайың.

Гильденстон

Ынанайың, башармаярын.

Гамлет

Чалайсаңызлаң.

Гильденстон

Оңа мен батырынып хем билемок, милорд.

Гамлет

Бу эдил ялан сөзлән ялы ап-аңсат-ла. Ине шу дешиклерини бармаклаң-да, үфләбериң, сайрар-да дурар. Әңедиң. Ине пердеси шудур.

Гильденстон

Эмма мен муны сазлашдырмагың әбетейини билемок ахырын. Бу маңа башартмаяр.

Гамлет

Ери, пикир эдиң ахыры, сиз мени нәхили нәкес саняpсыңыз! Сиз мениң угумы екележек болярсыңыз. Си

мениң говшак тарапымы билйәндирис өйдйәрсиңиз. Йүрегимиң хемме сырыны аян эдесиңиз гелйәр. Иң ашаккы перледен башлап, тә ёкаркысына ченли йүрек тарымы бирин-бирин беян эдесиңиз гелйәр. Шу кичиҗик гуралың көп-көп сазы, ажап овазы бар. Эмма сиз шуңа дил ачдырып билмейәрсиңиз. Я, ичигар, сиз нәме, мениң калбымы түйдүк эдинәймек түйдүк чаландан энайы дәлдир өйдйәрмисиңиз? Маңа ислендик саз гуралының адыны дакып билерсиңиз, йүрек тарымы гырып-да билерсиңиз, эмма чалып билмерсиңиз!

Полоний пейда боляр.

Алла сизе яранлык этсин, җенап!

Полоний

Милорд, королева сизиң билен шу халат гүрлешмек ислейәр.

Гамлет

Ана, шол дүйә меңзәп дуран булуды гөрйәрмисиңиз?

Полоний

Валла-да, дүйә меңзейәр.

Гамлет

Ялмана меңзейән ялы-ла.

Полоний

Дийсең-диймесең, аркасы эдил ялманың аркасы ялы.

Гамлет

Я-да ләхең ялы-ла.

Полоний

Үйтгешиксиз ләхең.

Гамлет

Ай, онуң ялы болса, мен хәзир энемиң янына баряоын. *(Чете.)* Олар мени дәлисиредибем дәлиретҗеклер. *(Сесленип.)* Мен хәзир барарын.

Полоний

Мен шейле дийибем айдарын. *(Гидйәр.)*

Гамлет

«Хәзир» дийәймек аңсат-ла. Өтәйдиң, достлар.

Гамлетден өзгеси гидйәр.

Индем гелди гиҗәң җадылы чагы,
Гонамчылык агзын ачып, довзахың
Хут өзи бу дүнйә авы-зәхерин
Сачан чагы. Менем гызгын ган ичип,
Шейле бет иш эдип билердим инди,
Гөрсе шоны гүндизиң гүни, җошуп
Лерзана гелерди. Өзүңи дүрсе!
Бар энең янына. Азма, йүрегим.
Энесин өлдүрен Нероның калбы
Гирмесин хич хачан бу сарсмаз көңле!..
Забун болсам-да мен, тебигы мәхре
Хыянат этмерин. Ханҗар дек гезәп,
Айдарын хер сөзүм, эмма элиме
Ханҗар алмарын мен. Гой, сөзүм билен
Җаным бир-бириндеп йүз гөрсүн шонда.
Дилде нәче язгарсам-да мен шоны,
Пислик этме калбым, гитме гепиме!

(Гидйәр.)

Король, Розенкранц хемем Гильденстон пейда болярлар.

Король

Халамок мен шоны, дәлилигниңем
Өңүн алаймасак, вехми бар бизе.
Эйсем, ёла дүшүң. Менем дессине
Тайын этдирейин векилнамаңыз,
Англия гидер ол хем сиз билен.
Ёл бермейәр девлет бәхбиди бизе
Вехм ичре бу җана дөзмәге хер дем.

Гильденстон

Биз ёла дүшерис. Рысгы сизиң
Бейик хазретлерңизе баглы болан
Энчәң эндишеси парыздыр бизе.

Розенкранц

Хер кес өз жаныны горамалыдыр
Бек беслəп ярагын, таплап пайхасын.
Ылайта-да хер кес энче жандарың
Саглыгна, жанына жогапкəр болса.
Оң өлүми ялңыз бир өлүм болман,
Барчаның барыны сил дек, тупан дек
Алып гидйəр. Бейик дагың башында
Гуралан эпет бир чарыхдыр, онуң
Мəхнет окларна ене он мүңлерче
Хас майда затлар-да беркидилендир.
Чархың чагшан халатында-да, оңа
Беркидилен майда затларың бары
Биле бербат боляр. Ол ах уранда,
Екəниң ахы дəл, жүмле əлеми
Биле эндиредйəр.

Король

Хайышым сизе,
Тайынланың шу гыссаг сыяхата.
Хəзир хетденаша башына гиден
Бу вехми баглалың.

Розенкранц, Гильденстон

Шу дем, дессине.

Розенкранц билен Гильденстон гидйəрлер.
Полоний пейда боляр.

Полоний

Милорд, энесиниң отагна хəзир
Бармакчы боляр ол. Мен болан зады
Эшидип дурар ялы, гизленейин тиз
Аррас халысының арка йүзүнде.
Кепил гечйəрин, ол язгарып оглун
Амана гетирер. Айдышыңыз дек,
Өзүнем сиз акыл айтдыңыз, онуң
Энесинден башга, кимдир бир адам,
Чүнки энелери тебигат мыдам
Тарапгөй дөредйəр, аматлы ерден
Диңленсе кем болмазды шу гүррүңи.
Хош, хөкүмдарым. Мен билен задымы
Ятманкаңыз гүррүң берерин барып.

Король

Таңры ялкасын, гадырдан милорд.

Полоний гидйәр.

Вах, нежисликдир мениң эден этмишим.
Овалы, гадымы нәлетдир аслы —
Доганы өлдүрмек нәлети. Мен хич
Дога окап билмейәрин, шубела
Җан этсем-де. Полат дей берк ниетим
Еңилйәр хас гүйчли җенаятымдан,
Гоша борчлы, ики гөвүнли ялы,
Нәдип башлаҗагым билмән яйданып,
Башлабилмән дурун. Гардаш ганына
Хас гаты булашан болса-да шу бет,
Харам эллер, ап-ак этмәге ювуп,
Етерлик мукдарда тапылмазмыды
Сапалы асманың ягыш-ягмыры?
Таңры шепагады җенаяткәрден
Йүз совмазлык үчин болмаса, башга
Нәмә герек? Йыкман, бүдретмән бизи
Сакламакдан я бүдрән махалымыз
Ялкав этмеклигиң гоша гүйҗүнден
Башга нәме бар догада? Назарым
Дикерин асмана. Гүнәмем мениң
Болан иш, гечен иш. Вах, арман! Маңа
Хайсы дога хемаят эдер инди?
«Өт гүнәми ганымлык билен мениң
Ган дөкенми»— диейинми? Бу болмаз,
Себәби нәмәниң хатырасына мен
Ган дөкен-де болсам, хенизем шонуң
Эе мен барына. Шан-шөхратыма,
Тәжи-тагтыма-да, меликәме-де.
Ялканармы эден җенаятының
Мивесин өзүнде саклаян адам?
Бу дүнйәниң буланык акымында
Җенаятың тылладан долы дести
Адалата гайра дур диийп билйәр,
Кануны-да харам олҗаның мыдам
Сатын аляныны гөрйәрис. Эмма
Асманда бейле дәл. Алдав диен зат
Ол ерде ёк, яксаң, бишерсиң, газсаң,
Душерсиң, ол ерде эден этмишиң

Барысыны боюн алмалы болар.
Нэдейин? Не алач эдейин? Я-да
Пушман эдип гөрсеммикэм? Йөне сен
Пушман эдип билмесең нэме? Бетбагт!
Вах, ажал дей гара йүрегим! Калбым
Дызадыкча тора дүшен гуш кимин,
Бетеринден-бетери чыкяр. Эпилиң,
Эй эпилмез дызлар, юмша бирнеме
Дамары полатдан болан даш йүрек
Нересее чаганың дамарна дөн сен!
Белкем, алланэме болаяды-да!
(Дыза чөкйэр. Гамлет пейда боляр.)

Гамлет

Хэзир, дога окап дуран махалы,—
Башардарды бу иш. Шейдернем шоны.
Жаныны женнете ёлларын; шейдип,
Арым алынармы? Ойланмак герек.
Атамы өлдүрйэр бу залым мениң.
Онуң өвезине мен, еке оглы,
Жаныны женнете ёлласам, мунуң
Сыландыгы болар, ар алдыгым дэл.
Мениң атам гарны док, гүнэден-де
Долы махалында өлдүрлен экен.
Ким билйэр, худайдан башга, бу махал
Онуң гөрйэн магшар азабын, жебрин!
Биздэки яшайыш, дүшүнже билен
Гарасак, агырдыр шу халат шоңа.
Ол жаның-калбыны пэклэп, магшара
Тайын халатында өлдүрсем оны,
Арым алынармы? Ёк. Гылжым, саклан.
Аматын, дегерли пурсатын тап сен!
Серхош уклап ятан махалын я-да
Гахар-газап, азгын, зынахор халын,
Пуллы оюн, сөгүш, я-да болмаса,
Ялкав яда дүшмез ялы, башга бир
Бет ишиң үстүнде болан пурсатын;
Ур шонда, ол чабаланып, асмана
Узатсын дабанын, чыканда жаны,
Баржак ери дейин — жэхеннем дейин,
Нэлетленип гап-гара болсун. Маңа
Энем гарашяндыр. Бу дерман диңе
Аз-кем гайра гояр ажалың сениң. *(Гидйэр.)*

Королева билен Полоний пейда боляр.

Полоний

Ол хэзир гелер. Сиз кемини гойман
Дүшүндириң шоңа. Айдың, гудурап
Хетдинден ашяр ол, артык чыдара
Такат ёк, королың газабындан-да
Саклап, арка дурдум дийиң. Шу ере
Гизленейин менем. Сиз онуң билен
Беллисини эдиң, гөнүлэң.

Гамлет

(Сахнаның аңырсындан.) Энем, энем, эне жан!

Королева

Сиз хатыржем болуң,
Мени гайгы этмэң-де гизлениң, гелйэр.

Полоний халының аңырсында гизленйэр.
Гамлет пейда боляр.

Гамлет

Ери, нэме хабар, эже жан?

Королева

Гамлет,
Сен агаң гөвнүне дегдиң.

Гамлет

Эже, сиз
Атамың гөвнүне дегдиңиз.

Королева

Ери,
Бес, бихуда жогап берйэрсиң.

Гамлет

Ери,
Бес, сиз шеррай дилде сораярсыңыз.

Королева

Бу нәме болдугы, Гамлет?

Гамлет

Ене-де
Нәме диймекчи сиз?

Королева

Мениң кимдигим унудыпсыңыз сиз.

Гамлет

Ёк, ядымда-ла,
Королевасыңыз сиз, әриңизиң
Доганының аялы, мениңем, арман,
Энем.

Королева

Ёк, бейле болса мен яныңа
Геплэп билйән адамы иберейин.

Гамлет

Ери-ери, отурың. Бутнамаң. Сиз,
Айнада гөрен дек җан-калбыңызы
Гөркезинчәм, гитмерсиңиз бу ерден.

Королева

Өлдүрәйме мени, матлабың нәме? Етевериң, етевериң, хей!

Полоний

(Халының аңырсындан.) Хей, хей! Етиң, етевериң, етишевериң!

Гамлет

(Гылыҗыны чыкарып.)

Бу нәме? Сычанмы? *(Гылыҗыны аррар халысындан парран гечирйәр.)*
Өлендир, валла, өлмедик болса гызыл пул гоярын.

Полоний

(Халының аңырсындан.) Эй-вай, өлдүрди-ле! *(Йыкылып өлйәр.)*

Королева

Эй-вай, ненең эдейин! Сениң эдйән ишиң нәме?

Гамлет

Мен-ә билмедим. Королмыды бу?

Королева

Вах, бу не ганымлык, гандарлык бейле!

Гамлет

Ганымлыкмы, гандарлыкмы? Эҗе җан,
Королы өлдүрип, доганына-да
Әре чыкан ялы, габахат ишдир.

Королева

Королы өлдүрип?

Гамлет

Хава, эҗе җан,
Шейле дийдим. *(Халыны галдырып, Полонини гөрйәр.)*
Эй сен, бетбагт, самсык,
Экилмедик ерде гөгерйән акмак,
Хош гал! Кетдерәгимикәң дийипдим.
Гүнүңе кайыл бол. Сен гөрйәрсиң-ә,
Ховплудыр гатышмак өзгәң ишине.
Толгунмаң, көшешиң, отурың-да сиз
Диңләң, йүрегңизиң ичин дашына
Чөврүп гөркезейин. Онда-да, эгер
Йүрегиңиз дашдан, демирден болман,
Нәлет эндиклерден яңа мис кимин
Доңуп, дуйгы ёдалары, ёллары
Петикленмән, этден эдилен болса,
Диңе шонда башардар маңа бу иш.

Королева

Гаты-гайрым гепләп, язгарар ялы,
Этмишим нәмемиш?

Гамлет

Шейле бир этмиш,
Халалы харама, хайры-да шере
Өврүйәр, такваның йүзүн тагмалап,
Пис ачдыряр пәк меңзине, никаның
Вадасын дөндерйәр хумарбазларың
Ялан-яшрык сөзләп, ант ичишлерне.
Вах, шейле бир этмиш сайгартмаяр ол
Никаны зынадан, көйдүрип калбын,
Җан-дилден худая болан ынанҗы
Такала дөндерйәр. Асманың йүзи
Утанҗындан дым гызыл боляр. Хава,
Роюнда магшар дек гамың губары,
Көп җисим гошулан бу бек мадданы
Бу этмишиң бирҗик пикирниң өзи
Хасса хала саляр.

Королева

Эй, тоба тагсыр.
Ятланан халатда лерзана гелип,
Мөвүч алян, нәхили этмишмиш бейле?

Гамлет

Әңедиң шу ере, ики доганың
Суратларны гөрүң. Гиңден айылан
Алны не уз, не непис хем-де белент.
Аполлон галпаклы, Юпитер маңлай,
Азымлы, хайбатлы, Марс бакышы бар.
Асмана дирелип дуран дагларың
Депесине инен Меркури кимин
Назаркерде. Чын адамдыгна шонуң
Хемме худайлар-да шаятлык эдип
Гөркүне, кешбине херси өз мөхрүн
Басан ялы. Ол сизиң әриңизди.
Ери, индем соңуны гөрүң. Ине,
Бу-да бир әриңиз, дерт дегип, мисли,
Сагдәне доганын көйдүрен сүммүл.
Гөзүңиз нирдеди? Не җын уруп, сиз
Сапалы сонарын бу бейик дагың
Ташлап, батгалыкда отлап билдиңиз?
Ха! Гөзүңиз нирдеди? Сөйги дийибем

Айдып билмерсиңиз муңа, себәби сизде
Бу яшдан соң ышк хесери көшешип,
Ган боюн болядыр акыл-пайхаса.
Йөне, гөр, не пайхас-парасат оны
Мундан өңде тутуп билерди? Сизде
Дуйгы бардыр, ёгсам боланында, сиз
Гымылдап-да билмездиңиз-ле. Эмма
Межалы гачыпдыр бу дуйгуларың.
Чүнки хич селҗермән, хич парых гойман,
Сечип-сайлар ялы, бейле дережә
Етип билмез хич бир тентеклик хергиз.
Аңың гөчмеги-де, көре-көрлүгем.
Хайсы мелгун бейдип, гөздаңды ойнап,
Алдап билди сизи? Гөрмейән гөз-де,
Эшитмейән гулак, ыс алмаз бурун,
Лал ачан дил, майып беден-де хергиз
Бу хили азашып билмезди! Тоба,
Ханы хая-шерим? Эй отлы довзах,
Яшы чене баран энәни шейдип
Гудуз ачдыраңсоң, хайыр-сахавет
Мум болуп эресин жуван гөвреде.
Айып кылмаң, жош уранда жахалат,
Хачан-да, хут шейдип, мөвч уруп доңак,
Дургушан акыл-да бет харам небсе
Табын болуп хызмат эденсоң.

Королева

Гамлет,
Сем бол! Сен калбымың тейине мениң
Өвүрдиң назарым, ол ерде-де мен
Энчеме гап-гара өчмез тегмили
Гөрйәрин.

Гамлет

Ёк, эшит: гара дер болуп,
Меймирешип харам ёрган-дүшекде,
Өпүшип-гучушып зир-зибил билен
Яшамак болармы...

Королева

Вах, түкетсене!
Даглама жигерим сөзлериң билен.
Бес эт, әзиз Гамлет!

Гамлет

Гуррумсак, ганхор!
Өңки әриңизиң ики йүзден-де
Бир бөлегне дегмейән гул. Вежера,
Шериң шеррайысы, гүлүнжи нежис.
Дөвлет хәкимлигин огурлап, тәжин
Алыпжык жантайына уран огры!

Королева

Бесдир!

Гамлет

Бетнышан ша, рысва король.

Рух пейда боляр.

Медет бериң, перишделер, дат-бидат,
Горавер, худайым! Эй гудрат, менден
Нәме хантама сен?

Королева

Вах, бу дәли-ле!

Гамлет

Я-да сиз әвмезек, вагты бидерек
Гечирип, горкулы буйругыңызы
Бержай этмән, хаял эдип, яйданып,
Дуран оглуңыза кәежек болуп
Гелдиңизми? Айтсаңызлаң!

Рух

Унутма:
Гелмегимден максат-матлабңа сениң
Өңкүден-де бетер мечев бермекдир.
Эмма әңет, энең хайран. Өң оны
Өзүне гетир сен. Ңачарың гөвни
Хас гаты гөчйәндир. Хабар гат, Гамлет!

Гамлет

Сизе нәме болды, бикәм?

Королева

Вах, сениң өзүңе-ле, өзүңе нәме болды?
Бош ере середип жансыз-жесетсиз
Хова билен сөхбет эдйәрсиң. Сениң
Гөзүңден гөрнүп дур вагшыян калбың.
Сачларың асуда ятан-да болса,
Өрүзилен нөкерлер дей шу демде
Сых-сых дикелди олар жан гирен ялы.
Эй эзиз балам, бу перишан халың
Көшешсин-ле, сен нәмә середйәрсиң?

Гамлет

Шоңа, шоңа! Гөрсене, ак там йүзи.
Ол өз гайгы-гамын, дерди-хесретин
Даша-да дердинип дийсе эрәрди.
Серетмәң маңа, бу найынжар бакыш
Газап-матлабымы көшешдирмесин.
Гойболсун этдирер тутан ишими,
Ган орнуна яш дөкәймегим мүмкин.

Королева

Киме диййәрсиңиз муны?

Гамлет

Хич киме. Гөрмейәрмисиңиз нәме?

Королева

Хич кими. Бар задың барыны гөрсем-де.

Гамлет

Хич зат эшитмедиңиземми?

Королева

Эгер-эгер, өз сөзләң сөзлериңизден башга хич зат.

Гамлет

Вах, сиз шол ере бир серетсеңизләң!
Гөрүң онуң япырлып баршын! Атам,

Хенизем эгнинде дирикә геен
Гейми. Әңедиң, ол чыкып баряр-ла!

Рух гидйәр.

Королева

Гөзүңе гөрнендир, бихуда пикир,
Бихуда дуйгудан гөвнүңе гелен
Гуры хыялдыр ол.

Гамлет

Бихуда дуйгы!
Ган дамарым мениң сизиңки кимин
Саз, сазлашык билен уряр. Акылым
Ериндекә дийдим диен сөзүми.
Сынлайың сиз мени, мен бирин-бирин
Барын гүррүң берип билерин, эмма
Ит отлан ялыдыр дәлиниң сөзи.
Эҗе җан, алдамаң өз гөвнүңизи.
Хамала мен, сизиң гүнәңиз дәл-де,
Дәлиликден шейле диййәндир дийип.
Бу йөне яраның йүзүн өртмекдир,
Ичдәки дерт велин, гөзе гөрүнмән,
Авусын, ёканҗын яйрадар дурар.
Такдыра тен бериң. Болан ишлере
Пушман эдиң, мундан буяна болса
Әгә болуң. Дерслемәң хашал оты.
Өңкүден-де гүри гөгермез ялы.
Багышлаң сиз мени хак сөзүм үчин.
Чүнки бу месирген заманымызда
Хайыр-шере хайрын дегирҗек болса,
Өтүнип, бил бүкүп өңүнде шериң,
Ыгтыяр алмалы хайыр иш үчин.

Королева

Гамлет, парладың, якдың йүрегим!

Гамлет

Ай, сиз эрбедини ташлаң-да, диңе
Пәк говусы билен пәк яшабериң.
Гиҗәңиз рахат. Эмма агам билен

Бир ёрганда ятмаң. Хайыр-сахавет
Болмаса-да сизде, кешбине гириң.
Дуйгыны көйдүрйән бу әлхенч эндик,
Болшумыза тәлим берйән бу мелгун,
Перишде хем чүнки, пәк гылыклары,
Пәк выжданлы болушлары-да эндик
Еңледйәр якымлы эгин-баш дейин.
Шу гиҗе сакланың, шонуң өзи-де
Еңледер шейтмеги индики гезек.
Эндик үйтгедйәндир тебигат мөхрүн,
Мелгуны болса ол я кабул эдер
Я-да булап урар гудрат гүйч билен.
Ене-де бир ёла: гиҗәңиз рахат.
Өзүңизе пата берилмегини
Ислесеңиз, маңа-да пата бериң.
Бу ятан барада диемде болса,

(Полонини гөркезйәр.)

Өкүнйәрин. Эмма аллатагалаң
Эрадасы шейле. Онуң элинден
Маңа темми бермек, менден хем оңа.
Ол мени өзүне көтекчи хемем
Хызматкәр эдинди. Алып гидейин,
Өлүмне-де җогап берип билерин.
Хава, эйсем, енем, гиҗәңиз рахат.
Мен диңе рехимдар болмак җәхтден
Забун болмалы болярын. Шейдибем
Башланяр шер иш, хас ёвузы велин,
Энтек өңде. Ене бир дийҗек сөзүм...

Королева

Мен нәме этмели?

Гамлет

Хут хәзир сизден
Хайыш этҗек задымы этмәвериң:
Гой, сынансын шол чишик король сизи
Янына салмага, яңагыңыздан
Чуммүклесин эсрәп, сычанҗык дийсин.
Харам посаларның, харам эл билен
Бойнуңызы элләниниң муздуна
Дәли дәл-де, дәлисирән боляным

Мэлим эдиң. Оңа айтсаңыз шуны.
Кем болмазды. Хий-де нэзенин, сада,
Парасатлы королева бейле бир
Мөхүм сыры гизлэрми гурбагадан,
Ярыганатдан я-да пишикден? Оны
Гизлэп нэтҗек? Пайхас-бейлеки диймэн,
Хич зат гизлемэң-де, тамың үстүнде
Ачың себеди, учурың гушлары,
Өңде бир маймын дек сынамак үчин
Оңрулсын бойнуңыз, гириң себеде.

Королева

Сөзи дем дөретсе, деми болса — җан,
Аркайын бол, җаным-да ёк, демим-де,
Айдан задың гүррүң берерим ялы.

Гамлет

Англия гитмели мен. Мэлимми?

Королева

Вий!
Ядымдан чыкаян экени. Хава,
Шу карара гелинипди.

Гамлет

Хатлара
Мөхүр басыландыр. Буйрук кагызын
Мекдепде окашан, өзлерне болса
Авулы йылана ынаншым ялы,
Ынам эдйэн ики саны ёлдашым
Алып баряр. Дузага тарап маңа
Ёл ачып, өзүмем итерйэр олар.
Гой, гайрат этсинлер. Гарым газаның
Дэрисине өзүн партладан ялы
Хезил зат ёк. Хер нэче кын-да болса,
Олардан гулач бой чуң газарын мен,
Шейле-де бир партладарын шолары,
Ая етер хер тикелери барып.
Вах, не хезил, леззет, мекир пириминң
Икиси йүзбе-йүз саташан чагы. *(Полонини гөркезип.)*
Англия уграмагмы шу адам

Тизлешдирер. Мен шу гарын-гаҗагы
Ол отагда үйшүрип бир гояйын.
Эҗе җан, гижәңиз рахат. Шу бенде,
Шу дөвлет эмини үмсүмдир инди,
Геплемезек, салыкатлыдыр. Эмма
Дирикә самсыкды, яңрады кеззап.
Ери, җенап, беседерче-де болды,
Эҗе җан, сизиңем гижәңиз рахат.

Гидйәрлер. Гамлет Полониниң *мейидини алып гидйәр.*

ДӨРДҮНҖИ ПЕРДЕ

Король, королева, Розенкранц хем Гильденстон пейда боляр.

Король

Бу ахы-наланың себәби бардыр,
Аян эдиң шоны. Билмелидирис.
Оглуңыз ниреде?

Королева

Аз салым бизи икичәк галдырың.

Розенкранц билен Гильденстон гидйәрлер.

Вах, вах, эзизим,
Шу гиҗе гөзлерим нәмелер гөрди!

Король

Нәме. Гертруда, Гамлет ничик?

Королева

Гүйҗүни гөркезип бири-бирине,
Деңиздир ел сөвеш гурандакы дей
Дәли бербат. Халының аңырсында
Нәмедир бир задың гымылдаяныны
Гөрүп, аклы гөчүп, гылҗын чыкарып.
«Сычан, сычан!» дийип, гыгырып, дубләп,
Өлдүрди гөрмезден гарры гоҗаны.

Король

Не хекаят, не җенаят! Шол ерде
Бизем болан болсак, бизиңем, хөкман,
Башымыза дүшерди шу иш. Онуң
Бошлукда болмагы вехимдир хеммә:
Сизе-де, бизе-де, хеммәмизе-де.
Вах арман, инди бу дөкүлен гана
Ненеңси, нәхили делил гетирҗек?
Оны бизден гөрерлер. Әгә болуп,
Ол тентеги саклап, җылавын чекип,
Үзмек герек экен илден арасын.
Эмма өрән оңат гөренмиз үчин
Нәтмек герекдигне эсердең болман,
Дердини гизлейән дертли дек, дерди.
Бетерлетдик. Нирде, нирә гитдикә?

Королева

Мейиди алып гитди. Демирден дүрүң
Парх эдиши ялы, дәлилиги-де
Амана гелипдир: чын ак йүрекден
Аглап-эңрейәр ол эден ишине.

Король

Гертруда, йөр! Гүн яшып-яшманка
Уградарыс, гәмә мүндүрип оны.
Онуң ол бет ишин, этмишин болса
Голдап акламалы элимиздәки
Хөкүм, эмел билен. Хей Гильденстон!

Розенкранц билен Гильденстон гелйәр.

Барың, достлар, көмекчи тапың ене.
Гамлет Полонини дәлилик эдип,
Өлдүрип, биряна алып гидипдир
Энесиниң отагындан мейдини.
Барың, тапың-да Гамлети гүрлешиң,
Мейиди-де килисә элтиң. Тизрәк.

Розенкранц билен Гильденстон гидйәрлер.

Йөр гидели, Гертруда. Акылдар,
Дана достлармызы йыгналы. Олар
Билсин ниетимиз, бивагт, бичак

Болан бу иши-де. Бу барадакы
Авуланан топ окы дей дазырдап,
Ер тейинден ёртуп барян мыш-мышлар
Энтек, белкем, бизден соварак гечер!
Вах, йөрсене! Ярылды-ла йүрегим.

Гидйэрлер. Гамлет пейда боляр.

Гамлет

Кемсиз гизлененди́р.

Розенкранц, Гильденстон

(Сахнаның аңырсындан.) Гамлет! Шазада Гамлет!

Гамлет

Юваш, бу не гопгун? Кимдир Гамлети чагырян? Хэ, ине гелйэр олар!

Розенкранц билен Гильденстон гелйэр.

Розенкранц

Мейиди нэтдиңиз, милорд?

Гамлет

Өзүне ковумдаш зат билен — ер билен егсан этдим.

Розенкранц

Оны килисэ алып гидер ялы ниредедигини бир айтсаңызлаң.

Гамлет

Бейле гүман этмэң.

Розенкранц

Нэмэни, милорд?

Гамлет

Сизиң сырыңызы гизлэп, өзүмкини гизлэп билмез дийип. Онсоң хем соргуҗың совалына җогап берип нэме! Бейле соваллара королың оглы нэдип җогап берсин ахыры?

Розенкранц

Сиз мени соргуч санярмысыңыз, милорд?

Гамлет

Хава, җенап, королың мәхрини, совгат-серпайыңы, хәкимлигини соруп алян соргуч. Ине шу хили дикмелер соңы королың говы хызматыны битирйәр, ол болса булары маймының агзында миве саклышы ялы, овурдында саклаяр. Олары бирбада агзына атяр, ювутмага велин алңасамаяр. Оңа сизиң йыгнан задыңыз герек боланда, сизи йөне гысып гойбердиги, соргуч ялы ене-де гуп-гуры болуп галарсыңыз!

Розенкранц

Мен-ә сизе дүшүнемок, милорд.

Гамлет

Шонча-да говы-да. Надан гулак кердир дана сөзлере.

Розенкранц

Милорд, сиз бизе мейидиң ниреде дигини айдып, өзүңизем биз билен королың янына бармалы.

Гамлет

Мейит королда, король велин мейитде дәл. Король диениңем йөне бир затдыр-да.

Гильденстон

Затмы, милорд?

Гамлет

Майдаҗа бир зат. Әлтиң янына мени. Тилки гачсын, тазы ковсун, гөрели.

Гидйәрлер. Король везир-векили билен гелйәр.

Король

Гөзләң оны, мейиди-де тап дийдим.
Онуң бош болмагы, гөр, не ховатыр

Эмма берк язгарып билмерис оны.
Аклы етмән гөрнетин зады сөййән
Гарамаяк гаты халаяр оны.
Агыр женаят дәл, агыр жезасы
Гөзе гөрүнйәндир шейле халатда.
Бар зат алланәме совулар ялы,
Онуң шу дуйдансыз иберилмеги
Ойлашылан карар дек болмалыдыр.
Иң ховплы дережә етен кеселе
Аңырбаш чәрәни гөрйәрлер я-да
Асла бежермейәрлер.

Розенкранц гелйәр.

Ненең, нәтди?

Розенкранц

Мейиди гизлән ерин билип билмедик.

Король

Өзи ханы?

Розенкранц

Гапыда, милорд. Сизиң хөкмүңизе гарашып дур саклавлы.

Король

Гаршымыза гетирип гоюң шоны.

Розенкранц

Гильденстон! Гетириң милорды бәрик.

Гамлет билен Гильденстон гелйәрлер.

Король

Ери, Гамлет, ханы Полоний?

Гамлет

Нахар башында.

Король

Нахар башында? Ниреде?

Гамлет

Онуң өзи иенок, өзүниң ийилйән еринде. Бир топар сыясы гурчук җем болуп, онуң дашына гечипдирлер. Иймәге гезек геленде, гурчуга хич бир патыша-да тай гелип билмез. Биз өзүмизи бакҗак болуп, гайры хайванлары семредйәрис, өзүмизи болса гурчуклара бакып берйәндирис. Чишик король билен аррыклач геда диңе йөне, айры-айры ики табак нахардыр, барҗак ерлери велин бирдир.

Король

Арман, арман!

Гамлет

Королы иен гурчук билен балык тутуп, шол гурчугы иен балыгың өзүнем ийсе болар.

Король

Сен шуны не җәхитден дийдиң?

Гамлет

Мен йөне сизе королың нәдип геданың ичегилеринде йөриш эдип билҗегини гөркезҗек болярын.

Король

Полоний ниреде?

Гамлет

Учмада. Ынанмасаңыз, хабар тутайың. Иберен адамыңыз оны шол ерден тапмаса, өзүңиз оны башга бир ерден гөзләң. Йөне сиз шоны бир айың ичинде тапаймасаңыз велин, басганҗак билен дашкы тама чыкып баряркаңыз онуң ысыны аларсыңыз.

Король

Барың-да, оны шол ерден тапың.

Гамлет

Ол сизиң гелериңизе гарашар дурар.

Везир-векилден бирнәчеси гидйәр.

Король

Гамлет, ховпдан сыпарың ялы сениң,—
Сен зерарлы җанымыз сув үстүнде,
Бу эден ишиңем хут шонуң ялы
Гамландыряр бизи, шонуң үчинем,
Хайдан-хай гитмели боларсың мундан.
Эйсем, сен ёла дүш. Гэми-де тайын,
Ел угурдаш. Хемрадашларың саңа
Гарашяр, Англия уграбермели.

Гамлет

Англиямы?

Король

Хава, Гамлет.

Гамлет

Көп ягшы.

Король

Ягшыдыр, билсең сен матлаплармызы.

Гамлет

Билйэн болсам билдиңизми. Ери боляр-да. Англия сары! Хош галың, кэбэм энем.

Король

Мэхрибан атаңдырын, Гамлет.

Гамлет

Ёк, энем-ле, энем, эне-ата эр-хелей боляндыр, эр-хелеем бир җан, бир тендир, оңа гөрэ-де, хош галың, эне җан. Угралың биз, Англия сары! *(Гидйэр.)*

Король

Ызындан галмаң. Тиз мүндүриң гэмэ.
Эгленмэң, хут шу гүн уграсын. Барың!
Шу ише дегишли галан хемме зат
Чөзүлнип гутарды. Алңасавериң.

Розенкранц билен Гильденстон гидйэр.

Эй иңлис королы, мениң мәхриме
Сәхелче-де гыммат гойян болсаң сен,
Мениң бейик мертебәм, хөкмүм шоны
Дуйдурып-да билер, ятладар саңа.
Дания тыгының салан ярасы
Хенизем гызарып дурманмы нәме,
Өзүңем ытагат, табынлык билен
Боюн сынмаярмың мейлетин бизе.
Хатда язылшы дек, Гамлети ур-тут
Өлдүрмек перманын инкәр этме сен.
Шейт, иңлис королы! Чүнки кесел дей
Ганымда җош уряр онуң үнҗүси,
Сенем мени гутарярсың. Шол юмуш
Битди диен хабары эшидйәнчәм,
Хер нәче шовуна дүшсе-де ишим,
Хич хачан шат болмаз, ачылмаз көңлүм.

Гидйәр. Фортинбрас гошун сүрүп, гечип баряр.

Фортинбрас

Капитан, барың-да мениң адымдан
Дания королын гутлаң. Юрдундан
Лешгер гечмесине вада берши дек,
Фортинбрас ругсат сораяр диййң.
Бизиң билен душушҗак ериңизем
Билйәрсиңиз. Онуң хазрети бизден
Бир зат ислесе, биз янына барып,
Хормат билдирерис. Айдың сиз шоңа.

Капитан

Лепбей, милорд.

Фортинбрас

(Солдатлара.) Әдимләбериң, достлар.

Фортинбрас билен солдатлар гидйәр.
Гамлет, Розенкранц, Гильденстон башга-да адамлар пейда боляр.

Гамлет

Бу не лешгер, җенап?

Капитан

Норвег гошуны.

Гамлет

Угры ханжак, женап?

Капитан

Польшада бир ер.

Гамлет

Серкердеси ким, женап?

Капитан

Фортинбрас,
Гарры норвег королының егени.

Гамлет

Ол бүтин Польшаның гаршысынамы,
Я серхетдәки бир велаятыңмы?

Капитан

Догрусы, адыидан башга бирҗигем
Пейдасы болмажак бир пилек ери
Еңип алмак үчин барярыс. Оңа
Экин экмек үчин, кәрендесине
Өзүм-ә бәш дукат бермездим, хава,
Бәш дукат. Нагтына сатсаң-да шоны
Не Норвег, не Польша королына ол
Шондан көп гирдеҗи гетирмезди.

Гамлет

Ай, онда шоны поляк королы асла
Горап-да дурмаз-ла.

Капитан

Горар, эййәм ол ере гошун барын чекипдир.

Гамлет

Ики мүң жан билен биле,
Йигрими мүң дукат шу майда дава,
Майдажа женжеле сарп эдилмез-ле.
Байлыкдан, месликден эмеле гелип,
Адамың ичине ярылып, онуң
Өлжегни дашындан дуйдурмаса-да,
Ажалның окудыр, ярасыдыр шол.
Көп саг болуң.

Капитан

Саламат болуң. *(Гидйәр.)*

Розенкранц

Йөрүң.

Гамлет

Дессине етерин. Сиз барыбериң.

Гамлетден башга хеммеси гидйәр.

Хемме халатлар-да гаршыма мениң,
Хаял этме диййәр әр алмага сен!
Адам нәме, эгер онуң өмрүниң
Баш харыды билен базары дине
Укы билен гарабокурдак болса?
Хайвандан пархы ёк. Элбетде, бизе
Мунча пәхим-пайхас, парасат билен,
Велилик, яткешлик укыбын берип,
Ярадан шол укып, шол парасаты
Послап ятсын диййп бермәндир. Эйсем,
Хайвандакы ялы хушсузлыкмы бу,
Я болмаса ваканың соңун гөзләп,
Майдачыл чинтгемек горкаклыкмыка.
Дөрде пайласаң ине шу пикири,
Бири пәхим-пайхас болса, үчүси
Горкаклыкдыр мегер. Менде шол иши
Ерне етирмәге себәбем, эркем,
Гүйжем, серишде-де барка, нәме диййп:
«Шоны шейтмели» диен ниет билен
Яшап йөренимн билемок. Ана,
Гөз-гөртеле гөрнүп дуран мысаллар

Мечев берйәр маңа. Ине шу лешгер,
Саны-да, гүйҗи-де көп, өзүне-де
Серкерделик эдйәр гайдувсыз, гопбам,
Җыңңыс җахыл, шөхратпараз шазада.
Соңуна серетмән, хич хедер этмән,
Йитгиден чекинмән, өлүмден горкман,
Төвекгеллик эдйәр, алҗак зады-да
Чигдиң габыгына дегмейән бир зат.
Чын бейиклик бейик максада баглы.
Эмма геп намысда боланда болса,
Айып дәлдир чигитче ёк затдан-да
Бахана арамак. Өлдүрлип атам,
Энем рысва эдилип, калбым
Лерзанка, нәдип мен хаял эдйәрин,
Нәдип иши гайра гойяркам? Эмма
Мунда велин утанч маңа, гөрйәрин,
Йигрими мүң адам өлүм ховпунда,
Ырсарап болгусыз шан-шөхрат үчин
Ятмага гиден дей габра барярлар.
Сөвешмәге-де дар, өлдүрленлери
Җайламак үчинем ер дарлык этҗек.
Бир пилек ер үчин сөвеш гурярлар.
Гандан гайры затда бу гүнден бейләк
Болмасын пикирим, кесмесин аклым!

Гидйәр. Королева, Горацио хем биринҗи дворян пейда боляр.

Королева

Ол гыз билен гүрлешесим геленок.

Биринҗи дворян

Эзъет берйәр хеммә, аклы-да саг дәл.
Рехмиң инйәр.

Королева

Оңа нәме герекка?

Биринҗи дворян

Атасын дилинден дүшүренок хич,
Дүнйәде мекирлик көпмүшин диййәр,

Мадырдап дөшүне уряр, онсоң хем
Сәхел зада гахар эдйәр, манысыз,
Дүшнүксиз гүрлейәр. Шейле-де болса,
Манысыз гепинден маны гөзлейән
Адамлар бар. Шу җәхитден, гепине
Иследиклериче маны берйәрлер.
Гөз гыпып, баш атып, үмлейәр ол гыз,
Онсоң, догрудан-да, нәхилем болса,
Мунда бир маны бар. Дүшнүксиз, эмма
Өрән гайгылы бир маны боларлы.

Горацио

Онуң билен гүрлешсем кем болмазды,
Ёгсам ол бетниет, бетпәл башлары
Бет хыяла салып билер.

Королева

(*Биринҗи дворян гидйәр. Королева чете.*) Гой гирсин.

Гүнәли калбыма, дертли җаныма
Нәгехан гөрүнйәр хер бир майда зат.
Гүнәлиниң гөвни шейле бир мүңкүр,
Сувдан гачып, ода дүшйәр иң соңы.

Биринҗи дворян Офелия билен гирйәр.

Офелия

Данияның гөзел королевасы ханы?

Королева

Сизе нәме болды, Офелия?

Офелия

(*Айдым айдяр.*)

«Нәдип селҗерип боларка,
Өзгелерден сөвер яры?
Балыкгулакдыр безеги,
Хасасы, чепеги билен».

Королева

Вах, җаным, бу нәхили айдым болдугы?

Офелия

Нәме диййдиңиз? Ёк, гулак ассаңызлаң. *(Айдым айдяр.)*

«Өлди, бикәм, өлди ол,
Инди ёк ол, ёгалды.
Башуҗунда баҗаҗык,
Аягуҗунда бир даш».

Королева

Ёк, гулак асың. Офелия...

Офелия

Диңлесеңизләң. *(Айдым айдяр.)*
«Ак гүллерден ак кепен...»

Король пейда боляр.

Королева

Вах, милорд, гөрсеңизләң.

Офелия

(Айдым айдяр.)

«Эмма мазарына онуң
Ташланан гүл дәлдир ол,
Гөзяш-да дөкмеди хич ким...»

Королева

Халыңыз ничик, нәзенин?

Офелия

Гаты говы, таңры ялкасын. Байгуш нанбайың гызы боланмыш диййәрлер. Тоба тагсыр, биз нәмедигимизи билйәрис-де, нәме болуп билҗегимизи билмейәрис. Иениңиз җаныңыза нош болсун!

Король

Ол атасыны ятлаяр.

Офелия

Ол хакда хич зат диймэвериң. Йөне сизден бу затлар нэме болдугы дийип соранларында велин, шейле дийэйиң. *(Айдым айдяр.)*

«Эртир Валентин гүнүдир.
Ирден туруп, барып мен гыз,
Валентинаң болмак үчин
Пенжирэңде хэзирдирин.
Ине ол турды, гейинди,
Гапыны ачып салды тама.
Гиренде гыз гызды велин,
Чыканда ол гыз дэлди».

Король

Эй, гөзел Офелия!

Офелия

Ине-де гепиң гысгасы: *(Айдым айдяр.)*
«Ант ичйэрин Исадан, хачдан».

Вах, вах, нэхили утанч!—Яш йигитлериң эдйэн иши шу-да. Алладан ант ичйэрин, олары язгармак герек. Гыз шейле диййэр:

«Эле салманкаң сен мени,
Өйленерин диймэнмидиң?»
Йигит шейле җогап берйэр:
«Шейдердимем, эгер валла,
Яныма гирмедик болсаң».

Король

Ол көпден бэри шейлеми?

Офелия

Хеммесем алланэме болуп гутарар-ла. Биз канагатлы болмалыдырыс. Эмма онуң гара ере ерлешдирилени ядыма дүшенде велин агламан дуруп билмейэрин. Доганым шонуң гара ере гиренини билер. Доганым шоны билер. Эйсем, ягшы ниетиңиз үчин таңры ялкасын. Каретамы гетириң. Гижэңиз рахат. Гижэңиз рахат, гижэңиз рахат. *(Гидйэр.)*

Король

Барың, галмаң. Эсеван болуң шоңа.
Вах, бичәре. Атасының өлмүне
Нала чекйәр. Вах, Гертруда, Гертруда!
Еке дәл, топ тутуп гелйәр гайгы-гам.
Илки атасының өлдүрилмеги,
Онсоң оглуңызың тагсыркәр болуп
Көшүкден ковулып гитмеги, онсоң
Полоний пахырың өлүми хакда
Илиң-халкың бихуда геп-гүррүңи,
Буланып чалт акан сил кимин бир зат.
Есер болды гизлигин җайланымыз.
Онсоң-да, ол бичәре Офелияң
Җаны тенден җыда, аклы-да серден,
Акыл-хуш еринде болмаса-да, биз
Адам дәл-де, чөл хайванларыдырыс.
Ахырам барына бап гелйән вехим:
Перенден доганы гелипдир гизлин,
Кейпи бозук, халы тең, гулагна-да
Онуң атасының өлүми хакда
Пышырдаян пидул шугулчылар-да
Гыт дәл. Онда-да ким нәбелет болса,
Бизе гүнә йөңкәп, геп гездирмекден
Гайытмаяр. Вах, эзизим! Бу ахвал
Аҗалың окы дей, көп-көп яраны
Саляр маңа.

Сахнаның аңырсында гопгун туряр.

Королева

Вах, бу гопгун нәмекә?

Король

Швейцарлар ханы? Гораверсинлер гапыны.

Икинҗи дворян гирйәр.

Икинҗи дворян

Дат, хөкүмдар, гачың, гутулавериң!
Кенарындан чыкан умманың чөли
Ялмап ювдушы-да, Лаэрт баш болуп,

Гозгалаңчы мәхелләниң саклавы
Дерби-дагын әдиши ялы дәлдир.
Гарамаяк шоңа хөкүмдар диййәр.
Дүнйә хем яп-яңы дөрән дей я-да
Кануны дәп-дессур ундулан ялы:
«Лаэрти сайладык. Шол болсун король!»
Дийип гыгырярлар. Телпеклери-де,
Эл чарпышлары-да, гыкувлары-да
Булутлара етйәр: «Гой, Лаэрт болсун,
Лаэрт король болсун, Лаэрт!» диййәрлер.

Королева

Терс ызы ызарлап үйрәйишлерин!
Тесдир, бивепа Дания итлерин!

Сахнаның аңырсында галмагал. Лаэрт ве онуң ызы билен даниялылар гелйәр.

Лаэрт

Ханы король? Җенаплар, дашда дуруң.

Даниялылар

Ёк, ёк, биз гирерис.

Лаэрт

Хайышым сизден, өзүме бир ёл бериң.

Даниялылар

Ягшы, ягшы. *(Даш чыкярлар.)*

Лаэрт

Саг болуң. Гапыны берк гораң. Эй сен,
Дейюс король, атамы тап, атамы.

Королева

Парахат болсана, эй эзиз Лаэрт!

Лаэрт

Мениң бир дамҗа-да парахат ганым

Болса, харамзада болдугым болсун,
Атам-да — бинамыс, энемиң болса
Яззы маңлайында язылгы дурсун
Лолы диен тагма.

Король

Дөв дек делминип,
Гаршымыза баш гөтерип, чозмагың
Дүйп себәби нәме? Гертруда, сен
Горкма. Гойбер оны. Таңрының өзи
Гораяр королы, хайының оны
Гөзи гөрер, голы етмез. Айт, Лаэрт,
Не себәбе бейдип җоша гелдиң сен?
Гойбер оны, Гертруда. Айдыбер.

Лаэрт

Атам ханы?

Король

Өлди.

Королева

Эмма өлдүрен бу дәл.

Король

Сорасын-ла соражак задын.

Лаэрт

Нәдип өлди? Алдамарсыңыз мени.
Бендәниң бендеси болмарын! Мениң
Хөкүмдара вепадар болмагым-да,
Эден касамым-да җәхеннем болсун!
Гүнә нәме! Согап недир! Махласы,
Сериме дәл ики дүнйәңем сениң,
Не болса, шо болсун, атамың арын
Алсам боляр.

Король

Ким саңа алма дийййәр?

Лаэрт

Әхли әлем болуп, дийип бир гөрүң.
Ар алыш елларын айданда болса,

Шейле есер тәрин тапарын, хатда
Аз серишде көп иш битирер.

Король

Лаэрт,
Гадырдан атаңың өлүми хакда
Барын болшы ялы билей дийсеңиз,
Хеммә газап билен гарамалымы.
Доста-душмана-да, оң өлмегинден
Зыян чекене я хайыр гөрене?

Лаэрт

Диңе душманларындан ар аларын.

Король

Эйсем, душманларын билмекчи-дә сен?

Лаэрт

Гужак герерин достуна, готан дей
Ганымы, җанымы гурбан эдерин.

Король

Инди сен чын огул, дана йигит дек
Гүрлесең атаңызың өлүмине
Гүнәкәр дәлдигим, гынаняндыгым
Гүн кимин гөзүңе айдың гөрүнер.

Даниялылар

(*Сахнаның аңырсындан.*) Гирсин гыз.

Лаэрт

Не хабар? Бу гопгун нәме?

Офелия гирйәр.

Вах, налаҗедейин, белалы башым!
Аглай-аглай ики гөзүм көр болсун.
Ант ичйәрин, перишан халың үчин
Арыңы артыгы билен аларын.
Вах, гүлүм! Эзизим, мәхрибан уям,

Офелиям! Тоба! Яш гызың аклы
Гожаның жаны дек, тиз чыкян затмы?
Зүрят мэхри билмез хетди, мензили,
Эзизи хер яна сапаркеш болса,
Ызындан галмаз ол, багыш эдер өзүн.

Офелия

(Айдым айдяр.)

«Агзы ачык табытда
Ачып барярды йүзүн.
Барярдылар бөке-бөке,
Гөзде яшын дөке-дөке...»
Хош жаным, хош эзизим!

Лаэрт

Акылың еринде болуп, ар алмага чагырян-да болсаң, шундан гаты гозгап билмездиң.

Офелия

«Айдым айдың бөке-бөке. Чагырың оны... Чагырың бөке-бөке...» Чарх игиниң гүввүлдиси шуңа нэхили саз гелйэр. Алдавчы көшк серенжамчысы женабының гызыны алып гачыпдыр.

Лаэрт

Бу манысыз гепиңем өзбашына манысы бар.

Офелия

Ине розмарин гүли. Яткеш боларың ялы. Унутма, эзизим, ятда саклавери. Ине-де анютагөз гүли, ойланарың ялы.

Лаэрт

Дэлиден догры хабар: онуң бар пикири хакыдасы билен баглы.

Офелия

Ине-де сизе шибит билен топалак. Ине-де сары гүл. Мениң үчинем. Муңа шыпалы екшенбе оты-да диййэрлер. Вах, муны хер ким өзүче дакыняр-ла. Ине-де зенжеби.

Мен сизе мелевше берердим велин, ол атам өленде килең солуп гутарайды-да. Онуңкы оңат өлүмди дийййэрлер. *(Айдым айдяр.)*

«Гөвнүмиң шады сен, эзиз Робин».

Лаэрт

Гөрк берйэр ол гам көйүне, хесрете,
Эҗире, эндишэ, хут довзаха-да.

Офелия
(Айдым айдяр.)

«Эйсем ол гелмезми гайдып?
Эйсем ол гелмезми гайдып?
Ёк, ёк, ол өлендир,
Өлендир, гелмез.
Рахат ят,
Рахат ятыбер сенем.
Ак сакгалы гар ялы,
Ак сачы памык кимин.
Ол өлди, өлди ол,
Аглашып бизем:
Ятан ериң ягты болсун дийййэрис!»
Хемме христианларың җаны үчинем
Хакдан дилег эдйэрин. Алла яранлык
Этсин сизе. *(Гидйэр.)*

Лаэрт

Гөрйэрмиң, худайым, сен шуны?

Король

Лаэрт,
Сиздэки бу гама гошулайын мен.
Гаршы дурмаң, ыгтыярым бар мениң.
Гидиң-де иң дана дост-ярыңыздан
Гөвнүңиз сөйлэнин сайлап алың сиз.
Олары барын диңлэп, сиз билен мениң
Арамызда казы болсунлар. Эгер
Мунуң бизе сэхелче-де дахылы
Бар дийселер, хаклашың, алың бизден
Шалыгы, тэҗи-де, җанымызы хем,

Нәмәмиз бар болса бары сизиңки.
Эмма олар бу бейле дәл дийселер,
Канагат эдиң-де, бил баглаң бизе.
Онсоң гөвнүңизи көшетҗек зады
Биз биле гөзләрис.

Лаэрт

Гой, шейле болсун.
Өлүминиң себәби, гизлин җайланышы,
Мейдиниң үстүнде савут, гылыҗың,
Нышаның-да болмазлыгы, ене-де
Танымал адамың мертебесине
Мынасып дессурың тутулмазлыгы,
Ер, асман яңланып, барламагымы
Талап эдйәр менден.

Король

Шейдерсиңизем.
Якан бишсин, газан хем дүшсүн шонда.
Буйруң, ызыма дүшүң. (*Гидйәрлер.*)

Горацио билен хызматкәр пейда боляр.

Горацио

Ким ол мениң билен геплешмекчи боляплар?

Хызматкәр

Деңизчилер, җенап. Олар сизе говшурмалы хат бар диййәр.

Горацио

Гириберсинлер.

Хызматкәр гидйәр.

Гамлет болаймаса, билмедим, маңа кимден хем нирeден хат гелип билер?

Деңизчилер пейда боляр.

Биринҗи деңизчи

Алла сизе яранлык этсин, җенап.

Горацио

Саңа-да.

Биринджи деңизчи

Эденине шүкүр, женап. Сизе хат бар, женап. Бу Англиягиден илчиден. Маңа айдышлары ялы, адыңыз Горацио болса, бу сизе болмалы.

Горацио

(Окаяр.) «Горацио, хаты окаңсоң, шу йигитлери королың янына элт. Оларда шоңа бермели хат бар. Деңизде ики гүнем йөрэп-йөремэнкэк, кемсиз говы ярагланан гаракчы гэмиси ызымыздан ковуп үгрэды. Биз өрэн хаял йөрэнимиз себэпли, ислесек-ислемесек, биз олар билен батыргай дарышмалы болдук, тутлушан бадымыза-да мен оларың гэмисине бөкүп гечдим. Олар шо халатың өзүнде-де бизиң гэмимизден аңры чекилдилер, онсоң мен еке өзүм оларың элинде есир болуп галыбердим, олар маңа гечиримли огруларча гарады. Эмма олар эдйэн ишини билйэрди, инди менем оларың юмшуны битирмелидирин. Иберйэн хатым королың элине дүшсүн. Өзүңем ызыңдан ягы гелйэн ялы алңасап, мениң яныма бакан йүвүр. Гулагыңа пышырдап айтҗак сөзлерим бар, өзүнем эшиден бадыңа дилиң тутулар-да аңк болаярсың. Эмма шонда-да бу сөзлер мунуң ялы можук ишиң бэрсинден гайдяр. Розенкранц билен Гильденстон Англия сары ёла рована болуп барярлар. Олар хакда мен саңа көп зады гүррүң бермелидирин. Хош. Өзүңе мэлим болшы ялы, эзиз мэхрибаның Гамлет».

Йөрүң хатларыңызы говшурдайын. Сиз хаты иберениң янына мени элтериңиз ялы тиз дүзедейин.

Гидйэрлер. Король билен Лаэрт пейда боляр.

Король

Индем выжданыңыз җан-дилден аклап,
Дост санмалы өзүңизе сиз мени.
Эшитдиң ахыры, атаңы сениң
Өлдүрен мениңем ганыма сувсан,
Өлдүрмекчи болан ким.

Лаэрт

Шейле боларлы.
Эмма, айтсаңызлаң, нэме дийиш сиз
Бейле азгын бет ишлери себэпли
Темми бермедиңиз? Ховупсызлык-да,
Эгэлик-де, хемме затлар-да сизден
Талап этмейэрми муны.

Король

Вах, онуң
Ики саны айратын себэби бар!
Белкем, писиндиңиз отурмаз муңа,
Эмма мениң үчин улы гүйҗи бар.
Онуң энесиниң, королеваның
Җаны-җигери шол, бар мэхри шонда
Мен болсам билмедим, ягшымы-яман.
Королева җаным, калбыма мениң
Шейле бир баглыдыр, гөйә йылдызың
Диңе өз элемне айланышы дек,
Мениң бар гымылдым шоңа баглыдыр.
Ач-ачан дарышып иш гөрмегиме
Пэсгел берйэр, башга бир себэп болса,
Гарамаяклаң Гамлети ченден көп
Оңат гөрмегидир. Сөйгүси билен
Эхли ногсаның үстүни онуң
Өртйэр олар, эдил агаҗы даша
Дөндерйэн чешме дек яманын ягша,
Шерин-хайра өврүйэрлер. Онсоң хем
Бавер этмэн окум бу харасата,
Гайдып яя гелер дурарды.

Лаэрт

Махлас,
Атасыз галдым мен, лапыкеч уям
Перишан халдадыр. Өңки ахвалын
Тарып этсең велин, гөрк-гөрмегиниң
Бу дүнйэде, бу заманда хич кимден
Кемлик этмейэрди. Арымы болса
Аларын.

Король

Гайгы этме, аркайын ят сен!
Сакгалмыз сандырап горкудан яңа,
Баша иш дүшенде эсгермез ялы,
Дуйгусыз махлукдыр өйүтмәң бизи.
Хай диймән, кәбир зат эшидерсиңиз.
Атаңызы оңат гөрйәрдим, индем
Өзүңизи оңат гөрйәрин. Онсоң,
Шүбхе этмесеңиз герек сиз маңа...

Эли хатлы чапар гелйәр.

Нәме? Нәме хабар?

Чапар

Гамлетден хат бар. Бу сизиңки, бу болса королева.

Король

Гамлетден-ле! Ким гетирди булары?

Чапар

Деңизчилер өйдйәрин, догрусы, милорд,
Өзлерн-э гөремок. Хатлары маңа
Клавдио берди. Ол болса муны
Гетиренлерден алан экени.

Король

Лаэрт. Окап берейин мен сизе. (*Чапара.*) Гидибериң.

Чапар гидйәр. Ол хаты окап башлаяр.

«Эй бейик хөкүмдар! Эшидир болсаңыз, мени чув-ялаңач халда сизиң мемлекетиңизиң кенарына дүшүрип ташладылар. Эртир мен сизиң хузырыңызда дахыл болмага ругсат сорарын. Ине шонда сизден ыгтыяр алып, дуйдансыз хемем тәсин бир халда гайдып гелмегим барада гүррүң берерин. Гамлет».

Не хекаят? Хеммеси гелдимикә?
Я бу алдавмыка, догры дәлмикә?

Лаэрт

Хаты танадярмы?

Король

Гамлетиң хаты.
«Ялаңач»! Ене-де «еке» дийипдир.
Сиз хий бир маслахат берип билҗекми?

Лаэрт

Мен билемок, милорд. Гой, гелсе-гелсин!
«Ине сен шейдипдиң!» дийип, өлдүрсем,
Арман галмаз менде.

Король

Эгер шейле болса Лаэрт...
Йөне нэдип, болуп билдикә бу иш?
Эмма бу болан иш! Боюнмы маңа?

Лаэрт

Яраш диймесеңиз, барына боюн.

Король

Сениң өз җаның хем рахат тапсын.
Сыяхаты ташлап, гайдып гелэйсе,
Этҗегим ичимде, гитмеҗек болса
Итерерин оны шейле бир ише,
Өлүмден сыпмаз ол хер халда, хергиз.
Хич кимиң пархына болмаз, энесем
Атанлыкда өлендир дийип, бизден
Нэгиле-де болмаз.

Лаэрт

Боюн мен, милорд.
Ылайта-да бегенердим, шол иши
Мен хут өзүм ерне етирсем.

Король

Ягшы, шейле болсун.
Сизиң барада гидениңизден соң
Гүррүң көп эдилди, хеммеден бетер
Өкделән бир хүнэриңиз барада,
Гамлете-де эшитдирип, онуң хем,

Мениңче, ончаклы мөхүм болмадык
Бир хүнәриңизе бахыл болшы дек,
Гөвни гитмейәрди хич бирине-де.

Лаэрт

О нә хүнәр, милорд?

Король

Болгусыз бир зат.
Йөне велин, бидерегем дәл. Чүнки,
Эпейлик җәхтден, габа геймиң
Гарра ярайшыча, яш етгинҗегиң
Еңлес лыбасы-да ярашыклыдыр.
Бир-ики ай мундан озал бу ере
Нормандиядан бир җентльмен гелди.
Перецлери гөрүпдим, урушда-да
Сөвешипдим шолар билен. Ат мүнмек
Өкде кәрлеридир. Эмма ол йигит
Түйс гудрат. Эере елмешен ялы,
Шейле бир оюнлар этдирйәр ата.
Бедев билен бир җан, бир тенди мисли,
Акыл хайран эмелине, болшуна,
Чакган сапалаклар атмак барада
Мениң-де дeңим дәл.

Лаэрт

Нормандмы өзем?

Король

Норманд.

Лаэрт

Ол, валла-да, Ламордыр.

Король

Хут шол.

Лаэрт

Белет мен. Юрдуның гөрки-шөхрады.

Король

Ол сизиңем гылычлашмак барада,
Уссат боланңыза боюн болупды.
Өзүне мынасып урушган адам
Тапылса томаша этседик дийди.
Өзлерниң мен диен уршуҗыларның
Чакганлыкда хем-де гөргүрликде-де
Сизче ёкдугыны ант ичип айтды.
Онуң, җенап, бу гүррүңи Гамлетиң
Ичинден ок болуп гечди, ол сизиң
Тиз гелмегиңиз, чакнышмагыңызы
Дилег эдип, бар затдан бизар болды.

Лаэрт

Ери онсоң, милорд, нетиҗе нәме?

Король

Атаңыза гынаняныңыз хакмы?
Я йүзүне хесрет шекли чекилен
Җансыз бир суратмы?

Лаэрт

Нәмә дахылы бар берен совалың?

Король

Атаңызы сөййәнсиңиз, шеким ёк,
Эмма мен билйәрин, сөйги диен зат
Вагт ичинде эмеле гелйәр, өзүм
Вагтың ышк хесерин совашдыряның
Көп гезек гөрүпдим. Ышкың одуның
Өзүнде пелтесин көредйән зат бар.
Мыдам алланәме болян зат-да ёк,
Чүнки докунаңсоң эшретден зыят,
Көййәр, гутаряр ол. Иш этҗек болсак,
Ислег, гылав барка этмелидирис.
Чүнки, «ислейәрин» диен сөз үйтгәп,
Җаханда нәче дил, нәче эл, хемем
Төтәнлик бар болса шонча-да ислег
Совашмага, гойболсуна вердишдир.
Ине шонда «герек» сөзи совургын

Бихепбэниң зораякдан ах уруп.
Эчилшине меңзэр. Эмма яраның
Иң агырлы ерин тапалың. Гамлет
Гайдып гелйэр. Нэдип гөркезмекчи сиз
Атаңызың оглудыгыңызы шонда?

Лаэрт

Ыбадатханада болса-да
Ганын готура дерман эдип.

Король

Догры,
Ол гандара пена болмалы дэлдир.
Арың хем не хетди, мензили бардыр.
Эмма, эзиз Лаэрт, бейтҗек болсаңыз,
Җайыңыздан чыкмаң. Гамлет геленде.
Бу ердедигңизи билер. Янына
Өвгүңизи етирип, шол переңиң
Айдышындан зыят тарыплар ялы,
Адам иберерис. Иң соңунда-да
Җедел эдип, чакнышдырарыс сизи.
Гелеңсиз хем гечиримли болансоң,
Гылычлары сынлап-да дурмаз бетер.
Эйсем, сен ап-аңсат, чакганлык билен.
Гылыҗың йитисини сайлап, сөвешде
Атаң ганын алып билерсиң.

Лаэрт

Боляр.
Шу җэхтден гылыҗымы ягларын.
Тебипден шейле бир авы алыпдым,
Ханҗары дегирип яра салсаң, ол
Чала сыдыртса-да, дадына етҗек
Дерманы тапмарсың, дүнйэниң отун
Тапып, йыгып, җемлэп мелхем этсең-де.
Гылыҗымың уҗун батырып шоңа,
Чала галташсам-да, өлүмдир пайы.

Король

Барын пикирленип гөрелиң. Хачан
Хемем хайсы серишде билен бизе
Тутан ишимизи бержай этмегиң

Аматлы болҗагын пайхасланалың.
Бу баша барман, биҗай эдилиши
Ярамаз болансоң, пиримлеримиз
Йүзе чыкҗак болса сакланан ягшы.
Оңа гөрә, бир пирим пуҗа чыкса,
Бейлекисин баша бадырар ялы
Ене бирин тутмак герек. Дур ханы!
Ойланып гөрейин. Сиз икиңизиң,
Ики урушганың дабара билен
Сөвешин гурарыс. Тапдым! Чакнышып,
Икиңизем тебсирән махалыңыз,
Ол тебсирәр ялы зор сүрүниң сиз,
Ол хем сув диенде, мей менде мыдам
Тайын болуп дурар. Овуртладыгы
Өлдүгидир, тыгың дегмәенде-де.
Йөне велин, дуруң-ла, бу не гопгун?

Королева пейда боляр.

Не хабар, эй әзиз королева?

Королева

Вах,
Дерт дердиң үстүне. Уяңыз, Лаэрт,
Гарк болды.

Лаэрт

Гарк болды? Вах, вах, ниреде?

Королева

Булагың башында. Сувуң йүзүне
Япрагы өвүшгин атып, бир сөвүт
Кесерәк гөгерип отыр. Шол ере
Барыпдыр ол, элинде-де бир чемен
Япракдыр тикенли от, ак гүл хемем
Чопанларың пайышы диллеринде
Гөдек ат берилйән, кейваныларың
Өлиниң барматы диййән гып-гызыл
Сүйнмек гүллермиш. Сөвүдиң шахасындан
Дырмашанда, асҗак болуп чеменин,
Шахаҗык дөвүлип, гыз элиндәки
Гүл-чемени билен зар аглап, дуран
Чешмә йыкылыпдыр. Гейми яйылып,
Ол гызы бирнеме сувуң йүзүнде

Сув периси ялы саклапдыр, гыз хем
Бар затдан бихабар я сувда дөрэп,
Өвреншен адам дек, парх этмэн, кэбир
Көне айдымлардан айдян экени.
Эмма бу узага чекмэн, лыбасы
Өл болуп, агралып, айдымын ташлап,
Өлүм гирдабына батыпдыр.

Лаэрт

Эйсем — өлүпдир-дэ, диймек?

Королева

Өлүпдир, өлүпдир пахыр.

Лаэрт

Офелия, аз сув гөрмэнсоң, мен бир
Яшымы саклайын. Эйсем-де болса
Онсуз оңмарыс биз. Тебигат дэбин
Саклаяр, утанҗың дуйгусы дилден
Галмаз ялы. Дөкҗек яшым дөкемсоң,
Мерт боларын. Хош галың, милорд, мениң
Дилимиң уҗунда җошгунлы сөзлер,
Болгусыз гөзяш-да өчүрйэр оны. *(Гидйэр.)*

Король

Йөрүң бизем, Гертруда. Газабын
Зордан сакладым мен! Офелияның
Өлүми гайтадан җошдураймасын.
Ызындан галмалың.

(Гидйэрлер.)

БӘШИНҖИ ПЕРДЕ

Ики саны габыр газыҗы пейда боляр.

Биринҗи габыр газыҗы

Өз җанына каст эден гызы христиан дәби билен җайламак герекми берин?

Икинҗи габыр газыҗы

Хава. Эйсем, хаял этме-де, габыр газ оңа. Сулчи онуң ишине гарап, христианларча җайламалы эдипдир.

Биринҗи габыр газыҗы

Ол горанман гарк болан болса, бу нәхили бейле боляр?

Икинҗи габыр газыҗы

Сулчи шейле карара гелипдир-дә.

Биринҗи габыр газыҗы

Эйсем, өз җаныңа каст этмек боляр-да. Башгача болуп-да билмез. Томаша ине нәмеде. Эгер мен билкастдан гарк болан болсам, бу ерде бир иш эдилипдир-дә. Иш этмегем үч бөлүме бөлүнйәр. Меселем, херекет этмек, иш этмек хемем берҗай этмек. Ол шейлеликде, билкастдан гарк болан экени.

Икинҗи габыр газыҗы

Ек, гулак ассана, газыҗы дост...

Биринжи габыр газыжы

Дурсана, гепими бир аяклайын-ла. Ине, диели, сув. Ине-де дуран адам. Хо-о-ош. Эгер-де адам сува барып гарк болайса, диймек, хаку-нахак онуң өзүниң бардыгы боляр. Шуны беллэп гой. Эмма, йөне сувуң өзи барып, оны гарк эдэйсе велин, диймек, бу онуң өзүни гарк этмедиги боляр. Эйсем, ким өз өлүмине себэпкэр болмаса, онуң өз жанына каст этмедигидир.

Икинжи габыр газыжы

Бу нэме, канунмы?

Биринжи габыр газыжы

Хава-ла! Шу канун боюнча-да ише гараляр ахырын.

Икинжи габыр газыжы

Догрусыны догружа айдаййынмы? Ол бир гарамаягың гызы болан болса, христиан дэби билен жайламаздылар.

Биринжи габыр газыжы

Ынха шуны велин раст айтдың. Арман, бегзадаларың бу дүнйәде гарк болмага-да, асылып өлмэге-де хукугы бар. Гарамаяк бенделериң болса шоңа-да ыгтыяры ёк... Ханы, эбер-ле пили. Багбандан, ганав хемем габыр газыжыдан бегзада болмаз. Олар Адам атаның кесбини довам эдйэр.

Икинжи габыр газыжы

Ол нэме бегзада болупмы?

Биринжи габыр газыжы

Иң илкинжи ер эеси шол экени.

Икинжи габыр газыжы

Айдяның нэме, ондан хем ер эеси болармы.

Биринжи габыр газыжы

Сен нэме зындык бутпаразмы? Сен келама нэхили дүшүнйэрсиң? Келамда Адам ата экин экипдир дийилйэр.

Ол, эйсем, ерсиз нэдип эксин ахыры? Мен саңа ене-де бир совал берейин. Сенем маңа догры җогап берэймесең, айтмады дийме...

Икинҗи габыр газыҗы

Ери-ери!

Биринҗи габыр газыҗы

Ким җай салыҗыдан, нав хемем агач уссасындан берк зат гураяр?

Икинҗи габыр газыҗы

Дар агач дикйэнлер. Себэби дийсең, ол десгада мүңлерче җеменде өмрүни өтүрер.

Биринҗи габыр газыҗы

Валла-да, пайхасыңа писиндим отуряр. Дар агаҗы бу ере ярашман дуранок. Йөне ол нэме дийип ярашяр? Ол эрбет иш эдйэнлере ярашяр, сен болсаң дар агаҗы клиседен берк гуралыпдыр дийип, габахат зат айдярсың. Эйсем, дар агаҗы сениң өзүңе ярашяр. Ери, ене бир сынан.

Икинҗи габыр газыҗы

«Ким җай салыҗыдан, нав хемем агач уссасындан берк зат гураяр?»

Биринҗи габыр газыҗы

Хава, шуңа җогап бер-де, дынҗыңы алай.

Икинҗи габыр газыҗы

Я ичигар, җогаб-а берерин-ле.

Биринҗи габыр газыҗы

Ери?

Икинҗи габыр газыҗы

Валла-да, билемок.

Гамлет билен Горацио пейда боляр.

Биринжи габыр газыжы

Келле чиширибем дурма, себәби бет әшек, сайгыланың биленем гаты йөремез. Сенден шуны ене бир соранларында, габыр газыжы дийгин. Онуң гураян җайлары магшар гүнүне деңиҗем дуряр. Бар-да, Иогенден маңа бирҗе җүрдеҗик чакыр гетир.

(Икинжи габыр газыжы гидйәр. Биринжи габыр газыжы айдым айдяр.)

«Хәх, мен яшкам, етгинҗеккәм,
Хәх, хәх, сөййәркәм, сөййәркәм,
Бәлчирәп гүн гечирердим, вах!
Кемлигим болмазды, вах, вах!»

Гамлет

Ол бидөвлет әдйән ишине дүшүнйәрмикән. Габыр газярка-да айдым айдяр-ла?

Горацио

Эндик әдип, өвренишипдир-дә.

Гамлет

Хава, ол-а шейле. Зәхмете бишишмедик эл чакданаша дөзүмсиз боляр.

Биринжи габыр газыжы
(Айдым айдяр).

«Эмма мениң яныма
Букдаклап гелди гаррылык;
Илдирди дырнагна,
Элтди кенара.
Хамала, мен хич хачан
Йигидем болмадык ялы». *(Келле сүңкүни зыңып гойберйәр.)*

Гамлет

Бу келләниң дили-де боландыр, айдым хем айдып билендир. Ол заңңар болса муны, илкинжи гезек адам өлдүрен Кайиниң әңи ялы әдип зыңып гойберди! Белкем, бу бир сыяхатчының келлесидир, индем муны ол әшек ашык

эдинип ойнаяр, бир заман болса бу худайың өзүнем алдандыр. Болуп билмезми нәме?

Горацио

Болса боляндыр, милорд.

Гамлет

Белкем, «Әртириңиз хайыр, гадырдан милорд! Халың ничик, мәхрибан милорд?» дийип дуран биртөврә адамыныңкыдыр. Өзем пылан милорд болуп, пыланкес милордың атыны өвендир. Хантама махалы болуп билер герек?

Горацио

Хава, милорд.

Гамлет

Элбетде, шейледир. Индем бу аҗал аганың хузурында, габыр газыҗының пили-де тумшугына патлап дегйәр. Бу не аҗап өзгериш. Йөне биз шоңа сын эдип билседик! Шу сүңклери диңе чилик ойнамак үчин тербиеләп етишдирмек герекмидикә? Бу затлар ядыма дүшенде сүңңүм сызлап башлаяр.

Биринҗи габыр газыҗы

(Айдым айдяр.)

«Күлүңиң, пилиң билен
Кепениңем, хэх!
Еркүме-де тайын
Бейле мыхмана». *(Келле сүңкүни зыңяр.)*

Гамлет

Ынха, ене бир келле. Бу бир юристиң келлеси болса билдиңми? Инди онуң хиле-мекирлиги, сапалагы, көпбилмишлиги, хөкмүрован хукукнамалардан маны берши хемем пирим-пыррылдаклары ханы? Бу нәме дийип гөдек бир заңңара хапа пил билен депесине енчдирйәр, җенаятчылык херекетини эдйәрсиңем диенокка? Хм... Белкем, бу йигит бирмахал көп ер сатын алып, ер эечилигини гирев гоймак актларындан, пул, җериме, гоша кепилнама хемем чекилен зыян үчин төлег алмак, дил хатларындан башы чыкян адам боландыр. Эйсем, эхли алан җеримелериниң, төледен

төлеглериниң диңе бир җеми, үйтгешик келлесиниң, үйтгешик зибилден долуп ятмагымыка? Эйсем, нәме, оңа кепил гечен адамлар инди, гоша шертлешик билен сатын алан, өзем сөвдалашык актындан көп болмадык ерине кепил гечмек ислемейәрлермикә? Онуң ыгтыярына ериң геченлиги хакдакы документлериң өзем бу яшиге ерлешәермикә. Эйсем, онуң ызында галан мирасхоры-да шундан көп алмазмыкан, ә?

Горацио

Бир пилегем, милорд.

Гамлет

Пергамент кагызы гоюн дерисинден ясалмаярмы нәме?

Горацио

Хава, милорд, гөле дерисинденем.

Гамлет

Эйсем, оңа бил баглаянлар гоюн билен гөледен говы дәл-дә. Мен шол йигиде хабар гатайын-ла. Хей йигит, бу кимиң габры?

Биринҗи габыр газыҗы

Меңки, җенап.

(Айдым айдяр.)

«Вах, еркүме ярашар
Бейле мыхмана».

Гамлет

Хава, ичиндәки сен болаңсоң, башга хич кимиңки болмаз-ла.

Биринҗи габыр газыҗы

Ичиндәки сиз-ә дәл, диймек, сизиңкем дәл. Мен хакда айданымызда велин, ичинделигим-ә хак, өзем мениң мазарым.

Гамлет

Сен шонуң ичинде-де болуп, меңки диймегиң билен ялан айдярсың; ол дирилер үчин дәл-де, өлүлер үчин, шонуң үчинем сен ялан айдярсың.

Биринжи габыр газыжы

Бу яланың-да жаны бар, женап. Ол менден ене-де сизе гечер.

Гамлет

Сен бу габры ким үчин газярсың?

Биринжи габыр газыжы

Эркек киши үчин-э газамок, женап.

Гамлет

Онда, хайсы аял машгала үчин?

Биринжи габыр газыжы

Аял машгала-да дэл.

Гамлет

Ким, эйсем, мунда жайланжак?

Биринжи габыр газыжы

Өң аял машгала болан бири, женап. Эмма ятан ери ягты болсун, ол инди өлди.

Гамлет

Бу бидөвлет эйгертмежег-ов! Гепимизи билип геплемесек болжак дэл. Ёгсам гүмүртик гүррүң ишимизи гайтарар. Валла-да, Горацио, соңкы үч йыл бэри, эңедип отурсаң, бизиң заманымызда хемме зат шейле бир гылавланыпдыр велин, дайхан пашмагының бурны төрэниң өкжесини сырдырдяр. Сен көпден бэри габыр газыжы болуп ишлейәрмисиң?

Биринжи габыр газыжы

Йылларың йылындакы гүнлериң гүнүнде мен хут мерхум королымыз Гамлетиң Фортинбрасы еңен гүни шу ише япышыпдым.

Гамлет

Ери, ол нэвагт болан иш?

Биринжи габыр газыжы

Сиз, нәме, билеңзокмы? Оны сизе хер акмак хем айдар. Ол хут яш Гамлетиң энеден болан гүнүди-ле. Хут дәлирәни үчин Англия иберилен Гамлетиң.

Гамлет

Оны Англия не себәбе ибердилеркә?

Биринжи габыр газыжы

Дәлирәни себәплидир-дә. Ол ере бардыгы, сагалар өтәгидер. Сагалмаянда-да ол ерде зыяны болмаз.

Гамлет

Нәме дийип?

Биринжи габыр газыжы

Ол ерде билинибем дурмаз-ла. Өндакыларың иң сагы шонуң ялы болса нәтжек.

Гамлет

Ери ол нәдип дәлиредикә?

Биринжи габыр газыжы

Тәсин бир халда диййәрлер.

Гамлет

О нәхили «тәсин халда»?

Биринжи габыр газыжы

Ай, йөне акылындан азашаян экени.

Гамлет

Нәмәниң үстүнде?

Биринжи габыр газыжы

О нәхили нәмәниң? Ериң үстүнде, ине шу Дания ериниң-ле. Мен бу ерде габыр газыжы болуп, шәгирт хемем усса болуп отуз йыл бәри ишлейәрин.

Гамлет

Адам ериң тейинде бозулман нәчерәк ятыбилйәр?

Биринжи габыр газыжы

Ай нәме, онуң өзи, дирикә сандан чыкаян болмаса, индики заманада, бизде мерезъели бүренлер көп, олардан-а жайламага-да сувытлы зат галанок, адам ериң тейинде секиз—докуз йыл ятып билйәр. Эйлемчилер-э докуз йыл хем ятар-ла.

Гамлет

Ол нәме дийип хеммеден көп ятярка?

Биринжи габыр газыжы

Ёгсам нәме, женап, онуң хамы, кесби-хүнәри зерарлы шейле бир эйленйәр велин, ол көп вагтлап сув гечирмейәр. Сув болса бу харам маслыклары чүйредйән зорлы зат. Ине-де бир келле. Бу келле ериң астында йигрими үч йыл ятды.

Гамлет

Ол кимки?

Биринжи габыр газыжы

Ай бир тентегиңки-ле. Сиз кимкидир өйдйәрсиңиз?

Гамлет

Мен-э билмедим.

Биринжи габыр газыжы

Мерги дегсин шол заңңара! Ол бир ёла мениң келләме бир чүйше рейн мейини гуюпды. Бу келле, женап, королың масгарабазы Йорикиңкидир.

Гамлет

Шумы?

Биринжи габыр газыжы

Хут шунуң өзи.

Гамлет

Ханы гөрейин. (*Келләни аляр.*) Вах, бичәре Йорик! Бу мениң ядымда, Горацио. Бу бенде бәлчигиң барып ятаныды, тапмаян зады-да болмазды. Ол мени муң өвран хопба эдипди. Индем мен хич муны бу хили гөз өңүме гетирип билмейәрин! Муны гөремде, аңым гөчүберйәр. Бу ерде хәли-шинди огшан додакларым барды. Инди сениң бәлчирәп, бөкүп, эдйән оюнларың ханы? Айдян айдымларың? Мәрекәни гызыл-гыран эдип гүлдүрйән шадыян дегишмелериң ханы? Эйсем сенде, дишлериң сыртарып дуршуны яңсылар ялы екеже-де шорта сөз галмадымы? Бетзада зенаның отагына бар-да, айт, йүзүне гап-галың реңк чалсын, барыбир, үйтгежек гүманы ёк. Гой, ол шуңа гүлсүн. Маңа бир зады айтсана, Горацио.

Горацио

Нәмәни, милорд?

Гамлет

Исгендерем ериң тейинде хут шейле болдумыка?

Горацио

Хут шейле боландыр.

Гамлет

Ол хем шунуң ялы порсанмыдыр? Фу! (*Келләни гойяр.*)

Горацио

Хут шейдендир, милорд.

Гамлет

Нәхили болгусыз зада пейдаланылмагымыз мүмкин. Горацио! Исгендериң хәки гердини челеге дыкы болайжак мукдара гелинчә, гөзден салмасаң нәхили боларка?

Горацио

Оны бейтсең, чакданаша чинчгедигиң боларды.

Гамлет

Валла-да, бирҗигем! Хич зат артдырман, эхтимал болайҗак заты гөз өңүңе гетирип, чак билен шейдип ызарласаң: Исгендер өлйәр, Исгендери җайлаярлар, Исгендер топрага дөнйәр. Топракдан-гумдан болса суваг эдйәрис, онуң сувага өврүлен палчыгындан пиво челегине дыкы болмаз өйдйәрмисиң нәме?

«Кайсар топрак болуп, хәкипай болуп,
Хызмат эдер суваг болуп, җай болуп.
Серет ёвуз җахангириң соңуна,
Петик болуп билер совгуң өңүне!»

Йөне велин, юваш! Чете чекилели. Король гелйәр.

Руханы гелйәр, онуң ызы биленем Офелияның табыдыны гөтерип гелйәрлер. Король, королева, Лаәрт хемем везир-векил пейда боляр.

Королева, везир-векил... Оларың
Җайлаяны кимкә? Кемтер дәп билен.
Өз җанына каст эдипдир-дә, диймек.
Мегер, бегзададыр. Чете чекилип
Сын эдели.

Лаәрт

Ене нәхили дессур?

Гамлет

Ол асыллы йигит, Лаәрт-ле. Сын эт!

Лаәрт

Ене нәме?

Руханы

Оны җайламак үчин
Тутуп болан дәп тутулды. Ол гызың
Өлүми гүмүртик. Королың хөкми
Дини дәпден гүйчли болмадык болса,
Гыз хендеге сүйрелерди, хер етен
Даш атып гечерди дога дерегне.
Эмма гыз машгала җайланан халда
Эдилиши дей, ругсат бердилер бизе

Бутханаы безэп гүл-чемен билен
Губурына гүл гоймага, өзүнем
Жаңлы жайламага.

Лаэрт

Хеммесем шумы? Шундан башга зат болмазмы?

Руханы

Ёк, болмаз.
Өз ажална өлен хөкмүнде муңа
Жыназа окасак, харам боларды,
Гүнә газанардык.

Лаэрт

Жайлаң. Яз айы
Мелевше гөгерсин пәк бедениңден.
Билип гой, сен дейюс руханы, доганым
Худаның өңүнде перишде болар,
Сен довзахда чиркин сес эден вагтың.

Гамлет

Бу ничик хал! Нэзенин Офелия!

Королева

Ятан ериң ягты болсун. (*Габрың ичине гүл атяр.*)
Хош! Сениң
Гамлетимки болмагыңды арзувым
Эй, гөзел гыз, губурыңа гүл атман,
Дүшек язып берермикэм дийипдим.

Лаэрт

Үч-үчден үч гезек онларча бела!
Аклыңы элинден алан бет иши
Эдениң нәлетли башына дүшсүн.
Дуруң энтек, гөммэң, ене бир ёла
Багрыма басайын. (*Габрың ичине бөкйәр.*)
Индем бу жүлге
Мүндер-мүндер бейик дага дөнинчә,
Өлини, дирини гайгырмаң, гөмүң.

Гамлет

(Өңе чыкяр.)

Кимдир онда ах уруп, награ чекйән?
Агзына аңкардып ай-йылдызлары,
Кимдир ол налышын гөге етирйән?
Чыксын өңе, Гамлет диерлер маңа,
Дания королы. *(Габрың ичине бөкйәр.)*

Лаэрт

Ер ювутсын сени!

Гамлет

Мундан дога болмаз. Гойбер богазым.
Хәли-шинди гахрым-газабым мениң
Гелип дурмаса-да, менде бир эйменч
Ховатырлы зат бар. Чекинсең шондан,
Акыл иш этдигиң болар. Чек элиң!

Король

Аралаң олары!

Королева

Гамлет!

Хеммеси

Җенаплар...

Горацио

Өзүңизи дүрсәң, мәхрибан милорд!

Олары аралаярлар, онсоң олар габырдан чыкяр.

Гамлет

Мунуң билен мен бу җәхтден урша
Тайын тә кирпигим гымылдамынча.

Королева

Не себәбе сөвеш этҗек сен, гузым?

Гамлет

Сөййәрдим мен Офелияны. Эгер
Кырк мүң гардашда-да болан сөйгини
Җемлесең бир ере, мениң сөйгиме
Бап гелмез! Сен шонуң хатырасына
Нәмелер этмәге тайын?

Король

Ол дәли, Лаэрт!

Королева

Таңры хакы, рехим эдиң оңа!

Гамлет

Гөркез сен нәтмәге тайындыгыны!
Аглармың? Уршармың? Агыз бекләрмиң?
Өртенермиң? Сирке ичермиң я-да
Крокодил этини иермисиң сен?
Менем башарарын буларың барын.
Увламага гелдиңми сен бу ере?
Мени урша чагырмагамы, онуң
Габрына өзүңи окламагамы?
Онуң билен дири гөмдүр өзүңи.
Менем сенден галмарын. Даг хакда-да
Яңрансоң, көп миллион танап ерлериң
Гумун дашап, губурымыз даг дейин
Асмана етинчә, онуң янында
Бейик даглар сиңңил кимин сәхелче
Гөрнинчә, гөмсүнлер. Гүрлемекде хем
Галмарын, хер нәче лап урсаң-да сен.

Королева

Аклы еринде дәл. Ине шейдип, ол
Бир заман шикестде боландыр. Онсоң,
Чагасы чыкынча, канагат эдйән
Кепдери дей үмсүмдир, асудадыр.

Гамлет

Гулак асың, җенап. Не себәбе сиз бейдип, маңа херрелйәрсиңиз? Сизи хемише мен оңат гөрйәрдим... Эмма, бу

затлар бидерек. Хут Геркулесем хер нәме этсе-де, пишиклер мавлар, итем үйрер, йыгып болмаз ил агзын. *(Гидйәр.)*

Король

Горацио, әңедеверин шоңа.

Горацио гидйәр. Король чала сес билен Лаэрте йүзленйәр.

Канагат эдиң-де, өтен гиҗеки
Эден гүррүңмизи яда салың сиз.
Урушың геңеши ёк... *(Королева.)* Әзиз Гертруда,
Оглуңыза эсеван болар ялы
Ибериң бирини. Биз бу мазара
Җанлы ядыгәрлик дикерис. Тизден
Ынжаларыс. Әнтек сабырлы болуң.

Гидйәрлер. Гамлет билен Горацио пейда боляр.

Гамлет

Бу хакда бес... Инди геп башга затда. Хемме ягдай ядыңыздамы?

Горацио

Милорд, мениңми?

Гамлет

Калбымда гөрешип, җенап,
Уклатмады бир зат. Әлине зынҗыр
Салнан гозгалаңчы деңизчилериңкиден-де
Эрбетди ахвалым. Чакган чалт чыкып,
Чакганлыга етеси зат ёк. Билсең,
Пайхас билен эден ишиң битмесе,
Голдаяр, кәмахал, йүзүң угруна
Ойлап иш гөрсең, бу болса бизе,
Хер нәче гелеңсиз чемелешсек-де,
Максат-ниетлермизи берҗай эдйән
Гудратың бардыгна шаятлык эдйәр...

Горацио

Әлбетде, шейледир.

Гамлет

Мен каютамдан
Чалт чыкып, эгниме деңизчи геймин
Атдым-да, серменип, гиҗәң ичинде
Этдим этҗегими, янларна барып.
Хатлы пакети огурлап каюта
Гайдып гелдим. Бу ерде-де ол хаты
Горкудан яңа утанҗы унудып
Ачып гөрдүм. Ол хатда, Горацио...
Эй сен, дейюс король! Дания билен
Англияның абаданлыгы хакда
Язылыпдыр. Мениң барамда болса,
Эйменч, элхенҗи бир вехим хөкмүнде
Язып, ол хат окалан халда, мениң
Келләми кесмеги, өлдүрмеги буйрупдыр.
Май бермәнҗик чалага-да палтаны.

Горацио

Валла?

Гамлет

Ине шу буйрук. Соң окап гөрерсиң.
Онсоң нәденми билесиң гелйәрми?

Горацио

Айтсаңызлаң.

Гамлет

Эйсем, бет пиримлериң
Торуна дүшемсоң, ойланмага-да
Етишмәнкәм, бейним ише башлады.
Тәзе буйрук яздым, оваданлап мен.
Хәкимлермиз ялы, менем бир махал
Овадан язмагы песлик санардым,
Овадан язмагы унутҗак болуп,
Азап барын чекердим. Инди велин
Оңат язув оңат голдады мени.
Билмек ислейәрмиң язан задымы?

Горацио

Хава, әзиз милорд.

Гамлет

Иңлис королы,
Пач беренсоң бизиң корола, месел,
Арасы өрән саз болансоң, месел,
Мыдама мәхрибан болансоң, месел,
Чын йүрекден дост-да болансоң, месел,—
Ене-де көп месел. Иңлис королы,
Окадык халатда ине шу хаты,
Келемесин чөвүрмәге-де гойман,
Хаты әлтенлери өлдүртмек хакда
Королың хайышы.

Горацио

Муң мөхри нәме?

Гамлет

Бу ерде-де багтым гетирди. Мениң
Янымда атамың йүзүги барды,
Йүзүнде-де шалык мөхрүң нусгасы.
Хатымы королың хаты дей эплэп,
Гол чекдим-де, мөхүр басып, еринде
Гойдум, алланәме, билмедилерем.
Эртесем деңизде чакнышык болды,
Соң болан ишлерем мәлимдир саңа.

Горацио

Эйсем онда, Гильденстон, Розенкранц
Өлүме баряр-да.

Гамлет

Кәрлери шейле.
Сув куйзеси сувда сынар. Оларың
Өлүми гамым дәл. Гарышмасынлар.
Ат депишсе, җандан ирмедик эшек
Арасына дүшмез.

Горацио

Нәхили король!

Гамлет

Ненең, инди хаклашмалы дәлми мен
Хиле гурап, королымы өлдүрен,
Энеми рысва эдип, арзувлап,
Чыкҗак тагтымың-да өңүн бөветлән,
Мени әле салмак, өлдүрмек үчин
Дузак гуран адам билен, валла-да,
Адалатлы дәлми шу әлим билен
Хаклашсам мен шонуң билен? Эгер-де,
Авусын сачдырып, зәхрин сечдирип,
Гойсак арамызда нежис йыланы
Лайык дәлмидирис латната шонда?

Горацио

Ишиң нәдип гутараны хакда-да Англиядан хабар алар дессине.

Гамлет

Хава. Эмма энтек майым бар мениң.
Ынсан җаныны диййсең, бир демде бирден
Алмак болар. Эмма Лаэртиң велин,
Гөвнүне дегенме небсим агыряр.
Өзүме басылан оды онуң-да
Тенинде дуйярын. Онуң гөвнүни
Тапҗак боларын мен. Йөне велин, ол
Өз хесретин мазамланында, эдил
Җыным атланайды.

Горацио

Юваш! Ким гелйәр?

Озрик пейда боляр.

Озрик

Дания гайдып гелеңизи гутлаярын, милорд, гутлаярын.

Гамлет

Таңры ялкасын, җенап.

(Горацио йүзленип.)

Шу чиркейи танаярмың?

Горацио

Ёк, милорд.

Гамлет

Багтың гетирипдир, себәби дийсең, оны танамак-да дүрс дәлдир. Ол гаты көп ериң, онда-да гаты көп мес ериң эеси. Хайван хайванлара ага боланда, онуң ялагыны шалык сачагың башында гойярлар. Ол бир самсыклач гаргадыр, эмма айдышым ялы, ол ымгыр көп ериң эесидир.

Озрик

Шыпалы шазада, сизиң мерхеметли хазретиңизиң вагты болса, мен сизе кыблайы әлем тарапындан кәбир зады хабар берердим.

Гамлет

Оңа мен, җенап, бар-ёк үнсүми тиҗәп гулак асарын. Япаҗыңызы еринде отурдың, оны келле үчин ясандырлар...

Озрик

Сизиң мерхеметли хазретиңизи таңры ялкасын. Гаты ыссы.

Гамлет

Ёк, ынанайың, гаты совук, сөртүкден ел өсйәр.

Озрик

Ёкса-да, чигрегрәк, милорд.

Гамлет

Йөне велин шонда-да мениң үчин бу ери гаты дымык хемем ыссы.

Озрик

Чакданаша, милорд... Өрәнем дымык, меселем диенимизде... Ыссылыгының салгыны берер ялы дәл. Эмма, милорд, кыблайы әлем маңа сизиң еңҗеклигиңизе гирев гояныны айтмагы буюрды. Җенап, меселе шунда, ягны...

Гамлет

Хайыш эдйэрин, унутмаң...

(Оңа шляпасыны гейдирйэр.)

Озрик

Ёк, рехимдар милордым. Валла-да, маңа шу говы. Женап, баяк көшге Лаэрт гелди. Ынанайың, ажап оңат гылыклардан доп-долы, өрэн мылайым хемем гөрмегей, жентльмениң-де барып ятаны. Онуң барасында долы дуйгы билен айтмагам непис мылакатың барып ятан нусгасыдыр, чүнки сиз жентльмендэки иследик гылыкларыңызы шонда долы дережеде тапарсыңыз.

Гамлет

Женап, сизиң салгы бершиңизде онуң гылыкларының йитирйэн зады ёк. Онуң эхли оңат гылыкларына список дүзмекде арифметикачыны омпа отуртжагыңа гөзүм етигем болса, сениң пикириң елгин билен елленип дур. Шейле-де болса ол ондан оңа яйканып-да дуранок. Онуң өвгүсини етирениң үчин мен шонуң калбы-да белентдир дийип хасап эдйэрин. Гылык-хэсиетлери-де шейле бир гыммат баха хемем тапылгысыздыр велин, онуң барасында догрусыны догры айданыңда, оңа дең-тай гелип билжек зат диңе өз айнасы болуп билер, өйкүнжек болянларың хеммеси онуң диңе өчүгси көлегесинден башга зат болуп билмез.

Озрик

Сизиң мерхеметли хазретиңиз онуң барасында раст айдяр.

Гамлет

Йөне велин, мунча гүррүң нэмэниң алнындан, женап? Не себэбе биз ол жентльмениң адыны гөдеклеч демимиз билен бүрейэрис?

Озрик

Женап!

Горацио

Хас дүшнүклирэк дилде дүшүнишип болмаярмы нэме? Шейтсеңизлэң, женап!

Гамлет

Сиз, шол җентльмени агзамак билен, нәмәни назарда тутупдыңыз?

Озрик

Лаәртими?

Горацио

Етдирипдир. Гымматбаха гепиниң хеммесини харчлап гутарайды.

Гамлет

Хава, Лаәрти?

Озрик

Сизе нәмәлим дәлдигини билйәрин.

Гамлет

Сиз шоны, догрудан-да, билсеңиз кем гөрмездим. Йөне велин, эгер валла, сиз билсеңиз, бу мениң-э пейдама болмазды. Ери онсоң нәме, җенап?

Озрик

Лаәртиң аңрыбаш гылыклары сизе нәмәлим дәлдир...

Гамлет

Мен өзүми онуң аңрыбашлыгына деңемезлик үчин муны тассыкламага хет этмерин. Өзгәни оңат билмек үчин озалы билен өз-өзүңи говы билмек герек ахыры.

Озрик

Онуң яраг ишледиши хакда айдярын, җенап. Хеммәниң пикириче, онуң шоңа өкделигине тай гелҗек ёкдур.

Гамлет

Ол нәхили ярага өкде?

Озрик

Тыг билен ханҗара.

Гамлет

Ол-а ики дүрли яраг. Ери боля-да.

Озрик

Король алты саны арап ат гирев гойды, женап. Лаэрт болса, эшидишиме гөрэ, өз тарапындан кемерлери, ногталары, башга-да шолар ялы эхли эсбаплары билен алты саны перең тыгыдыр ханжары гирев гоюпдыр. Үч саны тиркиш, эгер валла, акылыңы хайран эдйэр, дессеси билен сазлашып дур, непис тиркишлер, өзем өрэн энайы зат!

Гамлет

Тиркиш диййэниңиз нэме?

Горацио

Гүррүң гутарынча, хер сөзи дөвнежекдигиңизи билипдим-ле.

Озрик

Тиркишем, женап, ногта нэме болса шол-да.

Гамлет

Бу сөз билимизе топ дакып йөрен болсак, маңысы билен хас говы сазлашарды. Энтегем, йөне ногта диен сөзи уланаялы. Ери онсоң. Эсбаплары билен алты саны перең тыгының хемем үч саны энайы безелен тиркишиң гаршысына, бу алты саны арап ат. Бу, нэме, Дания байрагының гаршысына перең байрагымы? Нэме диййип бу затлар, сиз диймишлейин, «гирев гойлупдыр?»

Озрик

Женап, король сизиң билен Лаэртиң арасындакы чакнышыкда ол сизден үч сандан артык алыбилмез диййэр. Лаэрт болса докузың гаршысына он ики сан газанарын диййэр. Сизиң мерхеметли хезретиңиз жогап бермеги мейил этсе, шоны дессине барлап болаярды.

Гамлет

Мен ёк диййип жогап берэйсем нэме?

Озрик

Мен, милорд, сизиң шу ярышда өз хезретиңизи гаршы гоймагыңызы назарда тутярын.

Гамлет

Ӂенап, мен шу ерде, шу залың ичинде гезмеләр йөрерин. Кыблайы әлемиң башга буйругы болмаса, хәзир мениң дынч алян вагтым. Тыглары гетириберсинлер. Ол ӂентльмениңем мейли бар болса, король хем ниетинден дәнмедик болса, мен башарыбилсем, онуң ӂеделини утуп берерин. Ёгсам-да маңа масгарачылык билен артыкмач көтекден башга зат етмез.

Озрик

Айдышыңыз ялы хабар берәймелими?

Гамлет

Лепбей, лепбей.

Озрик гидйәр.

Херн-ә, онуң өзи кепил гечйәр. Башга хич ким онуң гараматыны боюн алмазды.

Горацио

Телпегини көмелек ялы эдип, бедене кимин ёргалаяр.

Гамлет

Ол эмип башламаздан өң энесиниң эммесиниң өңүнде-де гопбамсыран болса герек. Муңа-да, бу сүрүден боланларың башга-да энчемесине белетдирин, олар бу болгусыз эйямымызда оңат гөрүлйәр, өзлерем заманамызың эхеңи билен арагатнашыгың дашкы шекилини; адамларың, иң акмакларының-да, иң бир даналарының-да пикириче, олары белент гөркезйән көпүрӂикли лөдерәни аңыпдырлар. Эмма олары сынламак үчин үфләп гойбердигиң, көпүклер бөвсүлип гидйәр.

Вельмож пейда боляр.

Вельмож

Милорд, кыблайы әлем Озрик диен яш йигитден сизе салам иберди, ол болса кыблайы әлеме сизиң шу ерде, залда гарашяндыгыңызы хабар берди. Ол сизиң Лаэрт билен чакнышмага болан мейлиңизден дәнмедиңизми я-да,

белкем, сиз чакнышыгы гойболсун этмек ислейәрсиңизми, шоны билмек үчинем мени сизиң яныңыза ёллады.

Гамлет

Мен лебзимде дуряндырын. Мениң мейлим королың мейлине барабар гелйәр. Король тайын болса, менем тайындырын. Хәзириң өзүнде я-да ислән вагты, диңе бир шерт билен, шу вагткы ялы, кейпим көк болса боляр.

Вельмож

Корол-да, королева-да, хеммелерем хәзир шу ере гелйәрлер.

Гамлет

Гөзүм үстүне.

Вельмож

Королева, чакнышып башламаздан өң, сизиң Лаэрте хошамай бир зат айтмагыңызы ислейәр.

Гамлет

Ол маңа оңат маслахат берйәр.

Вельмож гидйәр.

Горацио

Сиз җеделде утуларсыңыз, милорд.

Гамлет

Бейле боланр өйдемок. Лаэрт Переңе гидели бәри менем йөне ятамок, мыдама машк эдип гелйәрдим. Ол маңа өңүнден бирнәче сан берәйсе, утарын. Эмма сен мениң калбымың нәхили бозукдыгыны билйәнем дәлсиң. Ери, бу хич-ле

Горацио

Ёк, мәхрибан милорд...

Гамлет

Бу йөне бир самахылды-ла. Эмма бу аял адамың кейпини бозуп биләйҗек бир аламатдыр.

Горацио

Калбыңыз бир зады ислемейән болса, оңа гулак асаййың. Олара мен гелмәң дийәейин, сизиңем гылычлашмак ислемейәниңизи айдайын.

Гамлет

Әгер-әгер. Аламат бизиң үчин хич задың алнындан дәлдир. Серчежигиңем бир башына бир өлүм бардыр. Ол иш шу вагт баша дүшсе, соң дүшмез. Соң дүшмесе-де, шу вагт дүшер. Шу вагт дүшмесе, хачан-да болса бир вагт дүшер. Тайын болуп дурандан говусы ёк. Хич бир адам өленсоң, ызында галжак зада ээ болуп билмәни үчин ондан өңрәк гечәениң әрбет дәлдир. Не болса, шо болсун-ла.

Нагара хемем карнай, сурнай чалыняр. Хызматкәрлер стол, онсоң яссыкларың үстүнде гоюп тыглары хемем савут әлликлери алып гелйәрлер. Король, королева, Лаәрт, Озрик хемем везир-векил пейда боляр.

Король

Гел, Гамлет, элимден ал сен шу эли. *(Лаәрт билен Гамлети эл алышдыряр.)*

Гамлет

Багышлаң. Мен сизи харладым, женап.
Эмма сиз багышлаң бегзадаларча.
Аклымдан азашып, жезалананым
Мәлимдир мәрекә, сиз өзүңизем,
Әлбетде, ол хакда эшиденсиңиз.
Әхли эден этмишлерим, сизи хем
Газаба галдыран, ар-намыс дийип,
Жошдуран зат дәлилигимдир дийип,
Хеммә эшитдирип айдярын мунда.
Гамлетми Лаәрте яманлык эден?
Ёк, Гамлет дәл. Гамлет өз-өзи билен
Саз дәлкә, эрки-де элинде болман,
Шонда-да Лаәрте яманлык этсе,
Гамлет эден дәлдир ол иши. Гамлет
Бойнуна алмаяр. Ол иши эден
Ким эйсем? Гамлетиң дәлилигидир.
Онуң ялы болса, Гамлетиң өзем
Әжир чекипдир-дә. Ол бичәрәниң

Душманы дәлилик, җенап, билкастдан
Яманлык этмедим диййп, бу ерде,
Мәрекәниң өңүнде ыглан эдип,
Айтмагым сиздәки мүңкүрчиликден
Халас этсин мени. Ынаның, билмән,
Үсташыры ок атып, атанлыкда
Яралан ялы мен өз доганымы.

Лаэрт

Газап-җошгун озалы билен мени
Ар алмага чагырмалы болса-да,
Бу барада канагатландым. Эмма
Намысым барада диемде болса,
Миземез мен, намыс барада түрген
Яшулулар белли геп диймегинчә,
Менем бетнәм болмаз ялы, гечмишден
Мунуң ялы барлышыга бир мысал
Гетиринчә, ярашмак ислемейәрин.
Шоңа ченли мәхир билдирмегиңизиң
Хакдыгына шексиз ынанярын мен.

Гамлет

Чын йүрекден гутлаярын, өзүмем
Доганларча сөвешерин. Тыг бериң.
Башлалы.

Лаэрт

Башлалы. Бир тыг мениңки.

Гамлет

Гараңкы гиҗе дек эмелсиздигим
Хем асгындыгым, уссатлыгыңызы
Гараңкы гиҗеде доган йылдыз дек
Хас ягты гөркезер.

Лаэрт

Сиз җенап, маңа гүлйәрсиңиз.

Гамлет

Ёк, валла, ынха элим

Король

Бериң тыгларыны, Озрик. Гамлет,
Гирев гойлан зат мәлимми сизе?

Гамлет

Кемсиз, милорд. Асгын тарапында сиз.

Король

Аркайын мен. Сизиң икиңизиңем
Хүнәриңизи гөрдүм. Эмма Лаәрт
Өкделәнсоң, өңүнден гирев гойды.

Лаәрт

Бу тыг агыр. Бейлекисини бериң.

Гамлет

Маңа боляр. Бойлары берин деңми?

Озрик

Хава, милорд.

Король

Гоюң мей кәселерин хол столуң үстүнде. Эгер Гамлет
Биринджи я икинджи болуп урса,
Я үчден соң хутлашып билсе, көшгүң
Хемме беркитмесинде топ атылсын!
Гамлетиң саглыгна мей ичип король,
Дания тәджинде ызлы-ызына
Дөрт королың гөтеренден-де гыммат
Лаглы-җовахыры атар ол кәсә.
Карнайлар сурная, сурнай топлара,
Топлар-да асмана, асман хем ере
Хабар берсин: «Шу дем король Гамлетиң
Саглыгына ичйәр!» дийип. Башлансын.
Сизем гаты үнс бериң, делλаллар.

Гамлет

Башлалың-да, җенап.

Лаэрт

Башлалы, милорд.

(Олар чакнышяр.)

Гамлет

Бир!

Лаэрт

Ек!

Гамлет

Деллал!

Озрик

Урды, урубилди-ле.

Лаэрт

Боляр, башдан башлалы, бейле болса.

Король

Дуруң энтек, దуруң, мей бериң маңа.
Шу лаглы-җөвахыр сениңки, Гамлет.
Сениң саглыгыңа ичйэрин.

Нагара чалыняр, карнай, сурнай, топ сеслери яңланяр.

Оңа мей кэсесин бериң.

Гамлет

Озалы билен
Гутарайын шу чакнышыгы, энтек
Гоюң пыяланы. Ери!

(Чакнышярлар.)

Ене-де урдум. Инди нэме?

Лаэрт

Дегди-ле, дегди. Боюн аларын.

Король

Бизиң оглумыз еңер.

Королева

Аграсрак боляр, далҗыкды. Гамлет,
Ал яглыгмы, чал маңлайңы, мен сениң
Саглыгңа ичйәрин.

Гамлет

Мәхрибан бикәм.

Король

Гертруда, ичме!

Королева

Ичесим гелйәр. Багышлаң сиз мени.

Король

(Чете.) Зәхерлененди. Болҗак иш болды!

Гамлет

Мен ичмәге энтек
Горкярын, бикәм. Ене бир минут.

Королева

Гел яныма, дериңи бир чалайын.

Лаэрт

Хәзир урарын мен.

Король

Ай, нәбилейин.

Лаэрт

(Чете.)
Выжданым чатмаяр, нәме-де болса,
Чатмаяр-ла.

Гамлет

Лаэрт, үчүнҗи дөве
Башлады. Сиз йөне ойнаярсыңыз.

Бар гүйҗүңиз билен сүрүневериң.
Бәлчирейән болайман мениң билен.

Лаэрт

Ах, шейлеми? Онда дуруң бакалы!

(Олар чакнышяр.)

Озрик

Хичисем уранок.

Лаэрт

Ал герек болса!
(Лаэрт Гамлети яралаяр. Олар бир-биринин элинден тыглары силкип алярлар.)

Король

Аралаң олары. Өҗүгипдирлер.

Гамлет

Ёк, довам эдерис.

(Королева йыкыляр.)

Озрик

Етишевириң. Королевә көмек эдиң.

(Гамлет Лаэрти яралаяр.)

Горацио

Икисем яралы. Халыңыз ничик,
Милорд?

(Лаэрт йыкыляр.)

Озрик

Лаэрт, сизиң халыңыз ничик?

Лаэрт

Көпбилмишиң башына товкы дүшди.
Өз дузагма өзүм дүшдүм, Озрик.

Гамлет

Королевә нәме болды?

Король

Ган гөрүп, өзүнден гидәйди.

Королева

Ёк, ёк, ичгиден! Вах, әзизим Гамлет, ичeним... Авы. *(Өлйәр.)*

Гамлет

Бу не ганымлык! Хей, баглаң гапыны!
Хайынлык бу! Тапың гүнәкәрлери.

Лаэрт

Хайынлык бәрдедир, бу ерде, Гамлет.
Гамлет, өлдүрилдиң. Хич дәри-дерман
Көмек этмез саңа ериң йүзүнде,
Өзүңе-де ярым сагатдан артык
Яшама ёк. Ол уҗы зәхерленен
Хайын ярат өз элиңде. Бу намарт
Бетнам ише өзүм чолашдым. Серет,
Гитдигимдир, гайдып турма ёк маңа.
Энеңем авудан өлди. Межалым
Галмады... Королда, королда гүнә!

Гамлет

Тыг-да зәхерленен! Ишле сен, зәхер! *(Королы санҗяр.)*

Хеммеси

Хайынлык! Хайынлык!

Король

Етишиң, достлар, халас эдиң. Диңе яраландым мен.

Гамлет

Ал! Сен нәлет, азгын, ган ичен король.
Ич сен шу зәхери! Шу ерде сениң

Лаглы-җөвахырың бармы? Энемиң
Ызындан галма сен!

(Король өлйәр.)

Лаэрт

Алмытын алды.
Онуң өз тайынлан зәхеридир шол.
Эй асыллы Гамлет, бирек-бирегиң
Гүнәсин өтели. Атамың, мениң
Ганымыз дүшмесин бойнуңа сениң,
Мениңем бойнума сениң өз ганың!

(Өлйәр.)

Гамлет

Алла саңа яранлык этсин. Менем
Ызындан галмарын. Хей, Горацио,
Өлйәрин. Хош, бетбагт королева!
Сандырашып ак там эдип йүзлерин
Бу болан ишлере сын эдип дуран...
Майым болан болса... туссаг этмәге...
Аҗал диен аллаҗы гелсе, хергиз
Пурыҗа бермейәр ахыры... Сизе
Гүррүң берердим мен. Гой, шейле болсун...
Горацио, өлйәрин мен. Сен дири.
Болан иш хакда-да, мен барада-да
Билмедиклер билсин, гүррүң бер барын.

Горацио

Болмаз. Мен Дания адамы дәл-де,
Гадым Рум адамына чалымдашдырын.
Энтегем ичги бар.

Гамлет

Киши болсаң сен,
Бер маңа кәсәни... Бер! Ант ичйәрин,
Элиңден аларын... Эй, Горацио,
Өлемсоң не бетнам ат галар мениден
Аян эдилмесе бу болан ишлер.
Ирде-гичде чын йүрекден сен мени
Оңат гөрен болсаң саклан, сабыр эт.

Авунсаӊ-да, җебир чексеӊ-де, бир дем
Дем ал сен бу паны дүнъеде, иле
Аян эт сен болан ишлериӊ барын.

Узакдан харбы марш хемем гыкылык эшидилйәр.

Бу не зензелекә?

Озрик

Яш Фортинбрас,
Еӊиш билен гайдып гелип Польшадан,
Иӊлис илчилерин гутлап топ атяр.

Гамлет

Вах, өлйәрин, Горацио. Нәгехан
Зәхер үстүн чыкяр җанымдан мениӊ.
Англиядан хабар эшитмән өлҗек.
Фортинбрас сайланса герек. Менем
Өлмәкәм өз сөзүм берйәрин шоӊа
Айт оны сен шоӊа, мундан башга-да
Шуларыӊ болмагына себәп болан
Улулы-кичили хемме ваканы
Гүрруӊ берерсиӊ сен. Галан геп тамам.

(Өлйәр.)

Горацио

Хазан дарады бу пәк белент калба!
Ятан ериӊ ягты болсун, шазада,
Рахат тап. Бу гелйән нагара нәме?

Фортинбрас, иӊлис илчилери, везир-векил пейда боляр.

Фортинбрас

Ханы ол томаша?

Горацио

О нә томаша? Гөрүп-эшитҗегиӊиз меламат болса ол өӊүӊизде